Dzisiaj 16 stron

Wydanie główne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 503 P

Poznań, środa dnia 1 listopada 1933

Rok XXVIII

Poznań, 31 października.

Wbrew duchowi społeczeństwa wielkopolskiego

Zaznaczyliśmy już na tem miejscu że „sanacyjny“ Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem. który na okres wyborów okazał się wstydliwym i przybrał nazwę Narodowego Bloku Gospodarczego, wystąpił z odezwą wyborczą, o której nie wiele co można powiedzieć. W prasie odezwa ta została ogłoszona bez podpisów, natomiast w wydaniu, które się rozpowszechnia w postaci ulotki, figurują podpisy.

Rzecz sama w sobie nie byłaby niczem nadzwyczajnem; chodzi jednak o to, jak ją wykonano. A mianowicie podano przy nazwiskach: prezes, względnie sekretarz, względnie skarbnik, względnie dyrektor takiej czy innej organizacji lub instytucji.

W przygniatającej większości chodzi o organizacje i instytucje, skupiające ludzi zależnych. Opinja publiczna orjentuje się w tem dobrze i zna motywy ich stosunku do obozu „sanacyjnego“.

Drugą kategorję podpisów stanowią kierownicy organizacyj istotnie zasadniczo „sanacyjnych“. Tutaj jest sprawa oczywiście w porządku. P. Ewaryst Namysł np., o którym w ostatnim czasie tyle było mowy i o którym będzie jeszcze publicznie mowa w związku ze sprawą Banku Spółdzielczego Rzemiosła, ma niewątpliwie upoważnienie do angażowania „sanacyjnego“ t. zw. Narodowo - Chrześcijańskiego Zjednoczenia Rzemiosła. P. Namysł odpowiada za tę organizację, ona zaś i obecnie „sanacyjny“ Blok wyborczy — za p. Namysła.

Ale jest trzecia kategorja podpisów, która oznacza polityczne nadużycie. Mamy na myśli te podpisy, za których pomocą zaangażowano organizacje i instytucje, stojące na stanowisku apolitycznem, tem bardziej bezpartyjnem, stroniące od walk wyborczych.

Weźmy choć dwa przykłady: Przy p. Brunonie Sikorskim dodano: „dyrektor Związku Towarzystw Kupieckich“; przy p. Mieczysławie Malinowskim: „radca Izby Przemysłowo - Handlowej“. Określenia te same w sobie odpowiadają oczywiście prawdzie, ale napewno ani Związek Towarzystw Kupieckich, ani Izba Przemysłowo - Handlowa nie chcą być wciągane w wir walk wyborczych i nadużywane dla celów partyjno-politycznych.

Społeczeństwo wielkopolskie, posiadające kulturę polityczną, jest i było zawsze przeciwne tego rodzaju nadużyciom. Za czasów już niewoli społeczeństwo nasze postawiło jako dogmat bezwzględny prawdę, że organizacyj i instytucyj społecznych, gospodarczych, kulturalnych i ogólno - narodowych nie wolno targać walkami partyjno - politycznemi, że należy w nich z całą stanowczością unikać wszystkiego co dzieli rozsadza, a podkreślać i czynić to, co łączy i jednoczy. To dla społeczeństwa wielkopolskiego polityczne i wręcz moralne abecadło.

„Sanacyjny“ t. zw. Narodowy Blok Gospodarczy zrobił odwrotnie, postąpił wbrew duchowi i całej tradycji myślenia i działania społeczeństwa ziem naszych zachodnich. Z obcego to nam ducha zrodzone.

Stwierdzamy, że obóz „sanacyjny“ na Pomorzu był pod tym względem ostrożniejszy i przyzwoitszy. Przybrał wprawdzie także miano cudze, miano „narodowy“ w postaci Narodowego Bloku Gospodarczo - Społecznego, ale w podpisach — poza urzędami i instytucjami państwowemi — naogół nie zaangażował organizacyj i instytucyj społecznych o charakterze apolitycznym, bezpartyjnym.

Dla naszego Obozu Narodowego Niezależności Obywatelskiej i Pracy Gospodarczej rozumie się samo przez się, że pozostaniemy na gruncie, stworzonym przez kulturę i utrwalonym przez zdrową tradycję społeczeństwa naszego.

Stan wyjątkowy w Palestynie

Szerokie uprawnienia administracji brytyjskiej zmierzające do zlikwidowania rozszerzającego się fermentu — Wprowadzenie odrębnego parlamentu?

Jerozolima (PAT.) W dniu 30 października proklamowany został w całej Palestynie stan wyjątkowy.

Londyn. (Tel wł.) Ponieważ sytuacja w Palestynie nadal jest bardzo naprężona a krwawe zajścia i demonstracje antyżydowskie nie mają końca, wysoki komisarz brytyjski obok ogłoszenia stanu wyjątkowego dla całej Palestyny zarządził jak najostrzejszą cenzurę prasową dla wszystkich pism arabskich, żydowskich i angielskich.

W związku z ostatniemi zajściami angielski wysoki komisarz przyjął prezydjum egzekutywy arabskiej i złożył wobec działaczy arabskich urzędowe oświadczenie, iż w najbliższej przyszłości Palestyna otrzyma parlament. Ze względu na większość Arabów w Palestynie mieli oni w tym parlamencie decydującą przewagę, z tej też przyczyny wszelkie projekty tego rodzaju były do tej pory ostro zwalczane przez Żydów.

Sytuacja jest w dalszym ciągu bardzo naprężona.

Londyn. (PAT.) W związku z obowiązującym od dziś w Palestynie stanem oblężenia administracja brytyjska ma prawo aresztowania, sądzenia oraz deportowania osób, zakłócających spokój publiczny bez rozprawy sądowej, w trybie doraźnym.

Wprowadzone zostały cenzura prewencyjna prasy, specjalna kontrola ruchu okrętowego portowego ograniczenia co do wysadzania pasażerów oraz kontrola całego transportu na lądzie, morzu i w powietrzu.

Masowe aresztowania Żydów w Niemczech

Projektowana amnestja nie będzie rozciągnięta na żydostwo

Paryż (PAT). „Ere Nouvelle“ donosi z Berlina, że ze szpitali berlińskich zwolniono 700 lekarzy i pielęgniarek. Równocześnie w miastach prowincjonalnych przeprowadzono szereg nowych aresztowań wśród Żydów. W miejscowości Backingsfeld w Westfalji aresztowano m. in. bez dania wyjaśnień wszystkich Żydów mężczyzn. Według wiadomości półoficjalnych planowana obecnie amnestja nie będzie rozciągnięta na Żydów.

Państwowy Zakład Emerytalny

Warszawa. (Tel. wł.) Dziennik Ustaw, wydany dzisiaj, ogłasza dekret Prezydenta o utworzeniu Państw. Zakładu Emerytalnego, do którego składki uiszczać będzie bezpośrednio skarb państwa w wysokości 8 proc. uposażeń pracowniczych Rada ministrów została upoważniona do rozszerzenia zakresu działania Państw. Zakładu Emerytalnego na pracowników instytucyj, przedsiębiorstw i monopolów państwowych.

Podstawą wymiaru uposażenia emerytalnego pracowników państwowych jest uposażenie zasadnicze, otrzymywane ostatnio w służbie czynnej bez dodatków. W ten sposób świadczenia emerytalne nie obejmują t. zw. dodatków funkcyjnych.

Poza tem Dziennik Ustaw przyniósł dekret o zmianie ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkiem Ustawa rozciąga się m. in. i na tych członków przysposobienia wojskowego którzy doznali uszkodzenia zdrowia z powodu choroby, albo kalectwa w czasie zajęć wojskowych, spełnianych na zarządzenie i pod nadzorem instruktorów p. w.

Z dniem 31 marca 1934 zawiesza się prawo do zaopatrzenia emerytalnego inwalidom z b. armij zaborczych oraz formacyj obcych (Petlury) z utratą zdolności zarobkowej poniżej 25 proc. Wyjątek stanowią ci inwalidzi, którym przyznano już dodatki na pielęgnację. Wszystkim inwalidom z b. armij zaborczych oraz formacyj obcych, posiadający utratę zdolności większą niż 25 proc. zmniejsza się zaopatrzenie inwalidzkie o 10 proc Cofa się zaopatrzenie inwalidzkie wdowom po b. wojskowych armij zaborczych, liczącym poniżej lat 50 zdolnym do zarobkowania, z wyjątkiem tych, które posiadają conajmniej jedno dziecko własne, posiadające zaopatrzenie sieroce. (w)

Maliszowie przed sądem doraźnym

Kraków (Tel. wł.) Przed sądem doraźnym rozpoczęła się dziś rozprawa przeciwko małżeństwu Maliszom, oskarżonym o zbrodnię rabunkowego morderstwa na osobie listonosza Przebindy i Süsskindów.

Na rozprawie Malisz zjawił się wygolony, uczesany, w eleganckim garniturze, a gdy 10 minut później wprowadzono Maliszową o pospolitej urodzie, zaczęła się ona uśmiechać do męża, który posyłał jej całusy i podał przez posterunkowego chusteczkę.

Podczas odczytywania aktu oskarżenia Maliszowa denerwowała się i drżała a Malisz ruchami głowy zaprzeczał niektórym ustępom.

Przedstawiciel obrony zgłosił wniosek o przekazanie całej sprawy sądowi przysięgłych. Trybunał wniosek ten odrzucił i przystąpił do przesłuchania Malisza.

Rozejm walutowy Anglji z Ameryką?

Konferencje brytyjskiego doradcy finansowego Rossa

Waszyngton (PAT). „Chicago Tribune“ donosi, że między St. Zjd. a W. Brytanją zawarty został tajny rozejm walutowy.

Sen. Pittman, który był delegatem na światową konferencję gospodarczą jest zdania, że plan prezydenta Roosevelta, zakupu złota, jest zapowiedzią trwałej stabilizacji walutowej i powrotu do parytetu złota. Równocześnie sen. Pittman wypowiedział się za koniecznością podniesienia ceny srebra.

Londyn (PAT). Leyth Ross wystąpił wczoraj w Waszyngtonie w swojej właściwej roli, głównego doradcy finansowego rządu brytyjskiego, odbywając 3-godzinną konferencję z amerykańskim podsekretarzem stanu do spraw finansowych przy udziale jednego z dyrektorów Fed. Res. Board.

Konferencja dotyczyła decyzji prezydenta Roosevelta w sprawie zakupu złota w Londynie. W czasie konferencji miało dojść do porozumienia co do dalszej akcji walutowej obu krajów.

Z uniwersytetu warsz.

Warszawa (Tel. wł.) Kiedy zostanie otwarty uniwersytet warszawski, nie jest jeszcze wiadomo. Wczoraj senat obradował dwukrotnie ale przypuszczają, że dopiero około soboty należy się spodziewać jakiejkolwiek decyzji ze strony ministra oświaty.

Akademja Literatury

Warszawa (Tel. wł.) 5 listopada członkowie Akademji Literatury zbierają się, aby dokonać wyboru prezydjum, a 8 listopada odbędzie się w pałacu Potockich publiczna inauguracja Akademji. (w)

Samorząd i polityka

Było z góry do przewidzenia, że obóz „sanacyjny" wystąpi przy wyborach samorządowych z hasłem „apolitycznem", „odpartyjnienia" samorządu i „bezpartyjnej współpracy z rządem". Wszak w imię tych haseł. zastosowanych do całości naszego życia publicznego, przeprowadzony był przewrót majowy, a następnie wybory sejmowe i senackie w r. 1928.

W co się zamieniły te hasła o wyższej polityce. o tem szeroko rozprawiać nie trzeba. Jesteśmy niemal codziennie świadkami opanowywania przez politykę jednej partji nawet takich dziedzin życia, jak literatura, teatr i muzyka, nie mówiąc już o stowarzyszeniach społecznych i kulturalnych. Celem obecnych wyborów — wbrew głoszonym hasłom — jest opanowanie przez tę partję także samorządu terytorjalnego.

W hasłach głoszonych przez „sanację", poza niewątpliwą złą wolą tkwi także błąd, polegający na utożsamieniu pojęć: polityka i „partyjnictwo". Apolityczność samorządu jest absurdem. Albowiem jeżeli polityka, w szerokiem i jedynie słusznem tego słowa znaczeniu, jest sztuką, czy systemem rządzenia państwem, to jest rzeczą jasną, że nie może ona pomijać tak ważnej instytucji publiczno - prawnej. jaką jest samorząd terytorjalny. Przedstawiciele ludności w tym samorządzie muszą mieć pewien pogląd zarówno na rolę tej instytucji w ogólnym ustroju państwa, jak i na kierunek i zasięg jej działalności społeczno - gospodarczej. Weźmy dla przykładu tylko takie jedno. niesłychanie ważne zagadnienie. jakiem jest sprawa przedsiębiorstw komunalnych i ich stosunek do gospodarstwa prywatnego. Partje socjalistyczne rozmaitych odcieni głoszą otwarcie, że starają się opanować samorząd po to, aby przez tworzenie i rozszerzanie przedsiębiorstw komunalnych wprowadzić stopniowo ustrój socjalistyczny, polegający na upaństwowieniu własności i warsztatów pracy. Z drugiej strony obóz narodowy, występując w obronie własności prywatnej i indywidualnej inicjatywy gospodarczej, stara się ograniczyć gospodarkę komunalną do najniezbędniejszych przedsiębiorstw użyteczności publicznej. Rozwój etatyzmu. dokonany w ostatnich latach, dowodzi, że „sanacja" w polityce gospodarczej znacznie bliższa jest programowi socjalistycznemu, aniżeli narodowemu.

Wynika z tego, że działacze samorządowi muszą mieć skrystalizowany ogólny program polityczno - gospodarczy, w imię którego będą pracować na terenie samorządu. Ludzie apolityczni — w dosłownem znaczeniu — o ile tacy wogóle istnieją, będą w swej działalności szli po omacku i albo będą popełniać głupstwa, albo przechylą się do takiego, czy innego ugrupowania. mającego określony program. Niektórzy — i tych należy się najbardziej obawiać — obojętni na dobro ogółu mieszkańców gminy, będą to przechylenie uzależniać od osobistych korzyści, będą uprawiać prywatną „politykę gospodarczą".

Jest rzeczą oczywistą, że samorząd, jako część ogólnej administracji przemysłowej, musi współpracow. z władzami. To rozumiemy doskonale. Ale to współpraca musi odbywać się w granicach obowiązujących ustaw i nie powinna poza nie wykraczać. Samorząd musi lojalnie wykonywać wszystkie polecenia władz, wynikające z obowiązujących ustaw. Ale samorząd nie ma obowiązku współpracować z partją rządową przy wyborach sejmowych i w innych aktach politycznych, do których obywatelom na mocy konstytucji przysługuje wolność sumienia i postępowania.

Zresztą współpraca nie jest tylko jednostronnem wykonywaniem rozkazów. Zwłaszcza jeśli chodzi o zagadnienia gospodarcze, to samorząd ma nietylko prawo, ale i obowiązek rozpatrywania ogólnych założeń gospodarczych z lokalnego punktu widzenia. Wiemy dobrze, jak wyglądają dzisiaj te miasta, które w latach 1925 i 1927/8 zbyt pohopnie weszły na drogę szerokich inwestycyj, popieranych wówczas przez czynniki rządowe. Polityka rządu od tego czasu się zmieniła, ale długi pozostały i niema ich czem płacić. Tym miastom. które nie weszły na drogę „radosnej twórczości", samodzielność ich i ostrożność wyszła na zdrowie. A tę samodzielność i ostrożność reprezentował w nich — kierunek narodowy.

Taki jest stosunek samorządu do polityki. Co innego „partyjnictwo". Przewaga czynnika partyjnego w gospodarce samorządowej jest bezwzględnie szkodliwa. Ale najgorzej jest, gdy „partyjnictwo" nie opiera się na polityczno-ideowym programie, lecz kieruje się wyłącznie tylko solidarnością, dyktowaną z góry. Samorząd w ręku takiej partji staje się niepotrzebnym zbytkiem. Lepiej go bez wyborów i zachodów odrazu zastąpić mianowanym urzędnikiem.

Wreszcie jednostronne „partyjnictwo". traktując samorząd jako odskocznię do wyższych celów politycznych, obciąża je nadmiernie wydatkami personalnemi na utrzymanie ludzi, do tych wyższych celów potrzebnych. I dlatego samorząd albo musi być niezależny, albo nie jest samorządem. lecz narzędziem polityki partyjnej.

M. K.

„Deutsche Kultur" i „Kultur-Deutsche"

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Katowice, 30 października.

Śledząc wypadki, zachodzące w województwie śląskiem na tle walki wojującej niemczyzny z państwem i narodem polskim. nie można niekiedy oprzeć się wrażeniu, że walka ta przemienia się w tragifarsę. Osławiona „Deutsche Kultur". wystawiona tutaj na próbę. odsłania potroszę swe „podwoje" i mimowoli zdradza. na jak kruchych i przegnilych filarach jest oparta.

„Volksgemeinschaft" się rozchwiał, a właściwie nigdy nie doszedł do skutku; poważny odłam katolików niemieckich odmówił współpracy z hitlerowską „Deutsche Partei". grupując się dokoła „Deutsch - Christliche Volkspartei", prowadzonej przez posła Panta. Kierownictwu „Deutsche Partei" w osobie posła Rozumka przeciwstawia się we własnem środowisku schizma „Jungdeutsche Partei", prowadzona przez p. Wiesnera z Bielska. Jedni oskarżają drugich o korupcję i o chęć pozostawania względnie dorwania się do żłobu, obficie zaopatrywanego przez zagranicznych protektorów i miejscowych potentatów „volksbundowych". Dla Polski jednak szczegóły te mają podobne znaczenie, jak dla ofiary rabunku kłótnie między jej sprawcami.

Niemcy się pysznią swą techniką. ale technika jest rzeczą nabytą i zczasem nie będzie na kuli ziemskiej narodu, któryby jej u siebie nie wprowadził i nie udoskonalił. niekoniecznie przy pomocy Niemców. Bo pod tym względem mają Niemcy groźnych konkurentów w osobie Ameryki czy nawet Anglji, a przykład Japonji jest aż nadto wymowny. Rosja Sowiecka buduje swą nieco przydługą „piatiletkę" z coraz mniejszym udziałem Niemców, którym tam zresztą nigdy kierowniczych funkcyj nie powierzano. używając ich do pracy w charakterze podrzędnych szeregowych „speców". I charakterystyczne jest, że właśnie kiedy „Deutsche Kultur" przejawia coraz to nowsze swe rysy duchowe. to nawet niezaprzeczalne jej zalety materjalne nie potrafią zatrzeć fatalnego w skutkach wrażenia, jakie na umysły innych narodów wywiera niemiecki „Kulturträgertum".

Było zbyt wielką dygresją wykazywać w tym artykule korzyści. wypływające stąd dla Polski i jej świata fachowego. Wszak Rosja Sowiecka zamierza zastąpić pozostałych jeszcze niemieckich speców przez fachowców polskich i francuskich. Autorowi z doświadczenia, popartego miarodajnemi danemi ,wiadomo. że ze strony władz sowieckich zatrudnianiu kontraktowemu polskich techników i inżynierów nigdy nic nie stało na przeszkodzie, mimo nieraz wysoce naprężonych stosunków w niedawnej jeszcze przeszłości.

Polska posiada tysiące wybitnych specjalistów, znających Rosję, psychikę, język i zwyczaje pracy jej mieszkańców, a wielu z tych Polaków było w swoim czasie współtwórcami i pionierami rosyjskiego życia przemysłowego i wręcz gospodarczego wogóle. Nawet rosnący obecnie młody narybek fachowy, mimo różnicy obu poglądów na świat i różnych pierwiastków kulturalnych, lepiej niż inni obcokrajowcy odpowiada wymogom tej tak specjalnej pracy, chociażby już ze względu na słowiańskie pokrewieństwo i wynikającą stąd łatwość zrozumienia psychicznego i owładnięcia języka.

U nas w kraju przemysł jest w przygniatającej większości w obcych rękach, tak dalece, że za wyjątkiem przedsiębiorstw państwowych i samorządowych niema gałęzi wytwórczości niekontrolowanej przez zagraniczny czy żydowski kapitał. Największy i najważniejszy obszar przemysłowy — Górny Śląsk — jest w przemożnem posiadaniu niemieckiem. Znane jest nastawienie i polityka niemieckich magnatów przemysłu.

W sukurs im idzie polityka gospodarcza polskiego wielkiego przemysłu wogóle. polegająca na dławieniu produkcji do granic. dozwalających na największe wyzyskiwanie społeczeństwa polskiego zarówno jako konsumenta jak i pracownika. Niemiecki przemysł na Śląsku piecze sobie na tym ogniu dwie pieczenie: dusi życie gospodarcze tej dzielnicy i przez wywoływaną temi metodami wśród ludności nędzę i rozgoryczenie podważa fundamenty sprawy polskiej, a z drugiej osobiście na tem nietylko nic nie traci. lecz wprost zyskuje na kieszeni. A że z tego względu pewna część przedsiębiorstw musi być utrzymana w ruchu, rdzennych zaś Niemców nie jest wiele. przeto krzywda się im nie dzieje, tembardziej, że prasa niemiecka otwarcie i bezkarnie nawołuje do bojkotu polskich przedsiębiorstw i pracowników. „Deutsche, kauft nur bei den deutschen Kaufleuten! Lasst nur deutsche Handwerker für Euch arbeiten! Stellt nur deutsche Arbeiter und Angestelle ein!"

To też nie dziw. że raz po raz niemieccy baronowie przemysłu i pomniejsi przedsiębiorcy skazywani są na różne kary za bezprawne zatrudnianie niemieckich przybłędów. Ten los niedawno spotkał arcygadzinową „Katowicerkę", która mieni się być obrończynią ludu śląskiego przed obcymi przybyszami i ich zachłannością, w myśl zasady: „Górny Śląsk dla Górnoślązaków!" Pojęcie „górnośląskości" u tego histerycznego „käseblattu" jest widocznie względne, jak wogóle „Deutsche Kultur" wydaje się być opartą na teorji względności.

Na procesie o podpaleniu Reichstagu niejaki Karwahne, podający się za Ślązaka zeznał. że początkowo uważał van der Lubbego za Polaka ze względu na rysy jego fizjognomji. Autor niniejszej korespondencji miał sposobność widzieć typowych mieszkańców niektórych okolic Bawarji i Wirtembergji (dokąd, jak wiadomo. Słowianie nigdy nie docierali. a ludność mimo to należy do t. zw. rasy laponoidalnej), zarówno rysami twarzy jak i budową ciała nie różniących się niczem od najbardziej „zakazanych" typów Lapończyków. Zyrjan, Samojedów i Wotjaków z półwyspu Kol, Górnego Uralu i dorzecza Dźwiny Północnej. Różnica zaś w mentalności wypadła raczej na korzyść tych ostatnich.

JOACHIM KORK.

O stosunkach w szkolnictwie

Z kół nauczycielskich piszą nam, co następuje:

Bez szerszego echa w społeczeństwie dokonała się ważna przemiana w organizacji naszych władz szkolnych. Oto dekretem Prezydenta Rzplitej z dn. 4 lipca zniesione zostały powiatowe władze szkolne (tzw. inspektoraty powiatowe) a wprowadzone inspektoraty obwodowe, obejmujące dwa lub więcej dzisiejszych powiatów. Jakie cele przyświecały temu poczynaniu naszych władz szkolnych, trudno naprawdę dociec. Bo nie dadzą te zmiany oszczędności, wprost przeciwnie, przyniosą większe wydatki.

Inspektor bowiem obecny będzie miał zastępców i pomocników i biuro odpowiednio większe. Wyjeżdżać na wizytacje do szkół także musi; z tą tylko różnicą, że dawniej inspektor powiatowy np. w Środzie nie potrzebował wyjazdu, aby wizytować podległe mu szkoły w tejże Środzie, bo był na miejscu; obecnie zaś, ponieważ Środa należy do obwodu poznańskiego, musi z Poznania do niej wyjeżdżać. A jeśli chodzi o inne szkoły w tymże powiecie, to samochodem lub koniem do nich ze Środy się dostawał. Dziś do tamtych kosztów lokomocji dojdzie jeszcze kolej z Poznania.

Traci na tem nauczycielstwo, które z częstemi sprawami czy to osobistemi, czy szkolnemi będzie zmuszone znacznie dalsze i oczywiście kosztowniejsze odbywać podróże. Ujemnie odbije się to także na sprawach finansowo-gospodarczych szkoły oraz gmin. Nauczycielstwo wie bardzo dobrze, ile to razy inspektor musi omawiać sprawy z radami szkolnemi miejscowemi, a z drugiej strony, przewodniczący tychże rad i sołtysi, jakże często muszą spotykać się z inspektorem.

Nowa organizacja napewno tego kontaktu nie ułatwi. Nie przy sposobności, we własnem mieście powiatowem, ale gdzieś aż w trzeciem, dokąd specjalnie wyjeżdżać trzeba będzie.

Siłą faktu powiększy się pisanina, przeciąganie załatwienia spraw nieraz bardzo pilnych itd.

Wobec wielkiej ilości corocznie przybywających kwalifikowanych kandydatów nauczycielskich, którzy po maturze długo czekać muszą na zajęcie, wydało Min. W. R. i O. P. w zeszłym roku rozporządzenie, że kandydatów tych można dopuścić do bezpłatnej praktyki rocznej, ale pod kierownictwem dobrych sił nauczycielskich, w jakichś 10 godzinach tygodniowo z tem, że po roku takiej praktyki mają pierwszeństwo w otrzymywaniu płatnych posad w szkolnictwie. Jak to wygląda w praktycznem zastosowaniu, pisze o tem „Nauczyciel Polski":

„Dawniej, za dobrych czasów, przed laty kilku byli znani nauczyciele tylko tacy, którzy uczyli i mieli za to pewne wynagrodzenie. Jeno nielicznych weteranów, zniszczonych wiekiem i chorobami zwalniano od obowiązków, pozostawiając im prawo korzystania z chleba dobrze zasłużonych. Później stosunki zmieniły się. Zaczęło przybywać coraz więcej zdrowych, zdolnych jeszcze do pracy nauczycieli bez obowiązków, ale z jakiem takiem uposażeniem. Ci stanowią dość liczną dziś kategorję nauczycieli w stanie spoczynku. Dalej mamy kilka tysięcy nauczycieli bez żadnych obowiązków i praw. Są to bezrobotni. Obecnie zaś jest już czwarta kategorja nauczycieli: z obowiązkami, ale bez praw. W Warszawie zatrudniono ich w bieżącym roku szkolnym kilkudziesięciu. Uczą po 30 godzin na tydzień, czasem — trochę mniej. Są szczęśliwi, że nie mają czasu na rozmyślania o swej niedoli i żyją nadzieją na prawdziwą posadę. Kierownikom polecono dostarczyć im jakiejś pracy zarobkowej lub skromnego wynagrodzenia. Państwo tym nauczycielom nie płaci nic. W ten sposób znalazło się bardzo proste rozwiązanie trudności z powodu braku środków na powiększenie liczby etatów nauczycielskich.

„Czy aby ten skuteczny środek na niedomagania budżetowe nie będzie budził pokus do stosowania go w coraz szerszym zakresie? Wzrastałaby wtedy liczba „praktykantów bezpłatnych" a szeregi „uprzywilejowanych topniałyby stopniowo".

Są tacy praktykanci i w Poznaniu, tylko że tutaj z inicjatywy kuratora dobrowolnie opodatkowane nauczycielstwo umożliwiło im kilkudziesięciozłotową zapłatę za pracę. Ale jest jeszcze jedna kategorja, t. zw. nauczyciele kontraktowi, którzy od sierpnia pracują w szkołach, a do dzisiaj jeszcze pieniędzy nie dostali.

W jakiem położeniu znajduje się nauczyciel, świadczy o tem najlepiej przemówienie posła Smulikowskiego na kongresie związkowym we Lwowie:

„Wchodzenie pomiędzy nauczyciela a władzę szkolną innych, niefachowych organów władz państwowych, otaczanie nauczyciela mnóstwem wpływów ... (a wołających często do pomocy, czy wywierania nacisku na nauczyciela inne władze, aniżeli władze szkolne) wytwarza niepokój i niepewność losu nauczyciela, a zarazem wątpliwość, czy w swej pracy szkolnej i obywatelskiej może być przez swioch przełożonych obroniony i czy ci przełożeni działają na podstawie objektywnego kryterjum".

Jeśli dodamy, że p. Smulikowski jest czołowym działaczem „sanacyjnym" wśród nauczycielstwa i bardzo bliskim min. Jędrzejewicza, to jednak słowa te jego, których widocznie nie wypowiedzieć już nie mógł, nabierają odpowiedniego znaczenia i tem jaskrawsze rzucają światło na dzisiejsze stosunki w szkolnictwie.

Na dzień „Wszystkich Świętych"

Święto „Wszystkich Świętych" stawia przed oczy człowieka tę niezliczoną ilość bohaterów heroicznej miłości Boga i bliźniego obdarzonych w wyższym stopniu darami nadprzyrodzonemi, którzy blaskiem swej świętości i czystości życia są nietylko cechą prawdziwego Kościoła, ale i jego ozdobą i chwałą. Księga i liczba świętych nie wyczerpuje się bynajmniej z imionami tych świętych, których Kościół wyraźnym aktem beatyfikacji czy kanonizacji postawił na ołtarzach; możliwą jest nawet rzeczą, że niejeden zmarły chrześcijanin w życiu swem ziemskiem w więcej bohaterski sposób uprawiał cnotę, niźli święty kanonizowany. Nie każdego świętego chwała dociera do Rzymu, nie każdy znalazł swe miejsce w mszale czy kalendarzu, ale niema kraju, narodu, szczepu, niema wieku ludzkości, w którem brakłoby świętych, bo nauka Chrystusa i Kościoła musi być życiem, za słowami muszą iść czyny, a łaska Boża musi wydawać swe owoce. Kościół, który wydaje świętych —mówi Bossuet — nosi na sobie pieczęć pochodzenia Bożego.

Stosunek nasz do świętych nie został przerwany z chwilą ich śmierci. Bo jeśli Chrystus jest głową Kościoła tak triumfującego, jak i wojującego, niemożliwą jest rzeczą, by ziemska śmierć rozrywała tę jedność i żywą wspólność jego ciała mistycznego. Stąd święci — według nauki Kościoła — biorą udział w życiu Kościoła na ziemi i wspomagają go swemi modlitwami, czcimy ich tedy jako wzory chrześcijańskiego życia i prosimy ich o pośrednictwo w przekonaniu ,opartem na słowie Boga, że „wiele może ustawiczna prośba sprawiedliwego" (Jakób V, 16). Cała tradycja chrześcijańska przepełniona jest tą myślą i żywi to przekonanie; Ojcowie Kościoła patronują inwokacji świętych a napisy katakumbowe i najstarsze liturgje zwracają się do świętych o pośrednictwo i pomoc przed Bogiem. Kościół na Soborze Trydenckim, potępiając błędy reformatorów XVI wieku, wyraźnie podkreślił nieprzerwany stosunek i obcowanie między niebem a ziemią, a wiernych nakazał pilnie nauczać, że święci, królujący z Bogiem, składają swe modlitwy za ludzi (Sobór tryd. serja XV.).

I nie obawia się Kościół bynajmniej, by cześć oddawana świętym była uszczerbkiem zasług Chrystusa, który jest jedynym naszym pośrednikiem, bo przeciwnie w fakcie tym objawia się zasadnicze prawo wszelkiej działalności Boga, który tak w naturalnym jak i nadnaturalnym porządku udziela swych łask i darów przez ludzkie, stworzone narzędzia. Jak przez ojca i matkę daje życie dziecku i udziela mu pewnych dobrodziejstw, a przez działalność kapłana słowem i udzieleniem sakramentów daje życie wyższe łaski, tak przez duchy błogosławionych za ich wstawieniem otrzymujemy zbawienie ,bo jak mówi św. Tomasz z Akwinu: wszelkie rzeczy stworzone są jakgdyby narzędziami przyczyny pierwszej niestworzonej (C. gentes II, 21). I podobnie jak majestat chwały świętych jest tylko odbiciem majestatu i chwały Chrystusa, tak i miłość świętych do nas jest wpływem źródła miłości, jest pomocą od Boga samego. A jeśli lepszą i milszą jest rzecz dawać, niż otrzymywać, radość czynienia dobrze, nie może być wykluczona z radości nieba.

Święci w kościele katolickim są oczywistym dowodem, jak prawdziwe chrześcijaństwo łączy religję z życiem, wprowadzając do życia cały szereg motywów, prowadzących do heroizmu. Chrześcijaństwo stoi pod znakiem krzyża, całkowitego oddania się Bogu aż do śmierci. Lecz ten znak równocześnie uzmysławia nietylko oddanie się człowieka, ale równocześnie łaskę i miłosierdzie Boże. Bohater chrześcijański wie doskonale, że przez swą walkę i pracę przecież nie osiągnie sam tego, co najlepsze, jeno że to musi być dane podobnie jak życie samo. Stąd chrześcijański heroizm nie jest nigdy fanatycznym dumnym, lecz pełnym pokory przed Bogiem.

W dzisiejszych zwłaszcza czasach, w których przekreśla się i gloryfikuje zewnętrzną stronę człowieka, a niedocenia wartości wewnętrznych, gdy biegacze, bokserzy, śpiewacy ,aktorzy filmowi zbierają przesadne hołdy, jakgdyby zewnętrzne walory tworzyły całego człowieka, warto podkreślić, że prawdziwem bohaterstwem jest bohaterstwo religijne, a największymi bohaterami w dziejach świata byli święci. Przezwyciężenie siebie samego, umartwienie, zaparcie się jest czemś więcej, niż sport czy kultura ciała, lub ryzykowna zuchwałość. Zwycięstwa odnoszone w ubogich domach czy cichych celach klasztornych, na łożu boleści lub ciężkiej, bolesnej drodze życia są znacznie większe niźli zwycięstwa na placu sportowym, torze wyścigowym lub scenie. Boć chyba każdy przyzna, że ważniejszą jest rzeczą wykształcenie charakteru, osobowości, niźli muskułów, czy innych organów zewnętrznych człowieka.

Słynny protestancki profesor Förster mówił w jednej ze swych książek, że nie może zrozumieć, dlaczego młodzież karmi się starożytnemi biografjami i legendami o bohaterach starożytności i dlaczego młodzież zna aż do szczegółów wyczyny Herkulesa, a nic nie wie o życiu Franciszka z Assyżu, czy Wincentego a Paulo? Dziś tasama młodzież zna na pamięć nazwiska słynnych bokserów, footbalistów i aktorów filmowych, nawet ich życiorysy, entuzjazmuje się ich wyczynami ,a ciche bohaterstwo domu, rodziny, rzetelna praca, wielkie duchowe dzieła przechodzą bez wrażenia

Dziś tedy więcej niż ongi należy podkreślać wartość kultury duszy i przypominać tę prawdę, że „do wyższych rzeczy jesteśmy stworzeni", ku Świętym Pańskim kierować wzrok, bo odwrócenie wartości, jakie dziś obserwujemy, grozi zagładą kultury i człowieka ,i nie ku postępowi, ale ku cofaniu się prowadzi społeczność ludzką. Potrzeba nam bohaterów, ale przedewszystkiem bohaterów ducha, bohaterów cnoty a tacy rodzą się i wzrastają w cieniu nauki Chrystusa i Kościoła, bo — jak powiedział słusznie św. Cyprjan — „kto oddaje się niepodzielnie Bogu i Kościołowi, tego napewno łaska Boża złączona z własną pracą uczyni bohaterem".

Ks. Dr. ZYGMUNT KOZUBSKI.
Profesor Uniwersytetu Warszawskiego.

ng 6 344

Niemiecka flota wojenna

Traktat wersalski ograniczył bardzo wydatnie siły zbrojne Niemiec nietylko na lądzie, ale i na morzu. Podczas gdy przed wojną Niemcy miały jedną z największych flot wojennych na świecie (drugą po Anglji), obecnie wolno im posiadać tylko sześć pancerników po 10 000 tonn każdy, sześć krążowników po 6 000 tonn, oraz dwanaście torpedowców po 800 tonn, razem 105 600 tonn. Ponadto zabroniono Niemcom posiadać łodzie podwodne.

Mimo tych zakazów i ograniczeń Niemcy stworzyły sobie po wojnie wcale silną flotę, która mimo swojej szczupłości liczebnej przedstawia dla państw ościennych dość poważne niebezpieczeństwo. Na miejsce przestarzałych statków wojennych, które Rzesza niemiecka posiadała w chwili podpisywania traktatu pokojowego, weszły stopniowo w jej skład i — wchodzą nadal — nowe jednostki bojowe, zbudowane wedle najnowszych wymagań techniki i reprezentujące, mimo swoich małych rozmiarów, dużą wartość bojową.

Na sześć krążowników lekkich, jakie wolno posiadać Niemcom w myśl traktatu pokojowego pięć jest nowych. Są to okręty: „Emden", Königsberg", „Karlsruhe", „Köln" i „Leipzig"; ten ostatni znajduje się jeszcze w budowie. „Emden" ma 5 400 tonn pozostałe po 6 000. Statki te są dobrze chronione pancerzem grubości 75 do 100 milimetrów. Mają one po dziewięć dział 15-centymetrowych, w trzech potrójnych wieżyczkach, cztery działa 88-milimetrowe przeciwlotnicze i dwanaście miotaczy torped kalibru 50 cm. Szybkość ich dochodzi do 32 węzłów (około 60 km na godz.). Skombinowanie turbiny parowej z motorem Diesla pozwoliło wyposażyć te okręty w promień działania 15 500 mil morskich, co jest cyfrą bardzo wysoką.

Na 6 pancerników dozwolonych Niemcom według traktatu wersalskiego, 3 są nowe. Mają one po 10 000 tonn pejmności (jest to t. zw. typ „Deutschland"), uzbrojone są w sześć dział 28-centymetrowych, rozwijają szybkość 28 węzłów (około 52 km/godz.) i mają promień działania 18 000 mil morskich,

Wreszcie torpedowce są wszystkie nowe. Zbudowano 12 kontr-torpedowców typu „Leopard" o wyporności 600 tonn szybkości 34,3 węzłów (63 km na godz.), uzbrojonych w 3 działa kalibru 10,5 cm.

Tak przedstawia się obecna flota niemiecka. O ile dla Anglji nie przedstawia ona poważniejszego niebezpieczeństwa, o tyle dla mniejszych potęg morskich — nawet dla Francji! Niektóre organy prasy francuskiej dają ostatnio wyraz obawom, że w razie konfliktu z Niemcami flota francuska nie będzie sobie mogła poradzić z niektóremi okrętami niemieckiemi. Tak, nap. pancerniki typu „Deutschland", bardzo szybkie, nie mogą być doścignięte przez żaden statek francuski o takiem samem opancerzeniu i uzbrojeniu. Pozatem okręty niemieckie mają bardzo rozległy promień działania (jest to przestrzeń, jaką przebyć może okręt, nie zaopatrując się w nowy zapas paliwa), wykraczający daleko poza granice mórz Bałtyckiego i Północnego.

Jeżeli takie obawy istnieją we Francji, to cóż powiedzieć o Polsce, która nie ma prawie zupełnie floty wojennej?

R.

Motywy rozwiązania kartelu cementowego

Sąd kartelowy przy Sądzie Najwyższym opracowuje obszerne motywy zatwierdzenia decyzji ministra przemysłu i handlu w sprawie rozwiązania kartelu cementowego. Motywy te przesłane będą 12 firmom cementowym i ministrowi przemysłu i handlu. Równocześnie Sąd Najwyższy przystąpi do ściągnięcia kosztów procesu z przegrywających stron w wysokości 6 tys. zł.

Do Palestyny

„Moment" z 16 października w informacji telefonicznej ze Lwowa, donosi:

„Dzisiaj... rozpocznie się tutaj konferencja żydowskich rzemieślników z Małopolski Wschodniej, którzy są gotowi emigrować do Erec Izrael. Przybyło 59 delegatów z 44 miejscowości. Ruch ten obejmuje około 1.000 rzemieślników."

Zaczynają orjentować się w sytuacji...

Proces o zajścia antyżydowskie w Kielcach

Przed sądem okręgowym w Kielcach toczył się proces polityczny przeciw Henrykowi Przybylskiemu, b. posłowi Stronnictwa Narodowego i jego 10 towarzyszom, oskarżonym o zorganizowanie zajść przeciwżydowskich. Proces wzbudził w mieście wielkie zainteresowanie. Sala sądowa była wypełniona publicznością.

Oskarżał prokurator Szydłowski, obronę wnosili adwokaci Jodzewicz z Warszawy, Zdzitowiecki i Gajewicz z Radomia oraz Cichowski z Kielc.

W piątek w południe sąd ogłosił wyrok, skazujący oskarżonych: Andrzeja Michalewskiego, Jana Kaczmarczyka, Stanisława Woźniaka i Stefana Topolskiego na 6 miesięcy aresztu.

Główni oskarżeni: Przybylski, Siemaszko i Zaród oraz pozostali czterej zostali uniewinnieni.

Konferencja prezesów organizacyj akademickich

W sobotę, dnia 28 października odbyła się w Warszawie XV. konferencja prezesów organizacyj akademickich, zwołana z inicjatywy p mg. Karola Brzoski p. o. prezesa Ogólnopolskiego Związku Akademickich Kół Naukowych. Przewodniczącym wybrano zkolei przedstawiciela organizacyj samopomocowych.

Omówiono ostatnie zajścia na uniwersytecie warszawskim i związane z tem zamknięcie uniwersytetu. Wszyscy zebrani po dokładnem zbadaniu stanu faktycznego wyrazili przekonanie, że zajścia powyższe zostały spowodowane przez „Legjon Młodych". Jednomyślnie potępiono fakt napadu na lokal „Bratniej Pomocy" i zdemolowania tegoż lokalu. Stwierdzono, że insynuacje „Legjonu Młodych" zamieszczane w prasie „sanacyjnej" są wierutnemi kłamstwami.

Następnie przedyskutowano w dalszym ciągu zagadnienie reorganizacji Rzeczypospolitej Akademickiej.

O znak kupiectwa chrześcijańskiego

Dużo obcych firm anonimowych oraz żydowscy kupcy o nazwiskach polskich jak np. S. Sędziejewski, Lipiński, Płocki, Jakubowski, Wagowski, Skowroński itd., wprowadzają w błąd klientelę chrześcijańską, która, zwracając uwagę tylko na polskie brzmienie firmy czy nazwiska, mimowoli odwiedza przedsiębiorstwa nie chrześcijańskie. Istnieje też szereg firm „półchrześcijańskich" t. j. takich, gdzie jawnymi lub ukrytymi wspólnikami są Żydzi.

Aby kupującym wskazać właściwą drogę do przedsiębiorstw czysto chrześcijańskich i chronić ich przed niespodziankami, zrzeszone kupiectwo polskie wprowadziło godło, które otrzymują ze Związku Tow. Kupieckich członkowie poszczególnych Organizacyj Kupieckich. Znak ten, umieszczony w oknie wystawowem, jest zupełną gwarancją, że dane przedsiębiorstwo znajduje się w ręku chrześcijańskiem i nie ma wspólników Żydów.

Zatem tak w interesie kupiectwa samego jak i kupujących, pożądanem byłoby, aby wszyscy zorganizowani kupcy chrześcijańscy niezawodny ów drogowskaz posiadali i ujawniali go. Niestety wielu kupców zrzeszonych nie docenia dostatecznie tego obowiązku. Naszym nakazem obywatelskim i narodowym jest popierać tylko kupca chrześcijańskiego, a przedewszystkiem te przedsiębiorstwa, które na zewnątrz wykazują swoją przynależność do wymienionej organizacji zawodowej.

Swój.

Tragiczny koniec inteligenta

Warszawa. (Tel wł.) We Lwowie zastrzelił się zredukowany nauczyciel gimnazjalny, Zawidowski z Sochaczewa, z powodu braku środków do życia.

(w)

37 ofiar katastrofy kolejowej we Francji

Liczba ofiar straszliwej katastrofy kolejowej pod Cherbourgiem wzrosła już do 37. 37 trupów i ponad 60 rannych spoczęło pod szczątkami wagonów, które spadły z wysokiego wiaduktu. Co było przyczyną tej najokropniejszej w ciągu ostatnich lat katastrofy kolejowej, wykaże dopiero śledztwo. Wyobrażenie o rozmiarach katastrofy dają oryginalne zdjęcia, które przynosi ostatni (45) numer „Ilustracji Polskiej". W tym samym numerze zasługuje na baczną uwagę rewelacyjny bogato ilustrowany artykuł o potężnych fortyfikacjach, które wzniosła Francja, ubezpieczając się od strony Niemiec. Niemniej ciekawy jest list misjonarza polskiego z Hongkongu, który ilustrując opowiadanie swe zdjęciami, mówi o radościach pracy misjonarskiej. Uzupełnieniem obfitego w treść numeru są liczne zdjęcia aktualne z kraju i zagranicy, odcinek powieści Ossendowskiego, nowela, mody, humor, strona młodzieży, kącik Czytelników, oraz doskonałe rozrywki umysłowe

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Wtorek, 31 października 1933.
Słońce: wschód 6.45; — zachód 16.26; — długość dnia 9 godz. 41 min
Księżyc: wschód 15,18; — zachód 4.37; — przed pełnią
Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana plus 5 st. C., pochmurno, wiatr południowo zach. Ciśnienie atmosferyczne 746 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa plus 10 st C najniższa plus 2 st. C.
Poziom wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego. Dziś — 0,19 m.
Kal. rzk.: Symfronjusz M. Wolfgang B.; jutro Wszystkich Świętych.
Kal. słow.: Godzimir; jutro Wracisław

Z POZNANIA

— * **Przybłąkana klacz.** Do majątku Sady w pow. poznańskim przybłąkała się klacz gniada, której, mimo że koń przybłąkał się już dnia 11 października, dotychczas nie zdołano odnaleźć właściciela. (kl.)

— (Kradzieże rowerów). Kronika policyjna przepełniona jest doniesieniami o kradzieżach rowerów. Szczególnie dużo kradzieży rowerów zachodzi na prowincji. W ostatnich dniach skradziono w Goniembicach w pow. jeszczyńskim pozostawiony tam na krótko rower męski, własność p. Maksymiljana Weissa. — W Piotrowie w pow. obornickim, skradziono p. Jerzemu Wendlandowi rower marki „Goericke" z nr. rej. Oborniki 2862. — W Jastrzębsku Nowem, w pow nowotomyskim skradziono p. Pawłowi Mischkemu rower marki „Lifag". (kl.)

— * **Zuchwałe włamanie.** O niezwykłem rozzuchwaleniu się złodziei świadczy kradzież z włamaniem jakiej dopuszczono się w mieszkaniu rolnika Szczepana Wieczorka w Wiekowie w pow gnieźnieńskim. Niewyśledzeni dotychczas włamywacze wynieśli w nocy z mieszkania p Wieczorka szafę z odzieżą Na podwórzu wyjęęli z niej kożuch i garderobę, poczem próżną już szafę wnieśli ponownie oknem do mieszkania (kl.)

— * **Z okazji Międzynarodowego Dnia Oszczędności** powiewają dziś na budynkach banków oraz poczty sztandary o barwach państwowych (kl.)

— * **Przerwa w ruchu tramwajowym.** Krótko przed godz 11 stanęły dziś tramwaje z powodu braku prądu, które po 15-minutowej przerwie ruszyły ponownie. (kl.)

— * **Podczas przetaczania wagonów** na stacji kolejowej w Zbaszyniu przejechał pociąg starszego przetokowego Piotra Adamczaka i zabił go na miejscu. (kl.)

— * **Przy ścinaniu drzew.** W lesie na Dębinie ścięto dąb. Podczas odnoszenia drzewa do domu przytrzymano jako sprawców Stefana Adamskiego ze Staroleki, ul. Św. Antoniego 39 i Stanisława Grabiaka, z warowni 1 (k)

— * **Wielka kradzież z włamaniem.** Ub nocy dopuszczono się zuchwałego włamania do mieszkania p Aleksandra Szyftera na Wierzbięcicach 2 Nieznani włamywacze wytłoczyli szybę w tylnych wejściowych drzwiach i po przecięciu żaluzyj wtargnęli do wnętrza mieszkania. Łupem złodziei padły srebra stołowe i inne wartościowe przedmioty. Szkoda wynosi około 3 tys. zł (kl.)

— * **Ujęty podczas kradzieży.** Przy kradzieży pary bucików męskich u p Stefana Szulca przy ulicy Klasztornej 22 ujęto jako sprawcę tej kradzieży Józefa Wawrzyniaka (ul Wyspiańskiego 35) i osadzono go w areszcie. (kl.)

— * **Za grę hazardową w „trzy blaszki"** na Błoniach Wildeckich ujęto Łucjana Skrzypczaka (ul. Gwiaździsta 22). — Za kradzież portfelu z zawartością 311 zł p Kaczmarkowej ze Zbaszynia aresztowano 23-letniego Józefa Pawlynkę z Poznania (ul Żydowska 27). Pawlynko dokonał kradzieży w chwili gdy p. Kaczmarkowa kupowała bilet na dworcu kolejowym w Poznaniu. (kl.)

Z POZNAŃSKIEGO

— * **KOŚCIAN.** (Święto Chrystusa Króla). W niedzielę odbyło się przed południem uroczyste nabożeństwo przy licznym udziale wiernych, a po południu w wypełnionej po brzegi sali „Sokoła" akademja.

— (Pomoc bezrobotnym) W związku ze zbliżającą się zimą utworzono powiatowy komitet fundusu pracy berobotnym, do którego weszli przedstawiciele duchowieństwa, urzędów przemysłu i kupiectwa i wszystkich towarzystw oraz cechów. Do wydziału wykonawczego weszli pp: ks. prob Bednarkiewicz, starosta Karpiński, Czajka Obaro hr Żółtowski z Czacza, burmistrz Maćkowiak i Nieżychowski.

— (Morderca przed sądem). Rozprawa przeciwko mordercy Stanisławowi Dominiakowi, który w parku miejskim zamordował robotnika, odbędzie się 3 listopada w sądzie grodzkim w Kościanie przed wzmocnionym wydziałem karnym sądu okręgowego z Poznania. Aczkolwiek na skutek długotrwałych i zmudnych dochodzeń morderca uniknął sądu doraźnego, spodziewać się można nawet kary śmierci Obronę z urzędu **wnosi p. adw. Fischbach** z Kościana.

Robotnicza Łódź w pierwszych szeregach

Tygodniowy kurs działaczy narodowych — Nowy lokal — Procesy o jasne mundury i o bojkot żydów

Z Łodzi donosi (z): Staraniem Stronnictwa Narodowego odbył się w Łodzi tygodniowy kurs polityczny dla działaczy narodowych Referaty na kursie wygłosili: pp sen Sołtyk, pos Dzierżawski, pos. Kornecki, inż. Kwasieborski, red. „Gazety Rzemieślniczej" oraz p. kpt. rez. Grzegorzak. Prelekcje trwały od 3 do 4 godzin dziennie. Referaty wygłoszone zobrazowały uczestnikom kursu obecną sytuację polityczną w Polsce oraz dostarczyły obfitego materjału ideowego.

Zainteresowanie kursem było duże. Na wykłady uczęszczano regularnie i punktualnie. Należy specjalnie podkreślić zrozumienie i ofiarność robotników łódzkich którzy częstokroć nie dysponując pieniędzmi na środki lokomocji, piechotą przybywali na kurs z miejscowości odległych o kilka kilometrów od Łodzi.

* * *

Mimo ciągłych trudności ruch narodowy w Łodzi stale wzrasta. W ubiegłą niedzielę powstała nowa placówka Stronnictwa Narodowego, mianowicie został otwarty lokal Koła Łódź-śródmieście-wschód przy ul Pomorskiej. Po nabożeństwie w kościele św. Teresy odbyło się uroczyste poświęcenie nowego lokalu oraz zebranie inauguracyjne, na którem referat polityczny wygłosił znany działacz narodowy adw Kowalski Następnie składali życzenia liczni delegaci bratnich organizacyj.

* * *

Przed sądem okręgowym w Łodzi toczył się proces przeciwko 10 członkom sekcji Młodych Stronnictwa Narodowego, oskarżonych o noszenie mundurów.

Proces wzbudził duże zainteresowanie ze względu na znane orzeczenie Sądu Najwyższego które, jak wiadomo, nie wzbrania członkom organizacyj noszenia odznak zewnętrznych. — Oskarżał prokurator Komorowski.

Obronę wnosili adwokaci Kowalski i Szwajdler Zawezwany przez sąd z D. O. K. biegły stwierdził, że mundury Stronnictwa noszą rzekomo charakter uniformów przysposobienia wojskowego.

Biorąc pod uwagę te wywody sąd, pod przewodnictwem sędziego Salma, ogłosił wyrok na mocy art 26 prawa o wykroczeniach, skazujący: Józefa Gruszkę i Władysława Pilarskiego na 50 zł grzywny z zamianą na 7 dni aresztu, Ziaję Henryka, Jaszczaka, Strumiłłę Stanisława i Palzewicza Stefana na 40 zł z zamianą na 6 dni aresztu, Jachimczaka Stanisława i Morawskiego Czesława na 30 zł z zamianą na 6 dni aresztu oraz Emila Szmydke i Erwina Hage po 20 zł z zamianą na 4 dni aresztu.

* * *

Dnia 30 października sąd okręgowy w Łodzi rozpatrywał sprawę Morawskiego Czesława, Strumiłły Stanisława, Brjańskiego Eugenjusza i Kruszyńskiego Ignacego, oskarżonych o nawoływanie do bojkotu księgarń żydowskich.

Wszyscy oskarżeni przyznali, że przed księgarnią żydowską istotnie prowadzili akcję bojkotową, natomiast zbiegowisko większej ilości ludzi nie miało miejsca. Sąd po rozpatrzeniu sprawy i przesłuchaniu świadków nie dopatrzył się winy oskarżonych i wszystkich uniewinnił.

Odebrać broń takiemu komendantowi „Strzelca"!!

Wielkiego rozgłosu nabrała sprawa postrzelenia 19-letniego Ignacego Werwińskiego w Łagiewnikach w powiecie poznańskim. Obecnie ze strony zainteresowanej otrzymujemy szczegółowe oświetlenie tego smutnego faktu, który wydarzył się wieczorem w dniu 18 października br.

Wieczoru tego zabawiało się trzech rówieśników gonitwą we wsi. W pewnej chwili w pogoni za towarzyszem zabawy, Górką, Werwiński i jego kolega, Tuchołka wbiegli na podwórze szkolne. Gdy Werwiński wychodził z podwórza, z niewielkiej odległości strzelił z mieszkania do niego nauczyciel p. Józef Stodolski. Cały nabój śrutowy ugodził nieszczęśliwego młodzieńca w nogę poniżej kolana. Ciężko raniony padł, brocząc we krwi. Przeniesiono go do mieszkania p. Stodolskiego i opatrzono rany; potem wijącego się z bólu i prawie nieprzytomnego przewieziono do szpitala miejskiego w Poznaniu.

Niesłychany ten fakt wywołuje we wsi powszechne oburzenie. Rana postrzałowa okazała się bardzo ciężka; w piątym dniu po przewiezieniu do szpitala dokonano u rannego amputacji nogi. Nieszczęśliwy chłopiec, postrzelony zbyt pochopnie przez nauczyciela, zostanie kaleką na całe życie. Ukończył on siedem klas gimnazjalnych.

P. Stodolski, który jest komendantem miejscowego „Strzelca", znany jest z wielkiej krewkości; strzelał on podobno już do innych osób. Nigdy jednak „popisy" strzeleckie p. Stodolskiego nie miały tak tragicznych wyników, jak lekkomyślny strzał w dniu 18 października.

Sprawą zajęła się prokuratura, a wyników śledztwa oczekuje się w Łagiewnikach i okolicy ze zrozumiałą niecierpliwością.

— (Kurs robót ręcznych). Od 1 do 15 grudnia urządza Katolickie Koło Polek kurs robót ręcznych.

— * **KOSTRZYN.** (Z dekanatu). W miejsce zmarłego dziekana śp. ks. prob. Czujewicza z Czarnjewa mianow. władza duchowna nowym dziekanem dekanatu kostrzyńskiego ks. prob Tadeusza Cegielkę z Gułtów

— * **MOSINA.** (Zmiana dzierżawców) Cegielnię Budzyń pod Mosiną (własność p. hr. Mycielskiej), którą dzierżawili dotąd pp. Drygas i Wtorkowski przejęli obecnie p. Neumann, właściciel maj. Budzyń i p. budowniczy Litke z Mosiny Poprzedni właściciele popadli w trudności finansowe i musieli ogłosić upadłość

— (Święto Chrystusa Króla) Święto Chrystusa Króla rozpoczęło się nabożeństwem w kościele do którego udały się towarzystwa ze sztandarami w pochodzie Wieczorem odbyła się na sali p. Hoffmana akademja z referatem p. Potockiego.

— * **KOŚCIAN.** (Postrzelenie robotnika). Robotnik Miller z Kokorzyna udał się wraz z żoną na pole buraczane po liście Gdy oboje z tobołami na plecach wracali do domu, natknęli się na polowego p Brzostka który wezwał ich do oddania liści. Kiedy wezwaniu nie posłuchali Brzostek chwycił tobół Millerowej, aby go zabrać Mąż jej rzucił się na polowego. Napadnięty w obronie własnej wymierzył dubeltówkę w kierunku Millera, a gdy ten mimo ostrzeżenia nacierał nadal, oddał strzał, godząc go w łamę miednicową. Ciężko rannego przewieziono do lecznicy św Zofji w Kościanie

— (Świętokradztwo). Podczas nieobecności ks. Cichego rektora kaplicy Pana Jezusa, skradł nieznany świętokradca część wot. wiszących przy obrazie św. Teresy.

— (Przedstawienie). Kat Tow Pracownic urządza 5 listopada rb. przedstawienie amatorskie p t „Lilje i róże".

— (Likwidacja inspektoratu szkolnego) Pow inspektorat szkolny w Kościanie został zlikwidowany a agendy jego przejął inspektorat w Lesznie.

— * **NAKŁO.** (Zatrucie) Pracownicy Kozudzin z żoną, Nowakowa, Stańczykowa, Bernard Utech i Małkówna, zatrudnieni u p. Kędziory, w Cielanówku w pow. wyrzyskim, ulegli zatruciu po spożyciu chleba z szynką wędzoną Małkówna zmarła wśród okropnych boleści po przewiezieniu do szpitala powiatowego.

— (Przeniesienie urzędu). Kancelarja dotychczasowego inspektora kontroli skarbowej w Nakle została z dniem 24 ub m ostatecznie zlikwidowana. Interesanci winni zwracać się w wszelkich sprawach do rejonu kontroli skarbowej w Wyrzysku.

— (Kradzieże) Zuchwałej kradzieży dokonali w Nakle w ub. czwartek niewyśledzeni złodzieje, którzy w biały dzień skradli konia z furmanką, stojącego na ulicy, przed nakielską fabryką maszyn.

W tych dniach w nocy włamali się złodzieje do mieszkania gospodarza Ickerta i zabrali z szafy 300 zł gotówki oraz różne przedmioty wartościowe.

— * **NOWE MIASTO.** (Z Bractwa Strzeleckiego). Na ostatniem zebraniu Bractwa Strzeleckiego uczczono przez powstanie z miejsc pamięć zmarłego brata i długoletniego skarbnika śp. Edwarda Ostrzyckiego poczem przystąpiono do wyboru nowego skarbnika, którym został dotychczasowy sekretarz p. Ignacy Nawrocki II Sekretarzem w miejsce jego wybrano p. Wacława Alankiewicza. Poza tem uchwalono ze względu na przewidzianą budowę nowej strzelnicy, ściągnąć wypożyczone przez Bractwo pieniądze w wysokości 1.200 zł oraz zmagazynować posiadaną przez braci broń wymarszową w Bractwie

— (Strzelanie) Na strzelnicy tutejszej odbyło się 22 strzelanie ćwiczebne hufca szkolnego z broni małokalibrowej.

— (Zawody) Ochotnicza Straż Pożarna urządziła w ubiegłą niedzielę zawody o państwową odznakę sportową. Odznaki zdobyło 16 strażaków. Poza Strażą Pożarną brało w zawodach udział także miejscowe obywatelstwo.

— (Zebranie przedwyborcze). W związku ze zbliżającemi się wyborami do rad miejskich odbywają się tu liczne zebrania partyj Ostatnio odbyło się w dniu 26 ub m. w magistracie zebranie poszczególnych przedstawicieli partyj politycznych w celu ustalenia listy kompromisowej.

— (Kradzieże). W nocy na 27 ub m wtargnęli przez poszycia dachów do mieszkań gospodarzy Ludwika Stachowiaka, Stanisława Hybiaka i Teofila Fergiela w Rogusku koło Nowegomiasta, niewyśledzeni dotąd złodzieje, łupem których padło: u Stachowiaka pościel i pierze, u Hybiaka również pościel, pierze i szynka oraz u Fergiela pierze, słonina i różne artykuły żywnościowe. Złodzieje ci zamierzali także wtargnąć do gospodarzy Tomasza Kosmali i Idziego Janickiego, jednakże zostali spłoszeni. Nauczycielce p Adeli Szczepańskiej w Komorzu p/N skradziono tej samej nocy 12 kur, 2 indyki i 2 kaczki, prawdopodobnie przez tych samych złodziei, gdyż ślady prowadziły z Roguska do Komorza. Dochodzenie w toku.

— * **OBORNIKI.** (Z kroniki sądowej). W tutejszym sądzie grodzkim toczyła się w tych dniach rozprawa karna przeciwko Foltynowi Stanisławowi, synowi właściciela 70-morgowego gospodarstwa w Bogdanowie i przeciwko Ostrowskiemu Zygmuntowi o kradzież zegarka i 50 zł w gotówce na szkodę gospodarza Piekarskiego z Lublina. Sąd skazał Foltyna na 2 lata więzienia, a Ostrowskiego na 8 miesięcy z zawieszeniem na przeciąg lat 5.

— (Kradzieże). W nocy z 25 na 26 ub m. skradziono Stanisławowi Tomkowiakowi z Niemieczkowa 2 świnie wartości 135 zł, które na miejscu ubito.

Tej samej nocy skradziono Franciszkowi Kesslowi z Obornik ze stodoły większą ilość żyta.

— * **OSTRÓW.** (Zebranie Nar. Org. Kobiet). 26 ub. mies odbyło się przy licznym udziale członków zebranie tutejszego Koła Narodowej Organizacji Kobiet, na któ-

KRONIKA TOWARZYSKA

Koło Czwartaków Weteranów w Poznaniu urządza w sobotę 4 listopada w Kasynie Oficerskiem 58 p p Bukowska 34, jesienną zabawę taneczną urozmaicona niespodziankami Cały dochód przeznacza się na urządzenie gwiazdki dla bezrobotnych członków Zaproszenia odebrać można u druha prezesa Trybulskiego, Plac Sapieżyński 11 zg 20 286/7

W sobotę, dnia 4 bm **sekcja lekkoatletyczna Sokoła Poznańskiego** urządza w salce „Gospody Polskiej" przy św Marcinie nr 40 zabawę taneczną z wielce urozmaiconym programem, na którą wszystkie druchny i druhów oraz sympatyków jaknajuprzejmiej zapraszamy Czołem! zg 20 302/3

Kółko Kajakowe przy S. M. P. św Marcin, Poznań; obecnie Klub Wioślarski 1928/32 podaje do łaskawej wiadomości że w dniu dzisiejszym tj 31 bm odbędzie się „Zabawa Jesienna" w sali p Jarockie przy ul. Masztalarskiej. dg 1968

— * **Do Warszawy za zł 14.40.** Wyjazd 10 listopada, godz 17 25 powrót 13 listopada rano Zgłoszenia tylko ORBIS Plac Wolności 9, tel. 52 18 na 6532

Bezdroża konferencji rozbrojeniowej

Genewa (PAT.) Prezydjum konferencji rozbrojeniowej zbierze się nieodwołalnie 9 listopada, ponieważ Henderson z przeprowadzonych przez siebie rozmów odniósł wrażenie, że zmiana tego terminu wywołałaby poważne trudności.

Genewa. (Tel. wł.) Próby MacDonalda zwołania biura konferencji rozbrojeniowej spełzły na niczem, gdyż większa część delegatów wypowiedziała się za utrzymaniem pierwotnego terminu, t. j. 9 listopada, uzasadniając swoje stanowisko tem, że na 3 listopada nie byliby w stanie przybyć.

W najbliższych dniach opuszcza nagle Genewę delegat rozbrojeniowy Ameryki Norman Davis, który jako jedyny pozostał jeszcze w nadziei, że da się osiągnąć porozumienie w sprawie rozbrojeniowej. Nagłe jego postanowienie wjazdu wzbudziło tu zrozumiałą sensację i jest powodem wielu komentarzy.

Norman Davis osobiście oświadczył wobec przedstawicieli prasy, że musi się udać do Ameryki, celem przeprowadzenia ze rządem odpowiednich rozmów oraz aby zdać sprawozdanie. Do Europy wróci on dopiero w początkach grudnia, chcąc wziąć udział w mających się rozpocząć 4 grudnia pracach prezydjum konferencji.

Tragiczna katastrofa monoplanu „Biarritz"

Jak zginął znakomity lotnik francuski, kpt. Verneille i jego dwaj towarzysze

Paryż (PAT). „Echo de Paris" podaje bliższe szczegóły tragicznej katastrofy 3-motorowego monoplanu „Biarritz", która pociągnęła za sobą śmierć słynnego lotnika kap. Verneilla i jego dwu towarzyszy.

Verneille przybył do Dijon w sobotę i zdecydował się w poniedziałek rano wylecieć do Paryża mimo niepomyślnej prognozy meteorologicznej Do g. 10.13 „Biarritz" pozostawał z lotniskiem w komunikacji radjowej, później jednak kontakt stracono. O g. 10.10 mieszkańcy miejscowości Blasy le Bas zobaczyli samolot, przelatujący nad górami, który nagle począł spadać. Po odszukaniu miejsca, gdzie spadł samolot, stwierdzono, że uległ on zupełnemu rozbiciu. Z pod szczątków samolotu wydobyto zwłoki Verneilla, radjotelegrafisty i mechanika.

Przypuszczają, że katastrofa nastąpiła wskutek zbyt niskiej temperatury, co spowodowało złe funkcjonowanie motoru.

Koniec zatargu niemiecko-sowieckiego

Obustronne stosunki prasowe mają być utrzymane — Znów Niemcy musiały spuścić z tonu

Berlin. (PAT.) Biuro Wolffa zawiadamia, że w wyniku rozmów dyplomatycznych prowadzonych ostatnio między Niemcami a ZSRR., których punktem kulminacyjnym było spotkanie ministra v. Neuratha i ambasadora sowieckiego w Berlinie Chinczuka, doszło do porozumienia w sprawie informacyj prasowych.

Punktem wyjścia i podstawą porozumienia jest uzgodnione stanowisko obu stron, że obustronne stosunki prasowe mają być utrzymane niezależnie od różnic w systemie rządów obu tych krajów. Dziennikarze sowieccy podejmą znowu swą działalność zawodową w Rzeszy, a dziennikarze niemieccy w ZSRR.

Na zarządzenie prezydenta senatu w trybunale Rzeszy w Lipsku korespondenci „Tassa" i „Izwiestij" otrzymali ponownie karty wstępu na rozprawę o podpalenie Reichstagu.

Uchwały rady portu w Gdańsku

Gdańsk (PAT.) Na posiedzeniu rady portu i dróg wodnych w Gdańsku w dn. 30 października powzięto jednomyślnie następującą uchwałę:

W wykonaniu porozumienia, zawartego między rządem polskim, a senatem w. m Gdańska w dn. 18. wrześnie br., rada portu przeprowadziła w jak najszerszej mierze obniżenie taryf opłat portowych i innych należytości pobieranych w porcie gdańskim.

Idąc na rękę interesom Gdańska i Polski rada portu wzięła na siebie poważne ofiary finansowe, które tylko w części skompensowane być mogą daleko idącemi oszczędnościami w wydatkach. Ponieważ jednak koszty przeładunkowe w porcie gdańskim zależne są nietylko od opłat i należytości, pobieranych przez radę portu, lecz i od kosztów różnych świadczeń, związanych z przeładunkiem, na które rada portu wpływu nie posiada, uchwaliła ona równocześnie zwrócić uwagę z jednej strony senatu w. m. i rządu polskiego, a z drugiej strony kompetentnych organizacyj gospodarczych Polski i Gdańska oraz wszystkich interesowanych sfer handlowych na konieczność podjęcia przez wszystkie powyższe czynniki w ramach ich kompetencyj i możności niezbędnych kroków mających na celu dalsze dostosowanie kosztów przeładunku do potrzeb gospodarczych zaplecza portu, oraz podniesienia zdolności konkurencyjnej tego portu.

Szczegóły, dotyczące zniżki taryfy, będą ogłoszone później.

Bunt więźniów w Rosji

Ofiarą padło 30 dozorców i około 100 więźniów

Londyn. (Tel. wł.) Według doniesień pism angielskich, przyszło w sowieckim obozie karnym we Wołogdzie do strasznej i pełnej tragedji rewolty wśród tamtejszych więźniów.

Zbuntowani więźniowie urządzili krwawą masakrę wśród dozorców i personelu więziennego, zabijając przeszło 30 osób.

Na miejscu zjawiły się silnie uzbrojone oddziały G. P. U., przedtem jednak zdołało zbiec z obozu około 300 więźniów, za którymi urządzono pościg. Do napotkanych zbiegów strzelano bez miłosierdzia, tak, że zginąć miało z pośród uciekinierów przeszło 100 więźniów.

Z Sejmu

Warszawa (Tel. wł.) W gmachu sejmowym dziś mały ruch. Obradował tylko klub Stronnictwa Ludowego, który się zebrał, aby umówić rozpisane wybory do samorządów. Inne kluby zwołano na czwartek wzgl. piątek.

W sprawie posłów brzeskich nie nadeszło do Sejmu dotąd żadne zawiadomienie, wobec czego kancelarja sejmowa wypłaciła wszystkie djety. (w)

Koniec niezależności notarjuszów

Warszawa (Tel. wł.) Dekret o nowym ustroju notarjalnym wchodzi w życie dopiero od 1 stycznia Ale już od 29 października obowiązuje artykuł, uprawniający ministra sprawiedliwości do przenoszenia notarjuszów bez ich zgody do innych miejscowości i zwalniania z zajmowanych stanowisk. (w)

Nowe statki pasażerskie

Warszawa (Tel. wł.) Rokowania o budowę 2 transatlantyckich okrętów dla polskiej floty handlowej dobiegły końca; budowę tę otrzymała stocznia włoska w Tryjeście. Formalne podpisanie umowy nastąpi w najbliższym czasie. Stocznia podjęła się budowy na warunkach kredytowych a spłata ma być dokonana ratami w ciągu lat 10. (w)

Warszawa (Tel. wł.) Budowę dwóch statków pasażerskich otrzyma stocznia w Trjeście. Koszt budowy wynosić ma 18 miljonów złotych. Pierwszy statek ma być gotów w ciągu 18, a drugi w ciągu 21 miesięcy. (w)

Wyrok w procesie Centrolewu

Warszawa (PAT). Sąd apelacyjny wydał wczoraj wyrok w sprawie skargi apelacyjnej od wyroku sądu okr. z lutego 1931, dotyczącego sprawy krwawych zajść w czasie manifestacji Centrolewu w dn. 14 IX 1930 r w Alejach Ujazdowskich. Sąd apel. zatwierdził wyrok sądu okr., dotyczący Chodyńskiego, Synowieckiego i Kusiaka, którzy skazani zostali na karę więzienia ciężkiego po 4 lata każdy Przytem po zastosowaniu odpowiednich paragrafów nowego kodeksu zmienił sąd skazanym ciężkie więzienie na więzienie zwykłe.

Sąd apel. zatwierdził dalej wyrok sądu okr., dotyczący oskarżonego Roguskiego, który skazany został na 2 lata więzienia Na mocy zaś ustawy amnestyjnej zmniejszył sąd apel. karę osk. dr. Tylickiej-Budzyńskiej do 6 miesięcy więzienia Osk Jana Bylińskiego sąd apel. uniewinnił. Co do oskarżonego Dzięgielewskiego sąd apelacyjny zatwierdził uniewinniający wyrok sądu okr.

Żydzi mogą wyjeżdżać

Warszawa. (Tel. wł.) Wydział wizowy ambasady brytyjskiej w Warszawie, mimo wiadomości o zajściach na terenie Palestyny, w dalszym ciągu wydaje wizy wjazdowe dla emigrantów z Polski.

Wobec zatrzymania w kilku portach okrętów, zmierzających z transportami emigrantów do Palestyny, a m. in polskiego statku „Polonia", sjonistyczny urząd palestyński w Warszawie zwrócił się do władz centralnych w Europie z zapytaniem, czy mogą być skierowane dalsze transporty wychodźców do Palestyny, ponieważ 6 listopada znowu ma wyjechać kilkaset osób. (w)

Obrady pięściarzy

Poznań (PAT). W poniedziałek odbyło się posiedzenie zarządu Polskiego Zw. Bokserskiego.

Załatwiono szereg spraw bieżących. M. i. ustalono, że w grudniu br. odbędą się 2 międzypaństwowe mecze, mianowicie ze Szwecją w Sztokholmie i z Finlandją w Warszawie. Termin spotkania z Finlandją może być ustalony dopiero 5 listopada, ponieważ 4. b. m. przyśle Finlandja swoje propozycje.

Dalej PZB. zwrócił się z inicjatywy MSZ do poselstwa sowieckiego w Warszawie z propozycją nawiązania stosunków sportowych z pięściarzami sowieckimi i rozegrania z nimi meczu w Moskwie.

Z okazji 10-lecia zamierza się zorganizować w grudniu br. turniej asów polskich, z udziałem najlepszych bokserów wszystkich wag. Zawody rozegrane będą systemem puharowym w Poznaniu. Na koniec przyjęto do wiadomości fakt, że Warta wycofała swój protest w sprawie mistrzostw drużynowych przeciw udziałowi I. K. P. (Łódź).

Przepowiednia pogody na środę: W ciągu dnia pogoda nieustalona, pochmurno i chłodno z przejaśnieniami, miejscami opady, jednak nieznaczne, wiatry zmienne częściowo zachodnie, stopniowo słabnące.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.90 — 5.92 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.75 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 212.06 zł. gotówką 209.50 zł. za 100 guld gd. w dewizach 173.01 do 173.27 zł, gotówką 172.67 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań. 31. 10 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna. Do notowania doszło tylko w pożyczkach państwowych z których mianowicie obracano: 5% poż konwers po 48½—48¾%, placono zaś za 4% premj. dol. 48½, za 4% poż inwest. 102.— oraz za 3% poż bud. 38¾. Z pozostałych nienotowanych papierów poszukiwano — bez oddawców — 4½% dolarowe listy zast po 37 —%, oraz 4½% złotowe listy zast. po 36½%.

Z akcyj bankowych poszukiwano Bank Polski po 78 — bez oddawców

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% poż. konwersyjna 48½—48¾% +

(Kurs w złotych)

4% poż premj. dol., serja III 48½ P.
4% premj. poż inwestycyjna 102.— P.
3% pożyczka budowl., serja I 38.75 P.

Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań 31 10 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1 żyto 727 g/l. 2. pszenica 756 g/l 3 owies 500 g/l

Ceny transakcyjne

Żyto 285 tonn par. Poznań	14.75
Żyto 60 tonn par Poznań	14,68½
Owies 15 tonn par Poznań	13,75

Ceny orjentacyjne

Żyto	14,50— 14,75
Usposobienie spokojne	
Pszenica	19,00— 19,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	15,75— 16,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 695—705 g/l	13.75— 14,00
Jęczmień 675—685 g/l	13,25— 13,50
Usposobienie spokojne.	
Owies	13,25— 13,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł work.	20,75— 21,00
Usposobienie spokojne	
Mąka pszenna 65% wł work.	31,00— 33,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	10,00 - 10,50
Otręby pszenne	9.25 - 9,75
Otręby pszenne (grube)	10,25— 10,75
Rzepak zimowy	38,00— 40,00
Gorczyca	37,00— 39,00
Wyka latowa	14,00— 15,00
Peluszka	13,00— 14,00
Groch Viktoria	21,00— 25,00
Groch Folgera	22.00— 25,00
Koniczyna czerwona	150,00—170,00
Koniczyna biała	90,00—120,00
Koniczyna żółta odłuszczona	90,00—110,00
Ziemniaki jadalne	2,45— 2,70
Ziemniaki fabr za kilo %	13½
Makuch lniany	18,00— 19,00
Makuch rzepakowy	15,00— 15,50
Makuch słonecznikowy	18,50— 19,50
Śrut Soja	23,00— 23,50
Mak niebieski	58,00— 62,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 350 tonn, pszenicy 85 tonn, jęczmienia 33 tonn owsa 30 tonn, otrąb żytn ch 30 tonn maku niebieskiego 15 tonn koniczyny białej 15 tonn, koniczyny żółtej 10 tonn.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzedowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań. 31 10 1933 r.

Spędzono: wołów 40, buhai 85 krów 280, świń 1.680, cieląt 450, owiec 110, razem 2.645 zwierząt.

Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowemi)

Płacono za 100 kg żywej wagi za:

BYDŁO:

Woły:	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	68— 72
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	60— 64
Mięsiste tuczone starsze	50— 56
Miernie odżywione	42— 48
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	62— 68
Tuczone mięsiste	54— 58
Nietuczone dobrze odżywione starsze	46— 50
Miernie odżywione	40— 44
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	66— 72
Tuczone mięsiste	56— 60
Nietuczone dobrze odżywione	42— 44
Miernie odżywione	28— 32
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	68— 72
Tuczone mięsiste	60— 64
Nietuczone dobrze odżywione	50— 56
Miernie odżywione	42— 48
Młodzież:	
Dobrze odżywione	44— 50
Miernie odżywione	40— 44
Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczone	72— 80
Tuczone cielęta	64— 70
Dobrze odżywione	56— 62
Miernie odżywione	46— 54
OWCE:	
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	64— 72
Tuczone starsze skopy i maciorki	54— 62
Dobrze odżywione	00— 00
ŚWINIE (TUCZNIKI):	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	93—100
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	92— 96
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	86— 90
Mięsiste świnie ponad 80 kg. żywej wagi	76— 82
Maciory i późne kastraty	84— 94

Przebieg targu bardzo spokojny.

100-miljonowy Fundusz Inwestycyjny

Warszawa (PAT.) W ostatnim numerze Dziennika Ustaw (nr. 85 poz. 636) ogłoszone zostało rozporządzenie p. Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie Funduszu Inwestycyjnego. Rozporządzenie rozszerza działalność „Funduszu Pracy" przez stworzenie w ramach tej instytucji specjalnego funduszu, nazwanego „Funduszem Inwestycyjnym". Utworzenie tego funduszu rozporządzenie wiąże z upamiętnieniem 15-lecia odzyskania niepodległości.

Centralnym punktem rozporządzenia jest upoważnienie ministra skarbu do emisji skryptów dłużnych na rachunek skarbu państwa pod nazwą bonów Funduszu Inwestycyjnego. Dochód z emisji tych bonów stanowić będzie dotację dla Funduszu Inwestycyjnego. Rzeczone bony w odcinkach na okaziciela po 25 zł wypuszczane będą serjami po 40 000 sztuk; każda więc serja reprezentować będzie wartość jednego miljona złotych. Rozporządzenie ogranicza emisję tych bonów do sumy 100.000.000 zł. Oczywiście, osiągnięcie tej sumy zależne będzie od ustosunkowania się społeczeństwa do tego rodzaju papieru wartościowego.

Bony Funduszu Inwestycyjnego będą umarzane w drodze cotygodniowych losowań, przyczem bony wylosowane będą wykupywane przez skarb państwa z premjami, których wysokość zostanie ustalona rozporządzeniem wykonawczem ministra skarbu. Wysokość tych premij jest obecnie przedmiotem rozważań.

Bony Funduszu Inwestycyjnego przyjmowane będą na spłatę wszelkich należności skarbu państwa bez żadnych ograniczeń oraz wymieniane będą, aczkolwiek z pewnemi ograniczeniami, na gotówkę przez wszystkie kasy urzędów skarbowych. Skarb odpowiada za terminowość losowań i wykup wylosowanych bonów oraz za wymianę na gotówkę. Ponadto specjalne zabezpieczenie bonów stanowią: majątek i dochody Funduszu Inwestycyjnego oraz majątek i dochody lasów państwowych.

Bony Funduszu Inwestycyjnego, jak również przychody od nich wolne są od wszelkich podatków, mają one wszystkie prawa papierów pupilarnych i nie podlegają ustawie o utraconych tytułach na okaziciela.

Sprzedaż bonów odbywać się będzie w kasach urzędów skarbowych, w urzędach pocztowych i w innych upoważnionych do tego instytucjach.

Środki, uzyskane ze sprzedaży bonów, zużyte będą na roboty inwestycyjne, prowadzone w ramach Funduszu Pracy.

Przyp. Red. Stworzenie Funduszu Inwestycyjnego oznacza nową operację kredytową państwa na terenie wewnętrznym. Powodzenie tej operacji uzależnione jest od ilości wolnych kapitałów społeczeństwa oraz instytucyj kredytowych, ubezpieczeniowych itd. Bony Funduszu Inwestycyjnego obliczone są na zbyt w szerokich kołach społeczeństwa, o czem świadczy emisja małych odcinków (po 25 zł). Zdaje się, że autorzy tego rozporządzenia oddają się nadziei, która może się okazać złudną, iż tą drogą wydobędzie się ukryte drobne kapitały. Praktyka dopiero okaże, czy same tylko premje przy losowaniu bonów, bez równoczesnego ich oprocentowania i niższego kursu emisyjnego, będą dostatecznym bodźcem do kupna.

PULSA
RACJONALNA
KOSMETYKA
ŚRODKI DO PIELĘGNOWANIA SKÓRY
OCZYSZCZAJĄCE
UDELIKATNIAJĄCE
UPIĘKSZAJĄCE
OCHRONNE, ODŻYWCZE
FR. PULS S. A. WARSZAWA
Tg 438

Wykażmy w dniu 5-tym listopada, ile ofiarnej miłości żywimy dla naszych rodaków zagranicą. Wszak usilnie błagają nas:

o księdza polskiego — o grosz na szkoły i ochronki
o książkę polską — o pomoc w pracy społecznej

Piąty listopada „Dzień Opieki" nad rodakami na obczyźnie

ODEZWA

Wzorem roku ubiegłego odbędzie się w całej Wielkopolsce dnia 5 listopada pod protektoratem Jego Eminencji księdza kardynała Prymasa „Dzień opieki polskiej nad rodakami na obczyźnie". Pragniemy w dniu tym zespolić wszystkie nasze wysiłki około braci naszej wychodźczej, uprzytomnić społeczeństwu obowiązek zainteresowania się losem ośmiu miljonów rodaków żyjących zagranicą.

Niechże „Dzień Opieki" rozniecí w sercach wszystkich prawych Polaków miłość czynną i ofiarną dla braci wychodźczej, niech się stanie hasłem do zorganizowania jak najliczniejszych kadr społeczeństwa pod sztandarem „Opieki".

W myśl wskazań Swego Najdostojniejszego Protektora. Stowarzyszenie nasze stara się w swej działalności nawiązać się do tego, co wychodźcę najsilniej z krajem wiąże i co wskutek tego najmocniej na niego działa, czyli do zwyczajów ojczystych, do uczuć narodowych, do wyniesionych z rodzinnych stron zasad moralnych i wierzeń religijnych"

To odczucie serdeczne, jakiem pragniemy obdarzyć naszych rodaków, będzie może dla nich tym jasnym promykiem z Ojczyzny, który w szarzyznę dnia tułaczego wniesie otuchę i siłę do wytrwania na posterunku. W obcem otoczeniu mozolnym trudzie o kawałek chleba, mimo zakusów wynarodowienia nie zginą oni dla Ojczyzny, lecz urobieni duchowo, wspierani przez nas, staną się przednią strażą naszej państwowości wśród obcych narodów.

Komitet honorowy.

Wojewoda Roger hr Raczyński — J E. ks. biskup Antoni Laubitz — J E. ks biskup Walenty Dymek — Gen Oswald Frank, dow. Korp. nr. 7 — Ks Prał K Bajerowicz, prezydent Pap Dzieła Rozkrzewiania wiary na Polskę — Starosta Krajowy Ludwik Begale — Helena hrabina Brezina, przewodnicząca Zw. Ziemianek — Prezes Leopold Hebda — Bohdan Jarochowski, prezes Syndykatu Dziennikarzy — Ks Infulat Józef Kłos — Starościna Kłosowa, przewodnicząca Kat. Tow. Ochrony Kobiet — dr. Józef Maćko, nacz. Wydz Op Społ. — Ks. dyr Franciszek Marlewski, sekr. gen. Zw Sodalicyj Marj. — Dr. Michał Pollak kurator Okr Szkolnego Poznańsko - Pomorskiego — Ks. prałat Józef Prądzyński, prezes Związku Kapłanów „UNITAS" — Cyryl Ratajski, prezydent miasta Poznania — St. Ruciński, dyrektor Kolei Państw. — J. M. dr Stanisław Runge, Rektor Uniwersytetu Poznańskiego — Zofja Rzepecka, przewodnicząca Zjednoczenia Kat. Związków Polek — Prezes Seweryn Samulski — Ks. dziekan Paweł Steinmetz, prezes Rady Związkowej „Caritas" — Ks kanonik Henryk Zborowski, szef Kancelarji Prymasa Polski — Józef Żychliński, prezydent Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego.

Komitet wykonawczy.

Adolf hr. Bniński, prezes — Ks dr. Stanisław Janicki, delegat J. E. ks. kardynała Prymasa — Anna Smoczyńska — Dr. Tadeusz Drażdżyński — Marjan Kasprowicz.

Przestrogi przed wyborami do rad miejskich

Regulamin, jak i głosowanie do rad miejskich jest b. skomplikowane, wobec tego większe niż kiedykolwiek grozi niebezpieczeństwo unieważnienia list kandydatów, jak i kart wyborczych. Dlatego trzeba zwiększyć czujność i dokładność tak co do terminów, jak i formalności. W szczególności trzeba ułożyć i rozesłać wzory list i kart oraz zaznajomić mężów zaufania z prawem wyborczem i regulaminem. Przytem należy szczególnie zalecić:

1) bardzo skrupulatne przestrzeganie formalności przy zgłaszaniu listy,

2) wczesne zgłaszanie list, zwłaszcza pierwszej dla rezerwowania numeru,

3) szczególne orjentowanie wyborców, jeśli wszystkie listy tej samej nazwy nie otrzymają tego samego numeru,

4) wydrukować karty głosowania z nazwiskami,

5) Przez rozprószenie głosów w ramach jednej listy nie można wprawdzie przy tym systemie stracić ani jednego głosu. Mimo to zaleca się głosować na drukowane kartki, bez skreśleń, bo trudno będzie przez takie skreślenia przeprzeć specjalnego kandydata, a stworzy to zamieszanie,

6) Zaleca się umieszczać pod listami większą liczbę podpisów, niż przepisana na wypadek zakwestjonowania niektórych nazwisk,

7) liczbę kandydatów ustalić więcej niż dwukrotną liczbę mandatów — na wypadek zakwestjonowania pewnych nazwisk.

Ruch przedwyborczy w Gnieźnie

Gniezno, 30 października.

W związku z wyborami do rady miejskiej rozpoczął się już w Gnieźnie ruch przedwyborczy. Walka wyborcza rozegra się w głównej mierze między dwoma obozami: obozem narodowym a „sanacją". Mniejsze ugrupowania, jak inwalidzi, właściciele nieruchomości i P. P. S. w obecnej walce nie odegrają prawdopodobnie żadnej roli ze względu na swą słabość.

„Sanacja" sama, nie czując się na siłach, kokietuje obecnie te właśnie ugrupowania, obiecując im złote góry. Przedewszystkiem starano się wciągnąć na swoje podwórko Tow. Właścicieli Nieruchomości. Zabiegi w tym kierunku kompletnie jednak zawiodły, albowiem za wyjątkiem prezesa towarzystwa, p. Kostenckiego, za „sanacją" oświadczyła się minimalna liczba członków (sześciu; na ostatniem zebraniu obecnych było 50 członków). Reszta członków tego stowarzyszenia zastrzegła sobie wolność głosowania wedle swych upodobań.

Nie lepiej poszło „sanacji" na zebraniu Tow. Drobnych Kupców. I tam doznała zupełnego rozczarowania.

P. P. S. na terenie m. Gniezna nie odegra żadnej roli już z tego powodu, że jej siła liczebna bardzo zmalała, a główny jej leader, Grotowski ((urzędnik) został wciągnięty na listę „sanacyjną". Wywołało to wśród członków P. P. S. ogromne oburzenie.

W rzemiośle sytuacja jest dla „sanacji" również bardzo niewesoła. Grupka rzemieślników z grupy p. Namysła pozbawiona jest wszelkich wpływów.

Jak z tego widać — klapa na wszystkich frontach.

Dodać należy, że do tej pory nie został ogłoszony podział miasta na 7 okręgów.

„Sanacja gnieźnieńska" wynajęła największą miejscową salę (hotelu Europejskiego) na cały ostatni tydzień przed wyborami i zapłaciła ją zgóry w przekonaniu, że w ten sposób uniemożliwi Obozowi Narodowemu urządzenie zebrań przedwyborczych.

W Obozie Narodowym wre normalna praca przedwyborcza, na czele której stanęli pp. Bibrowicz, Cieślak i B. Rożakolski.

SPORT

Automobilizm

Jesienny rajd samochodowy. Pomorski Automobilklub zorganizował jesienny rajd na przestrzeni 62 km. Rajd odbył się między godziną 13.45 a 15. Mimo deszczu ukończyło go bez defektów 11 członków. Pierwszą nagrodę zdobył inż. Leopold Stenzel, drugą dyr. Fredek, trzecią Seifert.

Ciężka atletyka

Wszechpolskie zawody zapaśnicze. W wielkiej sali Resursy Kupieckiej w Bydgoszczy odbywają się od 1 listopada wszechpolskie zawody w siedmiu wagach. Przed zapasami odbędzie się turniej podnoszenia ciężarów.

Piłka nożna

Sytuacja w tabeli ligowej II grupy przed ostatniemi spotkaniami przedstawia się bardzo ciekawie. Z 6 drużyn jeszcze 4 są zagrożone spadkiem, bowiem w razie wygrania meczu przez „Czarnych" z „Warszawianką", „22 p p." z „Wartą" i remis „Garbarni" z „Podgórzem", cztery drużyny pośladałyby po 9 pkt. „Warcie", która w środę spotka się o godzinie 11 na własnem boisku z „22 p. p." wystarczy wynik remisowy do utrzymania się w lidze. Zwycięstwo „zielonych" wysunie ich na drugie miejsce. Przedprzedaż biletów odbywa się dziś od godz. 16 do 19 w sekretarjacie klubu, Al. Marcinkowskiego 26. Zwycięzcy konkursu „Warta" i „Warszawianka" którzy odgadli wynik meczu do przerwy i końcowy, mogą odebrać wolny bilet na zawody „Warta" i „22 p p". (kom)

„Sparta" i „Pogoń". Rewanżowe spotkanie finałowe o wejście do klasy A pomiędzy powyższemi drużynami odbędzie się jutro o godz. 11 na stadjonie miejskim. Obie drużyny mają jeszcze szanse zajęcia czołowego miejsca w tabeli. W pierwszej kolejce nieznaczne i szczęśliwe zwycięstwo w stosunku 1:0 odniosła „Sparta". Wynik jutrzejszy zadecyduje kto ostatecznie zakwalifikował się do A klasy okręgu poznańskiego. W razie bowiem przegranej „Pogoni" do mistrzowskiej klasy okręgu definitywnie wchodzą „Sparta" i „Unia". Ostatnie wysokie zwycięstwa obu drużyn w niedzielę pozwalają przypuszczać że walka będzie zacięta i równie emocjonująca od początku od końca jak w pierwszej serji rozgrywek.

(kom.)

Pięściarstwo

W spotkaniu „Nemzeti Vazutas Sp. Cl." i „Warta" 3 listopada w cyrku „Olimpja" spodziewać się można kilka walk na wysokim poziomie. Kubinyi w koguciej musi zrehabilitować się za swoją przegraną z Polusem, czy mu się to uda z Rogalskim nie jest wcale pewne. W piórkowej czeka nas rewanż Enekes I i Kajnar. Sipiński w lekkiej usiłować będzie poprawić swoją listę rekordową, ma on jedną przegraną z Węgrem Farkasem a obecnie zmierzy się z Frigyesem. Na wysokim poziomie technicznym będzie stała walka Farkasa z Majchrzyckim w średniej. (kom.)

Tennis

Najlepsi tennisiści polscy za rok 1933. Polski Związek Lawn-Tennisowy ogłosił oficjalną klasyfikację. Brzmi ona następująco: 1. Hebda Józef i Tłoczyński Ignacy exaequo, 3. Wittmann Ernest, 4 Warmiński Przemysław, 5. i 6 Popławski Ludomir i Stolarow Jerzy, 7. i 8. Spychała Czesław i Tarłowski Kazimierz, 9. Bratek Walenty, 10. Horain Witold. Lista pań jest następująca: 1 Jędrzejowska Jadwiga, 2. Dubieńska Wanda, 3. Pozowska Ada, 4. Stephanówna Ela, 5 Lilpopówna Elżbieta, 6 Orzechowska M., 7 Neumanówna Antonina, 8. i 9. Boniecka i Wełeszczukowa Marja.

Wśród zawodowców

Crawford w szeregach zawodowców? Dzienniki zagraniczne donoszą że pierwsza rakieta świata Jack Crawford zdecydował się przyjąć propozycję Tildena i wstąpić w szeregi zawodowców. W ciągu kilku miesięcy zatem szeregi amatorów opuścili trzej najlepsi tennisiści świata: Crawford, Vines i Cochet. (PAT)

W jesieni i na wiosnę
wymaga skóra twarzy w naszym klimacie szczególnej ochrony przed zmianami atmosferycznemi. Wskazane jest przeto posługiwać się stale kremem „Ultrasol" Dra Lustra, krem ten bowiem — naświetlony promieniami ultrafiołkowemi — stanowi nietylko znakomitą tarczę ochronną, lecz działa jednocześnie i w dniach pochmurnych energją słoneczną krzepiąco na cerę. Mimo jego niezrównanych zalet — przystępny ceną dla każdego
Tg lug

rem posłanka p. Grossmannówna omówiła zadania dzisiejsze kobiety Polki w związku z czekającemi nas w krótkim czasie wyborami do rady miejskiej. Po ożywionej dyskusji nad referatem omówiono cały szereg spraw organizacyjnych Postanowiono brać czynny udział w akcji przedwyborczej oraz urządzić gwiazdkę dla biednych dzieci.

— (Jeszcze jeden stadjon). Kolejowe Przyzp Wojskowe rozpoczęło budowę stadjonu sportowego Stadjon stanie na terenie między ulicą Okólną a parowozownią P K P.

— (Z sądu). Były sekretarz adwokacki, M. Gustaw z Ostrzeszowa, skazany został przez tutejszy sąd okręgowy za różne malwersacje na 2 lata więzienia.

— (Ostrów nakręca własny film dźwiękowy?). Podobno już w najbliższym czasie ukaże się na ekranie tutejszych kin film dźwiękowy, nakręcany w Ostrowie, p. t. „Skandal w małej rezydencji" Reżyserem filmu jest p Bernard Marwiński; muzykę skomponował por. Stanisław Paszke, kapelmistrz 60 p. p Publiczność z zainteresowaniem oczekuje dzieła miejscowego reżysera i miejscowych „aktorów i aktorek".

— (Jak „sanacja" robi wybory). Przed kilku dniami robotnicy gazowni elektrowni itd zostali powiadomieni specjalnym okólnikiem, że do pewnego dnia mają się orzec, czy chcą należeć do organizacji zbliżonej do BB Wysyłanie tego rodzaju okólników przed wyborami samorządowemi dowodzi słabości obozu „sanacyjnego" na tutejszym terenie, który na gwałt szuka środków na zdobycie wyborców — Sztuczki jednak tego rodzaju zazwyczaj zawodzą.

— (Wypadł z pociągu). W niewyjaśniony sposób wypadł przed stacją jadący z Francji emigrant Szaniawski, doznając ciężkich okaleczeń W stanie bardzo poważnym przewieziono go do szpitala.

— * **SKOKI.** (Komitet 10 dnia katolickiego.) 25 paźdz zwołał miejscowy zarząd Tow Przemysłowców, przedstawicieli urzędów i towarzystw miejscowych celem ukonstytuowania komitetu 10 dnia katolickiego. Uchwalono program następujący: W niedzielę 29 bm. zbiórka organizacyj miejscowych o godz. 10 na rynku i wymarsz na uroczyste nabożeństwo. Po nabożeństwie pochód uda się na salkę p Blimkiewicza na uroczystą akademję, którą urządza Stow Polskich Kobiet Kat Kwestę w dniu tym, przeznaczoną na akcję kat., zbierać będą członkowie Stow Młodych Polek.

— (Powitanie nowego proboszcza.) Dn. 26 bm. przybył do naszej parafji nowomianowany duszpasterz, ks. prob Zamysłowski, serdecznie witany przez parafjan.

— * **SIERAKÓW.** (Wielka kradzież) — W nocy z niedzieli na poniedziałek dokonano zuchwałej kradzieży u właścicielki tartaku p. Waszke Po rozbiciu zamków w 4 chlewach skradziono większą ilość konserw, marynat, pierza i innych rzeczy. Poszkodowana ocenia straty na 600 złotych.

— (Na wieczny spoczynek). Dnia 29 ub mies odprowadzono za miasto na szosę Wroniecka zwłoki śp. Leokadji Peik matki ks prob Peika Mimo ulewnego deszczu, konduktowi żałobnemu towarzyszyły liczne rzesze Zwłoki przewieziono autem do grobu rodzinnego w Rogoźnie.

— * **ŚREM.** (Przesunięcia na urzedach miejskich). Dotychczasowy rachmistrz miejskiej kasy komunalnej p Maćkowiak przesunięty został na stanowisko kierownika biura w gazowni miejskiej Urząd rachmistrza objął p. Łuszczewski.

— (Sport) Drużyna sportowa miejscowego gimnazjum osiągnęła w niedzielę 29 ub. mies na zawodach międzygimnazjalnych we Wrześni drugie miejsce, po Gnieźnie, a przed Wrześnią.

— * **TRZEMESZNO.** (Pożar). 25 ub. m. wybuchł pożar u p. Józefa Manuszewskiego w Ignalinie pod Trzemesznem — Pastwą płomieni padła stodoła, pełna zboża niemłóconego oraz maszyny rolnicze Straty poszkodowany oblicza na 30 000 zł. Przyczyną pożaru najprawdopodobniej jest podpalenie z zemsty.

— (Kradzież). Tej samej nocy dokonano śmiałej kradzieży u kilku posiedzicieli w Jastrzębowie. Złodzieje, wyzyskując nieobecność właścicieli jak i domowników, którzy byli przy pożarze w Ignalinie, skradli p. Kirschkinowi 4 konie i półszorek wartości około 1 200 zł. — P Erdmanowi bryczkę wartości 300 zł i p. Iramie 1 półszorek wartości 100 zł. Posterunek P. P. wszczął energiczny pościg za złodziejami i po całodziennych poszukiwaniach znaleziono dwa konie, uwiązane w lesie za Gołębkami Dalszy ślad prowadzi ku Rogowu. Policja jest już na śladzie złodziei.

— * **WITKOWO.** (Na cele charytatywne). Ostatnio zarządził komitet obywatelski wieczór taneczny, z którego zysk przeznaczono na zasilenie funduszu stowarzyszenia Pań Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo. Społeczeństwo tutejsze dopisało.

— (Z ochronki) Komitet Opieki nad Ochronką urządza w dniach od 4 — 6 listopada w Domu Katolickim wystawę robót ręcznych, połączoną z wystawą dzieł i sztuki, z której dochód przeznaczono na rzecz ochronki.

— (Odżydzanie). Silny ruch żydowski, który rozwinął się za czasów zaborcy, zanika niemal zupełnie. Dzięki zabiegom burmistrza Kujawskiego przeszła w bieżącym roku wielka bóżnica na własność miejską. Po koniecznych przeróbkach i remontach, które są już na ukończeniu, z dawnej bóżnicy stworzy się miejską salę gimnastyczną. Miejscowe Towarzystwa P. W. i W F. oraz kierownictwo szkoły witają z zadowoleniem nową placówkę. Uroczyste otwarcie przewidziane jest na 11 listopada.

— * **ZBĄSZYŃ.** (Niemiecki statek powietrzny nad Zbąszyniem) Przed kilku dniami ukazał się nad miastem naszem statek powietrzny niemiecki z swastyką hitlerowską, który, okrążywszy miasto na połowę, z powrotem odleciał na zachód. Widziano go dość dobrze przy granicy nad przejściem granicznem na szosie Dąbrówka Wielka — Zbąszyń i dyżurujący na miejscu przejścia granicznego strażnik był nawet w możności zapisać numer statku i to 285. Przybyła na miejsce komisja wojskowa zajęła się tą sprawą.

— (Pożar). W Grubsku pod Zbąszyniem wybuchł z powodów dotąd niestwierdzonych pożar w domu mieszkalnym Hausera. Ogień ugasiła miejscowa straż pożarna. Spaliło się jednakże sporo urządzenia domowego na górze domu lokatorów.

— (Zmiana w zarządzie Banku Ludowego). Znajdujący się w likwidacji Bank Ludowy w Zbąszyniu zmienił swój skład zarządu. Ustąpili pp. Lapis, jako kierownik, Borysiak i Karcz. Kierownictwo objęli pp. Strzelewicz i Borowski. P. Lapis objął kierownictwo Banku Ludowego w Nowymtomyślu po p. Kudlickim, który jako kierownik ustąpił. Jak wiadomo, Bank Ludowy w Zbąszyniu popadł w upadłość z powodu udzielenia dużych kredytów, na które nie było dostatecznego pokrycia.

Wielkie nadużycia w pomorskiej mleczarni spółkowej

Z Grudziądza donosi (ski): W Radzynie aresztowany został za pośrednictwem Poznańskiego Związku Rewizyjnego Mleczarni długoletni kierownik mleczarni spółkowej Artur Nass.

Rewizja ksiąg wykazała bardzo poważne nadużycia, polegające na tem, że Nass ukrywał prawdziwą produkcję masła, wysyłając zdefraudowaną produkcję potajemnie do Gdańska. Za maj i sierpień b. r. zdefraudowana kwota wynosi około 4000 zł. Udziałowcami mleczarni radzyńskiej, jednej z największych na Pomorzu, są przeważnie Polacy, którzy, nie wiadomo z jakich powodów, ścierpieli na stanowisku kierowniczem Nassa, zdecydowanego Niemca.

Za zabójstwo kochanka

skazał sąd w Inowrocławiu młodą dziewczynę na dwa lata więzienia

Z Inowrocławia donosi (wik): Przed s. o. na sesji wyjazdowej w Inowrocławiu stanęła w dniu 30. 10. rb. 20-letnia Ela Neumanówna z Racic, oskarżona o to, że 15 czerwca rb. zabiła wystrzałem z rewolweru w lesie maj Lachmirowice pod Kruszwicą, pod wpływem zazdrości, leśniczego, śp. Huberta Gramowskiego.

Kula utkwiła w sercu, powodując natychmiastową śmierć. Po zabójstwie usiłowała Neuman popełnić samobójstwo.

Z powodu braku świadków nie można było ustalić, czy Ela Neuman zastrzeliła swego kochanka, czy też popełnił on samobójstwo.

Sąd po rozprawie uznał Elę Neuman winną popełnienia zabójstwa w silnym afekcie i skazał ją na 2 lata więzienia, z zawieszeniem kary na lat trzy.

Zuchwałe włamanie na probostwo

Z Inowrocławia donosi (wik): W ub. niedzielę dokonano zuchwałego włamania na probostwo w Gniewkowie w pow. inowrocławskim. W dniu tym wyjechał ks. prob. Mąkowski do Torunia i wrócił dopiero około godz. 22. Reszta domowników znajdowała się na nabożeństwie różańcowem. Włamywacze porozbijali schowki i szafy w dwóch pokojach, poszukując pieniędzy. Z jednej szafy zabrali żelazną kasetę, oderwawszy ją przemocą; w kasetce tej znajdowały się książeczki oszczędnościowe bractw i stow. kościelnych oraz około 500 zł gotówki. Poważne szkody wyrządzili złodzieje przez wyłamanie zamku Włamanie to jest już drugiem zrzędu, gdyż niedawno złodzieje zostali spłoszeni.

Policja wszczęła energiczne dochodzenia.

Z BYDGOSZCZY

— **Plaga egzekucyj.** Coraz częściej słyszy się narzekania, że od czasu przejęcia egzekucyj podatków przez specjalny wydział przy urzędzie skarbowym, ściąganie podatków odbywa się w sposób zanadto bezwzględny. Zdarzają się wypadki, że podatnicy, nie mogąc zapłacić naraz całej należności (np. przy podatkach lokalowych i od nieruchomości za kilka zaległych kwartałów), wpłacają część i uzyskują w urzędzie skarbowym zapewnienie, że na zapłacenie pozostałości mają jeszcze parę, czy kilka tygodni czasu. Jednak następnego już dnia albo po dniach kilku zjawia się egzekutor i obkłada aresztem meble czy inne urządzenia domowe, nietylko za istotne zaległości, ale nawet za podatek już zapłacony. A przecież ciągle się mówi i publikuje o tem, że urzędnicy skarbowi powinni obchodzić się z podatnikami jak najłagodniej

— **„Wiedza radosna"** w Teatrze Miejskim. Wystawienie 3-aktowej komedji włoskiej Fraccorolliego o zabarwieniu t. zw. futurystycznem pt. „Wiedza radosna" miało chyba tylko jeden cel: dania pola do popisu aktorskiego w roli Pascala Romanowi Niewiarowiczowi, udającemu z niezwykłym realizmem warjata. Głębszych wartości literackich komedja ta nie posiada, a pod względem struktury scenicznej obraca się w granicach przeciętności. To też okrasą widowiska była istotnie doskonała, pomysłowa gra Niewiarowicza, który raz jeszcze ujawnił przed publicznością szerolą skalę swego komedjowego talentu, zbierając za swe mistrzostwo aktorskie liczne i

— **Przeniesienie Inspektoratu Szkolnego.** Inspjektorat Szkolny na miasto Bydgoszcz i powiaty sąsiednie przeniesiono na ulicę Cieszkowskiego 3, III piętro. Zarząd tego inspektoratu spoczywa w rękach pp. inspektora Tarnowicza i podinspektorów Majewskiego i Zdeka.

— **Zarządcy nieruchomości.** Prezydent m. Bydgoszczy zwraca uwagę na rozporządzenie wojewódzkie, przepisujące właścicielom nieruchomości konieczność utrzymywania zarządców czy zawiadowców nieruchomości, o ile ich właściciele mieszkają gdzieindziej. Nazwisko zarządcy musi być podane do wiadomości miejskiego urzędu Porządku Publicznego, Grodzka 25, pokój 19.

— **Autobus najechał na motocykl.** 30. 10. na ulicy Bernardyńskiej obok placu Kościeleckich, wyjeżdżający z dworca autobus wpadł na motocykl, prowadzony przez Jana Kieruja, lat 25, zam. przy ulicy Kujawskiej 88. Kieruj uległ okaleczeniu nogi, a motocykl dość poważnym uszkodzeniom.

— **Kradzieże.** Z przed Urzędu Pocztowego nr. 1 skradziono Janowi Schulzowi, Ludwikowo 14, rower.

Marjannie Wojcieszak z Osielska, podczas ostatniego targu na Starym Rynku, skradziono jej torebkę damską z zawartością 20 zł. — Budowniczemu Pawłowi Dzionarze, Promenada 5, skradziono 25 m kw. desek. — Marjanowi Arndtowi z Łącka Wielkiego, nieznany sprawca skradł 25 kg. masła pozostawionego na przechowanie w restauracji przy dworcu autobusowym

— **Dyżury aptek:** Od 30 października do 1 listopada apteka Piastowska (plac Piastowski) i apteka Pod Orłem (Stary Rynek).

Od 2 — 8 listopada apteka Przy Bielawach (ul. Gdańska), apteka Pod Łabędziem (ul. Gdańska) i apteka Staromiejska (ul. Długa)

Ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Bydgoszczy

w dniu 31. 10. 1933 r.

Warunek: handel hurt., ład wag., dost. bież. za 100 kg w złotych:

Ceny tranzakcyjne: żyto 105 tonn par. Bydgoszcz 14.50—14.75; jęczmień brow. 10 tonn par. Bydgoszcz 15.50; owies 150 tonn par. Bydgoszcz 13.95; groch Viktr. 10 tonn par Bydgoszcz 24.50.

Ceny orjentacyjne: żyto bez zmiany; pszenica 19.00—19.50; jęczmiona, owies bez zmiany; słoma ż. luzem 1.25—1.50; słoma ż. pras. 1.75—2.00; siano nadnoteckie luzem 6.00—6.50; siano nadnoteckie prasowane 7.00—7.50.

Reszta notowań bez zmiany.

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 665 tonn, pszenicy 400 tonn, jęczmienia brow 30 tonn, przem. 210 tonn owsa 75 tonn, mąki żytniej 17 tonn pszennej 45 tonn otrąb żytnich 120 tonn, pszennych 158 tonn, jęczmiennych 45 tonn, peluszki 15 tonn, wyki 25 tonn, gorczycy 25 tonn, makuchu 30 tonn, ziemniaków fabr. 45 tonn. Ogółem 2.226 tonn.

Ujęcie zbiegłych więźniów

Z Szamotuł donoszą (sc):

Podczas obławy, prowadzonej przez komendanta powiatowego policji w Szamotułach, p. Holzhausena, za zbiegłymi z więzienia we Wronkach siedmiu groźnymi bandytami, ujęto jednego ze zbiegów, a mianowicie Benedykta Stankiewicza, podczas gdy drugiego, Romaniuka, ujęła policja w Starołęce.

Wczoraj przed południem w lasach w okolicy Gorzewa, leśniczy tamtejszych lasów natknął się na dwóch zbiegłych z więzienia cyganów w chwili, gdy smażyli pieczeń na ognisku. Na wezwanie do poddania się, jeden z cyganów rzucił się na leśnika, który w obronie własnej strzelił i zabił na miejscu cygana Władysława Paczkowskiego. Drugi cygan, Edward Paczkowski, poddał się. Paczkowskiego oraz zbiega, aresztowanego pod Starołęką, przewieziono do więzienia we Wronkach. Obecnie jest jeszcze na wolności trzech zbiegów, którzy tułają się w lasach w okolicy Szamotuł.

Śledztwo w sprawie ucieczki prowadzi prokuratura przy sądzie okręgowym w Poznaniu. Podczas ucieczki w więzieniu był tylko jeden dozorca. Naczelnikiem więzienia we Wronkach jest p. Dembiński.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: M. P. z Gdyni z opdziękowaniem N. S. J. za otrzymane łaski z prośbą o dalszą opiekę, 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 548,80 ł.

Na szpital św. Józefa: M. P. z Gdyni zamiast światła na groby śp. Leona Paszkowskiego i Janki Reimanówny 5 zł.

Dnia 29 ub mies. wypłaciliśmy złożone w naszej administracji składki na zubożałą inteligencję Kasie Tow. Pomocy Inteligencji 20 zł

Na ochronkę Dz Jezus na terenie P. W. K. wpłacono do Banku Kratochwil i Pernaczyński 130 zł.

W poniedziałek rozpocznie się w Inowrocławiu sąd doraźny

Z Inowrocławia donosi (wsk): W poniedziałek, 6 listopada, odbędzie się w Inowrocławiu sąd doraźny nad 19-letnim Antonim Janiakiem z Szymborza — Nowe Osady, który usiłował zamordować podstępnie Andrzeja Kwiatkowskiego, lat 28 z Rąbina. Kwiatkowski będąc bez pracy, trudnił się sprzedażą chleba i artykułów spożywczych po wsiach.

Wracając z zainkasowaną większą gotówką, został koło maj. Cieślin zaczepiony przez Janiaka, a następnie w drodze do Rąbina, 100 m za parkiem solankowym Inowrocławia, postrzelony z rewolweru. Drugi strzał ugodził Kwiatkowskiego w głowę, przyczem kula przeszła koło opony mózgowej i utkwiła w okolicy skroni. Nie mając więcej nabojów, Janiak ściągnął Kwiatkowskiego z wozu i usiłował go dobić kolbą rewolweru w przydrożnym rowie.

Na krzyk napadniętego przybiegł z pomocą rolnik Bochat z Rąbina. Morderca, widząc pomoc, zbiegł. Ciężko rannego Kwiatkowskiego przewieziono do szpitala powiatowego, a Janiaka aresztowano na drugi dzień w domu.

Morderca stanie przed sądem doraźnym, przyczem rozprawie przewodniczyć będzie wiceprezes s. o. Szechowicz. Oskarżenie wnosi prok. Wierzchowski.

Podczas rozprawy nastąpi konfrontacja z ciężko rannym Kwiatkowskim, który będzie głównym świadkiem w powyższym procesie.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Bibljoteka Jagiellońska buduje się. Z Krakowa piszą nam (kt): Przed półtrzecia rokiem wstrzymano budowę gmachu Bibljoteki Jagiellońskiej z powodu braku funduszów. Teraz zaczęto ją na nowo, do zimy gmach ma otrzymać całe pierwsze piętro.

W NAUKOWYM POZNANIU.

Oddział poznański Polskiego Tow. Przyrodników im. Kopernika odbędzie dziś, we wtorek 31 października b. r., VIII naukowe posiedzenie o godz. 18 w sali wykładowej Zakładu fizycznego Uniwersytetu (Coll. Minus. II p.) Na porządku dziennym — referaty prof dr. Zygmunta Moczarskiego p. t. „Nieco o pochodzeniu naszych zwierząt domowych" i inż. Jerzego Bormana p. t. „Wyniki ostatnich badań nad zużytkowaniem tłuszczów w ustroju zwierzęcym".

MUZYKA

„Muzgiz" i pieśni egzotyczne. Skrót „Muzgiz" oznacza państwowe rosyjskie wydawnictwo muzyczne. Nakładem jego wyszły obecnie w układzie na głos solowy z orkiestrą, pieśni jakuckie burjackie, kozackie i żydowskie, dalej jedna pieśń baszkirska i jedna uzbecka w transpozycji na skrzypce z orkiestrą, następnie „Melodje Turkmeńskie" w układzie Zołotarewa, pieśni tatarów nadwołżańskich i poemat symfoniczny „Sowiecki Wschód" napisany przez S. Wasilenkę na tematach pieśni ludowych sowieckiego wschodu.

LITERATURA

Zawodowy Związek Literatów Polskich w Wilnie odbył posiedzenie na którem p. R. Kołoniecki wygłosił odczyt p. t. „Zadania społeczne literatury".

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Tadeusz Cieślewski, syn. W ostatnim zeszycie (3) „Grafiki", pisma w bardzo ozdobnej i wytwornej wydawanego szacie, znajdujemy interesujący szkic monograficzny dr E. Woronieckiego p. t. „Symbol a serce czyli rzecz o grafice Tadeusza Cieślewskiego (syna)." Autor omawia „formację duchową" artysty i rozpatruje rozwój jego twórczości od początków, aż do dzień doby ostatniej. Stwierdza, że T. Cieślewski zajmuje w grafice polskiej wybitne i odrębne stanowisko, posiada własny styl. Artysta ten uprawia różne techniki graficzne: linoryt, akwafortę, litografję, miedzioryt, ale przedewszystkiem jest drzeworytnikiem. Główny temat jego prac stanowi architektura, pojęta raz realistycznie, raz fantazyjnie. Płodna, niemalo gorączkowa twórczość T. Cieślewskiego kształtuje się w trzech kierunkach: realizmu, ekspresjonizmu społecznego, indywidualnej odmiany symbolizmu o podkładzie metafizycznym. Autor kończy stwierdzeniem, że dotychczasowy rozwój artysty pozwala spodziewać się od niego wiele. W wysiłku mającym na celu przekształcenie rzeczywistości materjalnej — a nie przekreślanie jej — środkami plastycznemi po linji szerokiej i ogólnej syntezy metafizycznej, znajdzie artysta swój pełny harmonijny wyraz. Liczne ilustracje z prac T. Cieślewskiego, syna, objaśniają wywody autora. (tk)

TEATR

Co grają w Wilnie? Na afiszu zmienia się „Fräulein Doktor" z „Triumfem medycyny" J. Romainsa. W przygotowaniu Devala „Stefek".

Nowa sztuka A. Bunsza. Autor „Konia Parowego", utworu, który spotkał się w Krakowie z przyjęciem nieżyczliwem, pisze nową sztukę p. t. „50 procent". P. Bunsch jest, jak wiadomo, malarzem.

SCENA POLSKA PONIOSŁA CIĘŻKĄ STRATĘ

Gdy przed trzema laty bawił u nas Józef Sosnowski aby grać i reżyserować, nikt nie dałby mu tych sześćdziesięciu siedmiu lat, jakie już był dźwigał. Wyprostowany całą długością swej barczystej figury, mówiący dźwięcznym jak dawniej barytonem, szybki w ruchach, pełen energji, niczem nie zdradzał aktora, któremu dawno jubileusz się należy. Jubileusz, którego nigdy nie obchodził. Kto zna aktorów, ten wie, co znaczy taka dobrowolna rezygnacja. Dzięki insytucji jubileuszu, każdy poczciwy nieużytek może być raz w życiu bohaterem wieczoru, może stać pochylony pod ulewą oklasków i w tej jednej chwili przeżywać wszystkie triumfy, które go nie doszły. Wszystko dzięki temu, że przez trzydzieści lat był utrapieniem reżyserów i nudą publiczności. Sosnowski, aktor wyborny i od początku stojący w pierwszym rzędzie, wolał ominąć takie zdawkowe, a często ironiczne oklaski. Wolał nie stawać pod rząd z tylu jubilatami, wśród których wielu jest poważnych — ale napewno nie wszyscy.

Ten zdawałoby się poboczny symptomat musiałem zanotować, aby zaczepić o głęboki, poważny stosunek Sosnowskiego do teatru wogóle. U aktorów par excellence zespołowych jest ta relacja z reguły o wiele poważniejszą i czystszą, niż to często bywa u wielkich tenorów dramatu i tragedji. Takim filarem zespołu był Sosnowski we wszystkich teatrach, jakie cieszyły się jego współpracą. Rozpoczynał na prowincji, jak to bywało zawsze w owych czasach. Grywał między innymi w wędrownym teatrze Majdrowicza, zawadził i o ówczesny Poznań, szerzej dał się poznać Łodzi i w ostatnich latach przeszłego wieku był już znany w Warszawie, dokąd przyjechał na lato z trupą łódzką, grającą przeróbkę „Quo vadis". Potem znalazł się w Krakowie za dyrekcji Kotarbińskiego i zajął bardzo wybitne stanowisko.

W „Tece Melpomeny", będącej zbiorem grotesek teatralnych, a wydanej w Krakowie w pierwszych latach tego wieku, znajdujemy już Sosnowskiego jako bankiera Blaksa w „Erosie i Psyche". Kto by natknął się na ten dzisiaj rarytas antykwarski, niech przypatrzy się Sosnowskiemu, jak wysoki, udrapowany w czarny frak, patrzy na nieszczęsną Psyche czarnemi oczodołami niby wcielenie nieubłaganego fatum. Świetnie pochwycił malarz (zdaje mi się, że Karol Frycz) tragiczną ekspresję, jaką umiał nadać Sosnowski swej wyrazistej twarzy i niemniej wyrazistej figurze. Jego główną domeną aktorską byli w istocie ludzie mocnego charakteru, fanatycy zła albo dobra, lecz fanatycy zamknięci w sobie, postaci wielkiego psychicznego formatu i egzystencje tragiczne. Charakteryzował ich oszczędnym ale bardzo wyrazistym gestem, w głosie unikał krzyków, lecz nigdy nie zbrakło mu siły, gdy trzeba było położyć twardy, z głębi idący, mocą nabrzmiały akcent, w którym czuło się powściągany wybuch, walkę z losem i z samym sobą. Wchodziło z nim na scenę osamotnienie duszy i tragizm bytu. Do tego był predestynowany i tem władał jak mało kto drugi.

Rychło zapanował w Krakowie nad wielkim obszarem ról dramatycznych i tragicznych — i tak jak niepodobna było w owych czasach pomyśleć o Słowackim, nie mając przed oczyma Tarasiewicza, taksamo Sosnowski złączył się z postaciami Wyspiańskiego. Między innemi był pierwszym Dziennikarzem w „Weselu", pierwszym Bolesławem Śmiałym i pierwszym Samuelem w „Sędziach". Grywali te role aktorzy wybitni, nieraz świetni, lecz nie napotkałem żadnego, kto by Sosnowskiemu był sprostał. Rozmowa między Stańczykiem-Kamińskim i Dziennikarzem-Sosnowskim była chyba punktem kulminacyjnym krakowskiego pierwszego „Wesela", chociaż miało ono tyle świetności. Taksamo Bolesław Śmiały, wykuty z kamienia czy odlany w spiżu, pozostał niedoścignionym przykładem monumentalnej sztuki aktorskiej. Zresztą grywał Sosnowski wszystko z tego zakresu, grywał mnóstwo, latami nie schodził ze sceny jako ksiądz Piotr w „Dziadach", Derwid w „Lilli Wenedzie", Pankracy w „Nieboskiej", w. ks. Konstanty, potem jako Ojciec w „Niespodziance" itd. itd. Z jego ról możnaby złożyć bibljotekę, a nie było wśród nich żadnej „puszczonej". Kto miał Sosnowskiego w zespole, miał jego podporę.

To też gdy w r. 1913 dr. Szyfman pociągnął za sobą do nowozabudowanego Teatru Polskiego w Warszawie trzyczwarte zespołu z Krakowa, Sosnowski był pierwszym na spisie. Pracował tam chlubnie kilka lat, lecz wrócił do Krakowa i tam już został aż do dobrze zasłużonej emerytury, wyjeżdżając od czasu do czasu na występy aktorskie i reżyserskie. Na występach też śmierć go zaskoczyła, bo za emeryta bynajmniej się nie uważał mimo siedmdziesięciu lat skończonych — i miał zupełną rację. Wezwano go do Łodzi aby wystawił „Sędziów" i zagrał Samuela. Powrócił w trumnie, uległszy atakowi sercowemu.

Straciliśmy w Sosnowskim artystę i człowieka, jakich daj Boże w teatrze jak najwięcej. Cześć Jego pamięci, niech spoczywa w pokoju. W. N.

Z CZEGO i JAK ZRODZIŁ SIĘ FASZYZM?

Czytelnikom pism codziennych, które zajmują się przedewszystkiem polityczną stroną faszyzmu, nie może być w pełni jasnem, że ruch ten jest prądem kulturalnym w bardzo szerokiem, może najszerszem znaczeniu, i że polityczna jego organizacja stanowi tylko rusztowanie do wielkiej przebudowy, jakiej poddaje on naród włoski we wszystkich dziedzinach życia. Słynny teoretyk faszyzmu a zarazem czynny działacz polityczny, Giovanni Gentile, ujmuje tą całość faszystowską w publikacji, zatytułowanej „Źródła i doktryna faszyzmu", a wydanej właśnie w przekładzie polskim*) i pozwalającej uświadomić sobie, czem jest faszyzm i jakie ma najwyższe cele.

Zrodził się on po wojnie, która, jak powiada Gentile, była dla Włoch konieczną, aby scementować krwią naród, „ukształtowany więcej dzięki szczęściu niż dzięki waleczności swych synów" i więcej dzięki sprzyjającym okolicznościom, niż dzięki wysiłkowi własnej woli. Korzeniami wszakże sięga faszyzm w słynne „Risorgimento", w owo podźwignięcie się Włoch z wiekowego rozbicia i scalenie w naród jednolity po wiekowem rozdrobnieniu na partykularyzmy lokalne. „Risorgimento" miało znów za źródło idealistyczny pogląd na świat, więc „wiarę w realność i w potęgę zasad idealnych jakie władają światem, a które wyrażają się w duchowej koncepcji życia i w sprzeciwieniu się materjalizmowi.

Epoka Risorgimenta była wszakże okresem politycznego liberalizmu. — Dwa były wtedy poglądy na świat: prawicowy i lewicowy. „Lewica wychodziła zawsze z zasady pierwszeństwa indywiduum przed państwem, prawica natomiast z pierwszeństwa państwa przed indywiduum". Jeżeli zwyciężyć mógł punkt widzenia lewicy, to z tej przyczyny, że państwo w ujęciu ówczesnych kół prawicowych traktowane było zbyt mechanicznie. W takiem ujęciu „państwo staje się formą obojętną w stosunku do treści, obce wobec materji, którą powinno regulować, mechanizuje się, grozi zniszczeniem materji w mechaniźmie. Indywiduum, nie opanowane wewnętrznie przez prawo, nie wchłonięte w samo życie państwa, przeciwstawia się państwu i jego prawu i wyczuwa to prawo, jako granicę, jako łańcuch, którym zostanie uduszone, jeśli nie uda mu się go zerwać". Z tej też przyczyny ruch lewicowy mógł liczyć na powodzenie. Bardzo surowo ocenia jednak Gentile régime, zaprowadzony przez rządy lewicy: twierdzi, że zasada solidarności klasowej „zwężała horyzont moralny i zrywała większość węzłów, jakiemi człowiek jest moralnie związany z innymi ludźmi". Jako równe zło określa zapanowanie filozofji materjalistycznej w ówczesnym światopoglądzie.

Reakcja na ten stan przyszła pod kilkoma postaciami. Zaznaczył się więc — od ostatnich lat wieku XIX — renesans filozofji idealistycznej. Elementy te tkwiły w pewnej mierze i w ruchu syndykalistycznym który także wystąpił do walki ze starym światem. Syndykalizm, który z jednej strony obwieszczał „koniec głupiej i kłamliwej współpracy pomiędzy socjalizmem a państwem liberalnem", z drugiej głosił „wiarę w realność moralną, czysto-idealną (czy też mistyczną, jak mówiono) dla której godziłoby się żyć i umierać i poświęcać się, a w razie potrzeby posługiwać się nawet gwałtem, jeśliby ten był koniecznością dla złamania starego porządku jurydycznego, a utworzenia nowego". Ale atak szedł z jednej jeszcze strony — od nacjonalizmu. Zasługą tego prądu było — zdaniem Gentilego — obudzenie patrjotyzmu i walka z masonerją.

Po wojnie, gdy przyszło wyczerpanie i rozczarowanie, wystąpił faszyzm, jako druga fala reakcji. Czem jest faszyzm?

Owoż za pierwszą i główną jego cechę uważać należy „charakter całkowitości jego doktryny, która nie dotyczy tylko systematu i kierunku politycznego narodu, ale jego całej woli, jego myśli i jego uczuć". Za drugą główną cechę faszyzmu uważa Gentile ścisłe związanie myśli z czynem. Stąd bierze swe źródło walka faszystowska z intelektualizmem, ponieważ — jak czytamy — „intelektualizm jest rozbratem myśli z działaniem, wiedzy z życiem, mózgu z sercem, teorji z praktyką".

Faszyzm, nie będąc li tylko systemem politycznym, niemniej jednak „ma w polityce i w interesie politycznym swój centr ciężkości". Gentile podkreśla liczne nici łączące faszyzm z ideologją nacjonalistyczną: „tak liczne, że uczyniły praktycznie możliwą fuzję partji nacjonalistycznej z faszystowską". Dopatruje się jednak i różnic w tych dwu światopoglądach. Zdaniem bowiem Gentilego nacjonalizm w rzeczywistości opiera państwo na koncepcji narodu, tak pojętego, że istnieje on sam w sobie niezależnie od świadomości jednostek; istnieje nawet wówczas, gdy same jednostki nie przyczyniają się do istnienia i stworzenia narodu. „Naród nacjonalistów jest wogóle czemś, co istnieje nie dzięki duchowi, lecz prawem natury". Odmiennie — zdaniem Gentilego — ujmuje tę rzecz faszyzm. W doktrynie faszystowskiej mianowicie czynnikiem tworzącym naród jest właśnie świadomość, która powstaje w poszczególnych jednostkach przez ich stosunek do zbiorowości. W konsekwencji w tem ujęciu — „naród nie jest nigdy ukształtowany", to jest kształtuje się ciągle dalej. Ponieważ zaś naród to suma świadomości jednostek w odniesieniu do ich stosunku do zbiorowości, więc państwo faszystowskie może mieć charakter demokratyczny.

Tego demokratyzmu nie realizuje jednak faszyzm dawnemi sposobami państwa liberalnego. Pragnąc swym zasięgiem ogarnąć każde indywiduum „poszukuje go takiem, jakiem je może znaleźć, jakiem jest ono w rzeczywistości, jako produktywną wyspecjalizowaną siłę". Stąd już o krok od państwa korporacyjnego. Ustrój korporacyjny nawiązuje do dawnych tradycyj syndykalistycznych lecz zużytkowuje idee syndykalistyczne do pozytywnej budowy państwa, odrzuca zaś antytezę, jaka istniała dawniej między pojęciem syndykatu i państwa liberalnego. Dawna wolność jednostki, pojęta jako przeciwstawienie indywiduum państwu, została zastąpiona zasadą autorytetu i wpleceniem jednostki w system reprezentacyjny szczerszy i więcej odpowiadający rzeczywistości. Nowe więc państwo — konkluduje Gentile — „jest liberalniejszem od dawnego".

W tym tak bardzo przemyślanym systemie musiała miejsce swe znaleźć i religja. Zdaniem Gentilego, państwo faszystowskie nie może nie być religijnem, a to dlatego, że „absolutność, jaką faszyzm nadaje własnemu walorowi i własnemu autorytetowi", nie da się pomyśleć bez związku z boskim Absolutem". Z drugiej strony, „całkowitość" systemu faszystowskiego domaga się podporządkowania religji autorytetowi i prawu państwowemu, ponieważ autorytet „wtedy ma siłę i jest prawdziwym autorytetem, kiedy jest w świadomości bezwarunkowym i nieskończonym". Problem pogodzenia tych założeń z postulatami Kościoła pozostawia Gentile polityce kościelnej państwa trafnie zaznaczając, że „ten problem jest trudny"... Istotnie.

W wywodach Gentilego brak wskazania na jedno jeszcze ze źródeł koncepcji faszystowskiej. Owoż ta centralna pozycja państwa w systemie faszyzmu, omnipotencja państwa, jego wręcz boski charakter, to są najwyraźniejsze wpływy starej rzymskiej koncepcji państwowej. Jest tu wiele tradycyj, ale też jest i wiele naśladownictwa.

Tłumaczenie okropne.

Dr. Zyg. Wojciechowski.
Poznań.

*) Giovanni Gentile, **Źródła i doktryna faszyzmu**, tłumaczyła H. Mirecka, Warszawa 1933, nakładem księgarni F. Hoesicka.

W następnym Dziale:
POLSKI UCZONY WŚRÓD OBCYCH
przez
dr. Andrzeja Wojtkowskiego.

Pisma nadesłane

„Sztuki Piękne". Nr. 8—9. Treść: Z. S. Klingsland: „Malarze Polscy w Paryżu". — K. Sterling: „François Boucher i wystawa jego dzieł w Paryżu" — Kronika artystyczna. — 32 jednobarwnych rotograwjur. — Adres Red. Kraków, Plac Matejki. Akademja Sztuk Pięknych.

Wśród chryzantem w palmiarni

Chryzantemy kwitnące obficie w palmiarni miejskiej w Parku Wilsona. (Fot. K. S. Ulatowski.

Palmiarnia w Parku Wilsona tonie obecnie w przecudnej szacie kwiatów jesiennych. Zachwyt wzbudzają szczególnie fascynujące swą pięknością złocienie czyli chryzantemy. Pełne ich kwiaty, sterczące majestatycznie na wysokich łodygach, zdumiewają swą wielkością, budową i mnóstwem pięknych barw. Już u wejścia wita nas malowniczo na zielonym kobiercu wśród rozłożystych wachlarzy palm umieszczona grupa tych cudnych kwiatów krainy wschodzącego słońca. W pełnej ich krasie oglądamy je natomiast w dziale dekoracyjnym. Śnieżnobiałe kule Joanne D'Arc okolone liljowemi Milbreed Waare i Mona Davis rywalizują z olbrzymiemi liljowo-różowem Chrysantemiste Iochet. Jasnożółty Mrs. Pulling z jednej i Viscount Chinda oraz Converse z drugiej strony opromieniają swym blaskiem bursztynową Edith Cavell i czerwono-żółtą Ville de Paris. Poważnie nad wszystkimi sterczy President Millérand swym rdzawym kolorem. Wzdłuż parapetów chowa skromnie swe główki piękny w swych kolorach fiołek alpejski. Całości dopełniają grupy minjaturowych drzewek pojedyńczych złocieni Ada Oven z swemi blado-różowemi kwiatkami.

Pragniemy zachęcić do obejrzenia tych cudów jesiennej flory w zbliżającą się niedzielę. Kryjąca w sobie te skarby palmiarnia otwarta jest codziennie od godziny 9 do zmroku.

Najstarsza biblja w języku niemieckim

(Monachjum - KAP). Mało komu jest wiadomem, że w bibljotece publicznej w Augsburgu w Bawarji znajduje się najstarsza biblja w języku niemieckim, przetłumaczona 200 lat przed Lutrem, bowiem jeszcze w r. 1350. Tłumaczenia, obejmującego Stary i Nowy Testament, dokonał nieznany autor, według wszelkiego prawdopodobieństwa zakonnik jednego z licznych klasztorów dawnej Szwabji.

Biblja ta świadczy najlepiej o bezpodstawności twierdzeń protestantów zdaniem których pierwszym, który zaznajomił lud niemiecki, nie rozumiejący łaciny, z Ewangelją, miał być rzekomo Marcin Luter.

TRAN JEST PRZYSMAKIEM
ale tylko w postaci
proszku o doskonałym smaku
jakim jest
preparat tranowo-słodowy
JEMALT
Jemalt nie posiada przykrego zapachu, ani oleistej postaci tranu rybiego i zastępuje go w zupełności.
Jemalt chętnie zażywają nawet najwrażliwsze dzieci.
Do nabycia we wszystkich aptekach i drogerjach.
Dr. A. WANDER S. A. Kraków

ng 6 350

Tancerz z krainy Samurajów

Jeicchi Nimura w Poznaniu

Nie badałem dokumentów genealogicznych Jeicchi Nimury i nie wiem, w jakim stopniu jest uprawniony do używania książęcego tytułu. Ale widziałem za pierwszym jego pobytem w Poznaniu, jak tańczył, i powiedzieć mogę, że skromnem mojem zdaniem tytuł księcia w królestwie tańca z całą słusznością mu się należy. Jeśli wyobrażałem sobie kiedy, czytając japońskie bajki czy legendy, dzielnego Samuraja, japońskiego rycerzyka, w drobnem harmonijnem ciele, noszącego piękną duszę, to tańczący Nimura jest tego egzotycznego ideału realnem ucieleśnieniem. W tańcu duszę tę wypowiada tak pięknie i z taką szczerością, że uwierzyć w nią trzeba.

Prozaiczny europejski strój w dużym stopniu obdziera Samuraja z egzotycznego uroku. I prowadzenie wywiadu z księciem Yeicchi nie sprawia takiej przyjemności, jak podziwianie jego tańca. Ale ludzie lubią oglądać znakomitości w życiu codziennem, interesują się tem, czy Greta Garbo ma dużo piegów i jak często płucze gardło Kiepura. Trzeba więc też, ku uciesze publicznej, porozmawiać po europejsku z Nimurą.

W praktyce taka rozmowa wygląda dosyć humorystycznie. Nietyle zresztą wygląda, co brzmi. Bo brzmią przeróżne europejskie języki. Nimura mówi tylko po japońsku i po angielsku. Jego partnerka, p. Lisan Kay po angielsku i po francusku z angielskim akcentem. Czegobym jeszcze nie zrozumiał, wyłoży ostatecznie po francusku, po niemiecku i po rosyjsku impresario. Słowem, jak słusznie to wyżej zauważyłem, rozmawia się po europejsku.

— How do you do! — wymieniamy w rodowitej angielszczyźnie. Nimura przypomina mnie sobie z wywiadu przy pierwszym poznańskim występie również po angielsku. Pierwsze zgóry przeze mnie przygotowane pytanie zachwyciłoby czystością akcentu mego angielskiego profesora. Ale... czem dalej w las...

Mniejsza z tem. Mówmy odrazu po polsku.

— Przykro mi — mówi Nimura —, że nie znam waszego języka. Ale z publicznością porozumiewam się doskonale, bo moim środkiem porozumiewawczym jest taniec, który jednakowo przemawia do wszystkich. Jest to mój międzynarodowy język, moje esperanto.

Zapytuję o tournée, jakie odbył ostatnio Nimura po Europie.

— Z Polski wyjechałem do Paryża. Występowałem w różnych miastach Francji. Stamtąd udałem się do krajów północnych. Byłem w Finlandji w Helsinki, potem w Sztokholmie, gdzie wystąpiłem w Operze Królewskiej przy orkiestrze operowej. Tańczyłem w Oslo i w Kopenhadze.

Impressario dorzuca od siebie uwagi o powodzeniu, jakiem cieszyły się te występy. Jak w Oslo Nimura po występie przez trzy godziny musiał rozdawać autografy.

P. Lisan Kay wspomina podróż z Helsinki do Sztokholmu, odbytą samolotem nad mlecznem morzem mgieł. Opisuje pierwsze wrażenie, zapamiętane ze Szwecji, oglądanej z lotu ptaka.

A teraz znów tournée po Polsce.

— Polska publiczność doskonale rozumie taniec. Dobrze się tańczy przed taką wrażliwą publicznością. Z sali emanują na tancerza dobre prądy, dają podniety, pozwalają wczuć się całkowicie w duszę tańca — mówi Nimura.

Ma on do swej sztuki trochę mistyczny stosunek. To wyniósł zapewne ze swego kraju Samurajów, gdzie taniec jest obrzędem sakralnym. To powstało w nim, chociaż orjentalne tańce uległy w jego interpretacji stylistycznej modernizacji, chociaż tańczy nietylko swe ojczyste tańce.

Mówi Nimura o swej sztuce z powagą i przejęciem, ale — gdybym nawet bardzo płynnie mówił i świetnie rozumiał po angielsku i po japońsku — nie potrafiłbym zrozumieć tak dobrze sensu jego słów jak można go zrozumieć, kiedy tańczy. Tę egzotyczną poezję bez słów trzeba zobaczyć.

Na zakończenie — znów po angielsku — wymieniamy jeszcze uprzejmości i proszę Nimurę o fotografję z dedykacją. Z trudem transkrybując polską nazwę pisma na japońskie dźwięki, wypisuje dedykację dla „Jlustracji Polskiej", w której też zostanie zreprodukowany ten orginalny autograf. (k)

Z OPERY

P. Fedyczkowska i p. Wejsis w „Trubadurze"

P. Fedyczkowska jest artystką dużego wymiaru. Jeśli chodzi o polski teren operowy to pod względem ekspresji muzycznej i talentu dramatycznego prawdopodobnie nie miała i nie ma sobie równej. — Głosowo oczywiście były artystki znacznie lepsze a i dziś niejedna ją przewyższa, ale wśród wyrobionych bywalców operowych (nie mówiąc o muzykach) znajdzie się napewno wielu, którzy bez wahania poświęcą największy przepych głosowy niejednej z naszych gwiazd operowych za którąś ze scen lub nawet tylko fraz p. Fedyczkowskiej w Zamarłych Oczach, Manon lub Trubadurze.

W każdej z tych oper artystka nasza tworzy kreacje, które stawiają ją w zupełnie wyjątkowej pozycji wśród zdobyczy tego, co nasze sceny operowe pod względem aktorsko-muzycznym dały. Bezpośredniość i szczerość jej kreacyj, tak nierozerwalnie ze sobą spojonych pod względem muzykalnym i dramatycznym, czyni je niemożliwemi do naśladowania. Napewno też p. Fedyczkowska nie umiałaby dać wskazówek innym ani wytłumaczyć, jak należy według niej do partji podchodzić. (Zresztą wzorowanie się nie prowadzi chyba nigdy dalej jak do naśladownictwa, czego znów prawdziwe talenty — poza początkowem stadjum — robić nie potrzebują.)

Przeciętnemu pracownikowi operowemu częste obcowanie z dobremi wzorami mogłoby wprawdzie wyjść na dobre, ale przemożny szablon operowy i martwa rutyna barykadują dostęp wszelkiej odrębnej i swobodniejszej myśli na tem polu.

Talenty tej miary co p. Fedyczkowska usprawiedliwiają istnienie opery i godzą nas z tym faktem. Ale chyba tylko takie talenty zdolne są ożywiać i stawiać na nogi twory w rodzaju Trubadura, którego słuchało się przecież do końca z niesłabnącem zainteresowaniem.

* * *

W tem samem przedstawieniu dał się słyszeć Poznaniowi poraz pierwszy młody tenor warszawski, uczeń p. Trąmpczyńskiej i p. Beliny-Skupiewskiej — p. Wejsis Edward. Jest to duży, ładny głos o jasnem zabarwieniu, nieco jeszcze sztywny i szkolny. Podobno p. Wejsis śpiewał tę partję poraz drugi w swej karjerze. Sposób w jaki pokonuje pomimo to trudności tak wielkiej partji świadczyłby o opanowaniu i odwadze, co mu w dalszej karjerze będzie bardzo pomocnem. Dykcja p. Wejsisa jest wzorową i godną naśladowania.

Z obsady domowej wyróżniającemi się partjami były role pp.: Janowskiej (wyrazista, pełna temperamentu i wzorowej frazy muzycznej cyganka), Karpackiego — patos i opanowanie, Urbanowicza — szeroki gest i wielki ton, i Wesołkówny — ładny, duży dosyć głos i pewne skrępowanie w ruchach. Dyrygował z rozmachem i dużemi kontrastami p. Barański.

ST. WIECHOWICZ.

Teatr świetlny „Słońce"
JUTRO! JUTRO!
W środę, dnia 1 listopada o godz. 3 po poł.
Najweselsza polska komedja filmowa
12 KRZESEŁ
W rolach głównych:
Vlasta Burian i Adolf Dymsza
Ceny miejsc: Parter 75 gr, Balkon 1 zł
Pg 5284

Jak latają ryby

Na wodach podzwrotnikowych spotyka się dziwne zjawisko. Nagle zrywa się z wody stado ryb i szybuje niby stado jaskółek nisko nad wodą, by po kilkunastu sekundach znowu się w niej zanurzyć. Przy bliższem badaniu okazuje się, że ryby latające nie posiadają żadnych narządów do latania. Wielkie płetwy piersiowe i brzuszne mają bardzo słabo rozwiniętą muszkulaturę. Tajemnica tego rodzaju latania w powietrzu dopiero wówczas wyjaśniła się, całkowicie, kiedy człowiek sam nauczył się latać bez wysiłku mięśni. U ryb latających płetwy nie spełniają funkcyj skrzydeł, lecz tylko płaszczyzn nośnych, a motorem są prądy powietrzne. W ten sposób ryby te potrafią unieść się nad wodę nie wyżej jak 1 metr i w locie ślizgowym przelecieć aż do 450 metrów. Dopomaga im w tem okoliczność, że są znakomitymi pływakami i dzięki temu z nadzwyczajną szybkością niby strzała startują z wody. W tej samej chwili rozpinają płetwy do lotu, reszty dokonuje wiatr. W i P.

Zdrój Mieszczański?
dg 1 802

Najlepsza porcelana chińska fabrykowana na Węgrzech

Prawie sto lat temu założył młody garncarz M. Fischer małą fabryczkę porcelany w wiosce węgierskiej Horend. Fischer nie mógł oczywiście konkurować z wielkiemi fabrykami porcelany w Austrji i w Czechach, przerzucił się więc odrazu na fabrykację kopji starej cennej porcelany, antyków, bardzo drogich okazów. Od r. 1840 fabryka Fischera osiągnęła w tej dziedzinie taką sławę i reputację, iż wielcy magnaci, jak n. p. ks Lobkowitz, Esterhazy, lord Palmerston, Chesterfield, ks. Gorczakow etc. zamawiali u Fischera zastawę stołową; dwory książęce i królewskie należały również do stałych klientów fabryki w Herend.

Fabryka Fischera zdobyła szereg nagród i odznaczeń na wystawach światowych za swoje kopje starej porcelany sewrskiej, saskiej i t. d. Nieco później, w r. 1856 Fischer odkrył w Herend glinkę, która pozwoliła mu na fabrykowanie najrzadszego gatunku porcelany chińskiej. Wyspecjalizował się zatem w tej dziedzinie i w 1862 r. posłał na wystawę w Londynie półmisek z celadonu chińskiego, cienkiego jak papier. Porcelana chińska z Herend stanowi dziś rzadką ozdobę muzeów i zbiorów prywatnych, a najlepszy nawet znawca nie znajdzie żadnej różnicy między porcelaną chińską z Chin, a porcelaną chińską z Węgier. M.

Skąd się wzięła nazwa?

Istnieje mnóstwo rzeczy, które otrzymały nazwę swego wynalazcy lub odkrywcy. Nazwiska stały się tutaj pojęciami, a nikt nie myśli o pochodzeniu tego pojęcia, gdy się niem posługuje. Biesel, Baedecker, Celsius, ampère, wolt i liczne inne przedmioty stały się pojęciami, aż nadto codziennemi i powszechnie znanemi. Lecz istnieją jeszcze oznaczenia, mniej znane a powszechnie używane, jakgdyby były prastaremi wytworami językowemi. Mieszkańcy w mansardach zapewne nie wiedzą, że poddasze ich nazwane jest po architekcie francuskim Jules Hardoin Mansard, który zbudował liczne zamki w Wersalu i Trianon. Przy używaniu wyrazu Silhouette, spolszczonego na sylwetka, nikt nie uprzytamnia sobie oryginalnego jego pochodzenia. Ukuto go dla wyszydzania ministra finansów, króla Ludwika XIV, który ośmieszył się złą gospodarką i sknerstwem. Przedmioty niepozornego wyglądu, nazywano odtąd à la Silhouette. Określenie to przeszło wówczas także na rysunki cieniowe, które w przeciwieństwie do obrazów olejnych były czemś podrzędnem.

Tanki, czyli czołgi wzięły nazwę od oficera angielskiego Tank'a, swego konstruktora. Także pocisk armatni szrapnel zawdzięcza nazwę swą wynalazcy, również oficerowi angielskiemu. Wynalazcą cieszącego się dzisiaj tak wielką wziętością saxofonu, był muzyk Adolphe Sax.

W i P.

Dziś we wtorek, 31. X. i jutro w środę, 1. XI. rewelacyjna operetka węgierska J. Koli
„Srebrny Motyl"
z M. Korabianką
Z. Tokarskim
w Teatrze Nowości
W czwartek, 2. XI. teatr nieczynny.
dg 1964

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

O oddłużenie przemysłu i handlu

Przywileje na rzecz jednych zazwyczaj odbijają się ujemnie na interesach drugich. Akcja finansowa - rolna mająca na celu oddłużenie rolnictwa. odbiła się fatalnie na przemyśle i handlu. Jeszcze pół biedy. kiedy „zamrożonym" wierzycielem rolnika jest przemysłowiec „skartelizowany". ten bowiem stratę na rolniku najczęściej powetuje sobie zyskiem na innym kliencie. względnie w inny sposób zaradzi sobie. Ale kupiec i przemysłowiec „nieskartelizowany" cierpią niewinnie i dotkliwie za to, że spełnili swą funkcję gospodarczą i udzielili rolnikowi kredytu na podtrzymanie jego warsztatu.

Koła przemysłowo - handlowe od dawna zabiegają o objęcie ich interesów akcją oddłużeniową. Jak dotychczas, rząd wyraził zgodę jedynie na częściowe spełnienie tych życzeń. mianowicie przystąpił do prac nad nowelizacją postępowania układowo-zapobiegawczego i upadłościowego.

Według przygotowanego projektu. postępowanie układowo - zapobiegawcze będzie można wdrażać bez uprzedniego uzyskania odroczenia wypłat przez dłużnika. Jednocześnie okres tego postępowania zostałby skrócony do 4 a najwyżej 6 miesięcy. Projekt przewiduje m. i. ustalenie maksymalnego wynagrodzenia nadzorcy sądowego zapewnienie wierzycielowi prawa egzekucji automatycznie z chwilą zawarcia układu oraz wyeliminowanie z pod skutków układu należności drobnych wierzycieli. Jak słychać, przy zawieraniu układu istnieć będzie możność uregulowania należności w ratach w ciągu kilku lat.

Drugi projekt odnosi się do postępowania upadłościowego. Przewiduje się możność skrócenia stadjum przygotowawczego upadłości itd.

Zmiany w obu tych procedurach. mające na celu przyspieszenie i potanienie ich toku. ułatwiłyby zapewne procesy układowe w przemyśle i handlu Niemniej jednak reforma taka byłaby daleka od wypełnienia na wstępie wspomnianych postulatów przemysłu i handlu.

Chodzi o to. aby stworzyć możność ratowania egzystencji placówek handlowych i przemysłowych bez konieczności wdrażania postępowania układowo - zapobiegawczego Takim sposobem byłoby: objęcie należytości kupieckich i przemysłowych — działalnością Banku Akceptacyjnego.

Kupiectwo działalnością tą nie jest objęte, czego skutek jest taki. że bank prywatny mogący korzystać z Banku Akceptacyjnego. woli egzekwować żyranta-kupca. aniżeli zgodzić się na obniżenie odsetek i rozterminowanie spłat akceptantowi - rolnikowi!

Fakt ograniczenia pomocy B-ku Akceptacyjnego do samych tylko instytucyj finansowych tłumaczono wyjątkowemi prawami tych ostatnich. jako powierniczek kapitalizacji krajowej. Otóż pytamy się, czy handel — z racji swych doniosłych funkcyj gospodarczych — nie zasługuje również na pomoc? Czy też ma być wiecznie tylko kozłem ofiarnym? Czas by był na odpowiedź, wyrażoną nie słowami. a czynami!

PODATKI I OPŁATY

(p) **Zmniejszenie ulg na kolejach.** Minister komunikacji podpisał rozporządzenie zmniejszające wysokość ulg przejazdowych przyznawanych na P. K P. Na podstawie nowego rozporządzenia t. zw. ulgi turystyczne w wysokości 33 proc z których korzystają za okazaniem legitymacji członkowie zarejestrowanych stowarzyszeń krajoznawczych i sportowych. zmniejszone zostają do 25 proc. W tej samej wysokości ograniczone zostają ulgi przy przejazdach kulturalnych. gospodarczych i t. p. Zmianie ulegnie sposób obliczania przejazdów zbiorowych korzystających z ulg. Dotąd za grupę uważano 8 osób. w przyszłości zaś minimalna grupa uprawniona do zniżki wynosić będzie 10 osób Cofnięcie ulg przez ministra komunikacji obowiązywać będzie od 15 listopada do czasu wprowadzenia w życie przy P. K. P.

Krótkie informacje gospodarcze

— W Sztokholmie otwarta została wystawa polskich dywanów i kilimów.

— Niezależnie od pokładów złota w górach Chan-Tegri w Kirgizji, natrafiano na złote żyły w Kazakstanie w rejonie Kokczatyrsko-Akmolińskim.

RYNKI TOWAROWE

Pieniądz i papiery wartościowe

Na światowych giełdach papierów wartościowych panował w tygodniu ubiegłym nastrój ożywiony przy znacznych wahaniach kursowych. Przyczyną tego były w pierwszym rzędzie duże skoki (głównie w kierunku zniżkowym) dolara i funta i chwilowy spadek franka francuskiego co zachęcało do gry spekulacyjnej na zwyżkę akcyj. a następnie przesilenie gabinetowe we Francji jakoteż mowy Roosevelta i Hitlera Na przemówienia te giełdy zareagowały naogół zniżką notowań.

Giełda nowojorska wykazywała w okresie sprawozdawczym naogół tendencję mocną. co tłumaczy się spadkiem kursu dolara na rynkach światowych jakoteż haussą na amerykańskich giełdach zbożowych. Niekorzystne wrażenie na giełdzie wywarły wprawdzie przejściowo wiadomości o zaostrzeniu strajku farmerów. Pożyczki polskie osiągnęły znaczną poprawę notowań W dniu 27 b. m. notowano (w nawiasach cyfry z 21. b m.): 8% Poż Dillona 68.7½ (64.00) 7% Poż. Stabilizacyjna 76 00 (68 50). 6% Poż. Dolarowa 58.00 (52.00) 7% Poż. m Warszawy 48.00 (44.00). 7% Poż Śląska 44.50 (44.00). Na giełdzie londyńskiej dało się zauważyć znaczne ożywienie spowodowane haussą akcyj kopalń złota Zwyżka ta wywołana podniesieniem ceny złota w Ameryce pociągnęła za sobą zwyżkę notowań innych akcyj przemysłowych. Bardzo mocną tendencję wykazywały papiery państwowe co łączy się z dalszą poprawą sytuacji skarbowej w Anglji. Pod koniec tygodnia nastrój na giełdzie jeszcze bardziej się wzmocnił. Giełda paryska miała początkowo usposobienie słabe jednak w końcu tygodnia pod wpływem wiadomości o sformowaniu gabinetu i zwyżki na Wallstreet. nastrój się poprawił. Giełdy berlińska i wiedeńska wykazały lekki spadek obrotów przy tendencji niejednolitej.

Na giełdzie w rszawskiej dało się zauważyć lekkie osłabienie które objęło zarówno papiery procentowe jak i akcje. Obroty na warszawskiej giełdzie dewiz były ze względu na ożywienie sezonowe w przemyśle większe W okresie sprawozdawczym nastąpił poważny spadek dolara i dewizy New York Banknoty dolarowe obniżyły się z 6.27 przejściowo do 5.90. osiągając w końcu tygodnia kurs 6.05 Równocześnie spadły czeki New York z 6.28 na 6.05 a kabel z 6.32 na 6.07 Dolary złote utrzymały się na poziomie 9.01 a ruble złote notowane były 4.72—4.71—4.73. W dziale dewiz europejskich wykazywał poważne wahania Londyn który spadł ostatecznie z 28.64 na 28.13 Bardzo słabo kształtował się kurs Berlina. który obniżył się z 212.80 na 212.60 lekką zniżkę wykazał również Amsterdam i Zurych. Kurs franka francuskiego. po lekkim spadku na początku tygodnia. spowodowanym przesileniem gabinetowem. wrócił do poprzedniego poziomu Czerwońce sowieckie notowano 95—97 groszy.

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	23.10	24.10.	25.10.	26.10.	27.10.	28.10.
Pszenica						
Warszawa	22,00	22,00	22.50	22,50	22.50	—
Poznań	19,75	19,75	19,75	19.75	19.75	19,75
Bydgoszcz	—	—	20,20	20 30	20,25	—
Łódź	22.00	—	—	22.25	22.25	—
Żyto						
Warszawa	14.75	14,75	14,75	14,75	14,75	—
Poznań	14,75	14,75	14.75	14.75	14,75	14.75
Bydgoszcz	—	—	14,50	15 00	14,75	14,75
Łódź	13.75	—	—	13 75	13.75	—
Jęczmień						
Warszawa	15 00	15,00	15,00	15.00	15,00	—
Poznań	13,75	14,00	14,00	14,00	14.00	14,00
Bydgoszcz	15,50	—	—	—	—	—
Łódź	15.00	—	—	14.50	14,50	—
Owies						
Warszawa	15.50	15,50	15 50	15,25	15.00	—
Poznań	13,50	13,50	13,50	13,5	13,50	13.50
Bydgoszcz	13.75	—	—	14.50	13,95	13,95
Łódź	14,50	—	—	14.25	14,25	—

Wiadomości z zagranicy brzmią obecnie pomyślniej Po długotrwałej zniżce cen ziemiopłodów daje się obecnie zauważyć niewątpliwa poprawa do której w niemałej mierze przyczyniły się i momenty walutowe. a w szczególności przemówienie radjowe prez. Roosevelta które spowodowały dość poważny spadek kursu dolara Niezależnie wszakże od wpływów walutowych działały jeszcze czynniki inne na poprawę sytuacji zbożowej a przedewszystkiem sezonowy wzrost zapotrzebowania. W Chicago cena pszenicy podniosła się o 9—10 cts.. w analogicznym stopniu również w centrum handlu zbożowego Kanady — w Winnipegu. Rynk europejskie także wykazują pewną poprawę.

W Polsce sytuacja nie uległa zmianom Ceny trzymają się już od paru tygodni na równym (z małemi odchyleniami) poziomie a wobec pomyślniejszych wiadomości z zagranicy przypuszczać można że rozwój wypadków ójdzie raczej w kierunku zwyżki niż zniżki.

Jaja

Poprzednie ożywienie na rynku krajowym ustąpiło pod koniec tygodnia sprawozdawczego tendencji słabszej zwłaszcza na towar magazynowany i wapnowany Jaja świeże były poszukiwane i osiągały ceny do 120 zł za skrzynię 24 kopową Rynek niemiecki po krótkotrwałej haussie zajmuje ostatnio stanowisko wyczekujące Inne rynki zagraniczne wykazują osłabienie tendencji.

Nabiał

Pod koniec miesiąca tendencja na rynku krajowym wybitnie się pogorszyła Wzrosła podaż co przy zmniejszonych możliwościach zbytu skłaniało do obniżenia cen. nie stającego w proporcji do sytuacji ogólnorynkowej Warszawa obniżyła ceny obowiązujące w obrocie półhurtowym dwukrotnie w ciągu tygoddnia sprawozdawczego do 3.30 i do 3.00 zł za gatunek wyborowy Pod koniec tygodnia sprawozd. tendencja była nadal słaba Województwa centralne i południowe przeszły wobec słabego zbytu w kraju do eksportu. W Poznaniu osiągnie się w hurcie za najlepsze gatunki 3.30—3.35 zł za 1 kg. Koła handlowe oczekują poprawy rynku na początku następnego miesiąca. Rynki zagraniczne wykazały w tygodniu sprawozd osłabienie tendencji.

Ceny serów nie uległy żadnej zmianie; ceny mleka konsumcyjnego obniżyły się o 1—2 gr na litrze

W CIĘŻKICH CZASACH ZDROWIE

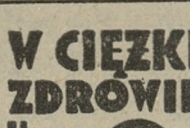

jest jeszcze cenniejsze dla Cierpiącym na artretyzm, sklerozę, dużnicę, wyczerpanie nerwowe, dolegliwości płuc i żołądka przywraca zdolność do pracy i zadowolenie z życia.

naturalny, utrwalony sok z czosnku.

Informacje ustne, telefoniczne lub listowne:

Apteka Mazowiecka ~ Warszawa ~

Dzierż. Cz. Fink-Finowicki Mazowiecka 10, tel. 621-18

Broszury i informacyi w Poznaniu udziela apteka **„Pod BIAŁYM ORŁEM"** K. Skarzyńskiego, Stary Rynek 41. Tg 375

Manufaktura

Sytuacja na rynku gotowych tkanin bawełnianych w Łodzi uległa ostatnio widocznemu pogorszeniu. Pomimo późnej pory sezon w handlu właściwe jeszcze się nie rozpoczął Dotychczasowe ciepłe pogo zahamowały transakcje towarami zimowemi gdyż odbiorcy prowincjonalni nie zamierzają nabywać towarów tych na skład W związku z niepomyślną sytuacją jaka zapanowała na rynku tkanin bawełnianych zaobserwować się dał charakterystyczny objaw. oddawna nienotowany na rynku. Jest to ramszowanie towarów wywołujące stale chaos i wpływające jeszcze bardziej deprymująco na ogólną sytuację. Niewielkie obroty wpłynęły również ujemnie na sytuację przemysłu bawełnianego która dotychczas kształtowała się względnie pomyślnie. Polityka ramszów spowoduje niewątpliwie pogorszenie handlu detalicznego oraz cen tkanin bawełnianych.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Nowa fala dekretów.** W numerze 85 „Dziennika Ustaw" z dnia 30 10 ogłoszono szereg dalszych rozporządzeń Prezydenta Rzplitej. noszących datę 27 października. a m. in następujące: o popieraniu elektryfikacji, o zespoleniu urzędów ziemskich z władzami administracji ogólnej i organizacji komisyj ziemskich. o Funduszu Inwestycyjnym, w sprawie przekształcenia Państwowej Rady Kolejowej na Państwową Radę Komunikacyjną, o izbach rzemieślniczych i ich związku. w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskiemi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem, w sprawie rozrachunku Skarbu Państwa z państwowemi instytucjami kredytowemi z tytułu papierów wartościowych w walutach obcych. o rozrachunku pomiędzy Skarbem Państwa a Bankiem Gospodarstwa Krajowego. w sprawie opłat stemplowych wiążących się z przejściem własności nieruchomości w toku postępowania egzekucyjnego. o kosztach nadzoru nad zakładami ubezpieczeń. o pracy robotników portowych w Gdyni. w sprawie uregulowania stosunków w hutnictwie żelaznem i innych metali. o zmianie niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 maja 1927 r o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych. w sprawie zmiany ustawy z dnia 18 lipca 1924 r o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.o odstąpieniu gruntów państwowych w Bydgoszczy, o zmianie taryfy celnej przywozowej. o przejmowaniu na własność państwa gruntów za niektóre należności pieniężne.

(k) **Termin przyjmowania wpłat pożyczki narodowej.** Komisarz generalny pożyczki narodowej ustalił termin przyjmowania wpłat drugiej raty pożyczki na okres od 31 października do dnia 6 listopada 1933 r włącznie.

(k) **100.00z dolarów dla Harrimana.** Celem zlikwidowania zobowiązań rządu polskiego wobec koncernu Harrimana za sporządzenie dla b. ministerstwa robót publicznych operatu, obejmującego studja elektryfikacji południowo - zachodniego obszaru Polski. oraz projektu zakładu wodno-elektrycznego w Rożnowie. upoważniony został minister skarbu do wypłacenia przez ambasadę Rzplitej P. w Waszyngtonie wspomnianemu koncernowi sumę sto tysięcy dolarów Stanów Zjednoczonych. A. P w obligacjach 8 proc. pożyczki (Dillon Reils i Co z r. 1925) według wartości nominalnej i do zarachowania tego wydatku w budżecie ministerstwa przemysłu i handlu na rok 1934-35.

(k) **Rekordowy przeładunek w Gdyni.** 27 bm. ogólny przeładunek w porcie gdyńskim wyniósł 32.792 tonn. z czego na wyładunek przypada 4 776 tonn. a na załadunek 28.016 tonn. Jest to rekordowa cyfra przeładunku ziemnego, jakiej dotychczas w porcie gdyńskim nie notowano Poprzedni rekord przeładunku ziemnego w dniu 18 sierpnia br. wynosił 30.202 tonn.

(k) **Fabryki gdańskie przenoszą się do Polski.** Firma „Triumph" zajmująca się fabrykacją części zapasowych do rowerów, przenosi się z Gdańska do Polski, gdzie ma być przejęta przez Zakłady Modrzejowskie Następnie przenosi się z Gdańska do Polski firma „Wawel" prodująca żyletki do golenia.

Z ZAGRANICY

(z) **Zawarcie umowy kontyngentowej rumuńsko - czechosłowackiej.** Prowadzone w Bukareszcie rokowania handlowe rumuńsko - czeskosłowackie zostały zakończone zawarciem umowy kontyngentowej, przewidującej ułatwienia dla rumuńskiego eksportu zboża. bydła. produktów naftowych owoców. drzewa i t p do Czechosłowacji wzamian za maszyny wyroby włókiennicze. ceramikę i inne produkty czeskosłowackie. Obecna umowa została zawarta na przeciąg dwóch miesięcy.

(z) **New York ratuje się przed bankructwem.** Senat i Izba Reprezentantów stanu New York uchwaliła szereg ustaw, które umożliwią miastu otrzymanie większego kredytu i uratowanie się w ten sposób przed nieuchronnem bankructwem. Dzięki wspomnianym uchwałom miasto New York otrzyma kredyt w wysokości 124 miljonów dolarów. Część tego kredytu. a mianowicie 70 miljonów. dostarczona będzie przez większe banki i towarzystwa ubezpieczeniowe wzamian za obligacje miasta gwarantowane przez wpływy podatkowe. Obligacje zamortyzowane zostaną po 10 latach Dalsze 54 milj otrzyma magistrat od kilku banków domów bankowych na cele bieżących wydatków a przedewszystkiem na wypłatę zaległych pensyj Część tej pożyczki została już wypłacona.

Do późnej starości zachowała swą urodę!

Dopóki młodość, ten nieoceniony skarb człowiekowi służy, lekceważy się wszystko, co do uwydatniania i podtrzymania urody służy, a zdrowe zęby są głównym warunkiem nieskazitelnie dobrego wyglądu. Dopiero później chwyta się środków, ratujących zanikającą urodę... **nie zapóźno** jednak, jeśli do przywrócenia dawniejszego wyglądu zębów używać się będzie regularnie i stale **„Kaliklorę"** pierwszorzędnej wartości pastę do zębów. „Kaliklora" osiąga niezawodnie swój skutek! ng 6345

„KALIKLORA", Fabryka Chemiczna, M. Rajewski i Ska, Poznań.

Radjo w Australji

Australja posiada największą stosunkowo liczbę radjosłuchaczy wśród dominjów wielkobrytyjskich i zajmuje pod tym względem siódme miejsce w szeregu państw. Wyprzedza ją Danja Stany Zjednoczone Anglja Szwecja Austrja Australja posiada 12 stacyj radjo skrowych i projektuje budowę jeszcze czterech nowych stacyj.

Dawne dobre czasy.

— Co było dawniej, gdy nie mieliśmy ani aut ani radja?

— Spokój. (New Yorker)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 30 października zgłoszono: Edward Filipowski, technik budowy maszyn 27 l. Marja Pawłowska, praczka 66 lat. Mikołaj Cichowski, książkowy 35 l. Stanisław Sibrecht, emer. posterunkowy Pol. Państw. 58 l. Apolonja Kubacka, z domu Makowska, wdowa, 64 l. Nadzieja Uszakowa z domu Treskowa wdowa 69 l. Tadeusz Frankowski, robotnik 42 l. Roman Jerzykowski, piecownik, 52 l. Marja Jakóbkowa, z domu Pawlaczykówna wdowa, 49 l. Stanisław Watta Skrzydlewski, ziemianin 65 l. Stanisław Banaszak, rencista kol. 71 l. Bernard Piechowiak 7 l. Marja Nawracalina, z domu Wagnerówna, 53 l. Gertruda Paszke, służąca 19 l. Teresa Szajkówna 5 dni 8 godzin. Rajmund Filipiak, 2 mies. 24 dni. Łucja Zdżujówna książkowa 19 l. Karol Sęk kowal 30 lat. Amalja Rentz z domu Görtz, 41 l. Stanisław Lesiński urzędnik bankowy 40 lat. Anna Pratsch nauczycielka muzyki 77 l. Jan Ratajczak robotnik, 47 l. Marjan Krawczak 19 godzin. Edmund Janasik uczeń szkolny, 10 l. Genowefa Baranowska, 7 godzin.

RADJO

Czwartek, dnia 2 listopada 1933 r.

Poznań (335 m) godz. **7.00** — **7.55** audycja poranna z Warszawy, godz. **11.25** program na dzień następny; godz **11.30** — **11.50** transmisja z Warszawy; godz. **11.50** wiadomości bieżące; godz. **11.57** sygnał czasu; godzina **12.05** — **12.38** transmisja z Warszawy; godz **13.20** płyty gramofonowe; godz **13.59** sygnał czasu; godzina **14.02** notowania giełdy pieniężnej — wiadomości gospodarczo rolnicze; godz **15.30** do **16.55** transmisja z Warszawy; godzina **16.55** utwory organowe w wyk. prof F. Nowowiejskiego, (transmisja z Auli Uniwersytetu Poznańskiego); godz **17.25** pieśni religijne — odśpiewa p. Wł. Jarochowska (mzsopr.); godz **17.50** skrzynka rolnicza; godz. **18.00** — **19.35** transmisja ze Lwowa i Warszawy godz **19.35** rozmaitości; godz. **20.00** — **20.15** „W Dzień Zaduszny" transmisja z Warszawy; godz **20.15** — **20.25** dziennik wieczorny z Warszawy; godzina **20.30** — **23.00** transmisja z Warszawy.

Warszawa (1412 m) godz. **7.00** audycja poranna; godz. **12.05** płyty, dziennik południowy i komunikat meteorologiczny; godz **16.55** transmisja z Warszawskiego Konserwatorjum: recital organowy Br. Rutkowskiego: godz. **17.50** „Kącik dla młodzieży wiejskiej" — wygł. inż. Zygmunt Kobyliński; godz. **18.00** „Katakumby rzymskie — wygłosi dr. Anna Marja Marsówna (tr. ze Lwowa); godz. **18.20** słuchowisko: „Don Juan" Zorilli; godz. **19.25** „W Dzień Zaduszny" — wygłosi p. Witold Bunikiewicz feljeton aktualny); godz **20.00** widma St. Moniuszko „Chór Lutnia" pod dyr. Piotra Maszyńskiego, oraz soliści; w przerwie około godz. **21.00** — **21.15** skrzynka pocztowa techniczna; godz **22.00** wiadomości sportowe; godz **22:25** muzyka religijna z płyt; godz. **23.00** wiadomości meteorologiczne dla komunikacji lotniczej i komunikat policyjny

Słynne lampy radjowe

PHILIPS „MINIWATT"

znacznie potaniały

ng 5995

DOBRA WAGA — czystość surowców — tania cena dostępna dla wszystkich — Czekolada **A. PIASECKI S. A.** ng 6098

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Kurs Rytmiki i Plastyki Walentyny Wiechowiczowej. Od 1-go listopada otwierają się nowe kursa Rytmiki i Plastyki dla pań i dzieci (rok I. II i III) Osobny kurs gimnastyki obchudzającej dla pań. Lekcje odbywają się w Studjum Wychowania Fizycznego (park Wilsona) Wpisy i informacje na miejscu codz. o godz. 3—5.
zg 20 299

W dniu 29 października zmarł po długich i ciężkich cierpieniach ś. p.

Mikołaj Cichowski

długoletni urzędnik Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych.

W Zmarłym Zakład stracił sumiennego i dzielnego pracownika na niwie ubezpieczeń społecznych.

Pogrzeb odbędzie się w dniu 1 listopada br. o godz. 12,15 z kostnicy cmentarza parafji Jeżyckiej. dg 1953

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu.

†

Dnia 28 października 1933 r., rozstał się z tym światem, po ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy i nigdy niezapomniany mąż, nasz najtroskliwszy tatuś, ukochany zięć i szwagier, ś. p.

Stanisław Lesiński

kierownik Banku Ludowego w Margoninie

przeżywszy lat 40. Pogrzeb odbędzie się w środę dnia 1 listopada o godzinie 2.30 po poł. z kostnicy cmentarnej w Żabikowie. Autobus do Żabikowa odchodzi o godzinie 12,30, 13.30 i 14.00 po poł. z pl. Prez. Drwęskiego.

W nieutulonym smutku pogrążona

zg 20 298 **żona, córki i rodzina.**

Margonin, Poznań, Miasteczko n/Not., Działdowo, Krotoszyn

Ziemia

pszenno - buraczana przy szosie blisko Poznania do nabycia od 200 zł morga na wypłatę do 10 lat. Zgłoszenia Biuro Parcelacyjne Ludwik Gniewosz Poznań 3 maja 5 P 5 232-43 104

„MOULIN ROUGE"

RESTAURACJA — WINIARNIA — DANCING

Od 1-go listopada rb.

KONCERT słynnej Symfoniczno-Jazzbandowej orkiestry

B-CI DORJAN

ze znakomitym pianistą i dyrygentem

ALEKSANDREM DORJANEM

Program bezkonkurencyjny.

Na czele

BRONISŁAW BRONOWSKI

w najnowszym repertuarze.

Wstęp wolny! Pierwszorzędna warszawska kuchnia

Ceny przystępne! P. 5 282-44.50 **2 orkiestry!**

†

Dnia 28 października 1933 r., zmarł długoletni członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Stanisław Sibrecht

przeżywszy lat 58. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 1 listopada o godzinie 1.15 z domu żałoby przy ul. Słowackiego 41, na cmentarz Jeżycki. Szan. członków uprasza się o liczny udział w pogrzebie. Cześć Jego pamięci!

Tow. Powstańców i Wojaków m. Fr. Ratajczaka

dg 1952 **Poznań — Śródmieście.**

†

Dnia 29 października 1933 r., zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., ś. p.

Mikołaj Cichowski

Pogrzeb odbędzie się dnia 1 listopada o godzinie 12.15 z kaplicy cmentarnej na Jeżycach. Msza św. za spokój duszy ś. p. Zmarłego odprawi się w sobotę, dnia 4. 11. o godz. 8 rano, o czem zawiadamia Krewnych. Przyjaciół i Kolegów

w smutku pogrążona

zg 20 292 **żona.**

Towarzystwo Uczestników Powstania Wlkp. 1918/19 im. Ign. Paderewskiego Poznań III Dzieln. Zamek zaprasza na

Uroczyste Kazanie

przy Krzyżu Pamiątkowym na cmentarzu Farnym, ulica Bukowska, ku uczczeniu poległych i zmarłych Powstańców Wielkopolskich z r. 1918/19 które się odbędzie dnia 1 listopada 1933 o godz. 5-tej po poł.

Przewodniczący obchodu

St. Jan Koch, prezes.

Zbiórka Towarzystw godzina 16-ta przy Księgarni św. Wojciecha

Msza św. żałobna

obowspólna dnia 2 listopada o godzinie 9-tej rano w kościele farnym zg 20 305

Ważne dla Poznania i okolicy!

Zaszczytnie znany w całej Polsce specjalista

M. TILLEMAN z Krakowa

wynalazca swego i prof. Dra Raskala (dyrektora szpitala Św. Szczepana w Budapeszcie) nowego systemu opatentowanych bandaży, usuwających radykalnie różnego rodzaju najniebezpieczniejsze i najzastarzalsze

PRZEPUKLINY

(ruptury) u pań, panów i dzieci, nawet tam, gdzie różne systemy bandaży i operacje nie pomogły — **przyjeżdża do Poznania** i będzie przyjmował osobiście **w Hotelu „Britania"** ul. Św. Marcina 44. **od 9 do 15 listopada br.** włącznie, od godz. 9 do 5-tej po poł. — Setki podziękowań i uznania od ludzi o znanych nazwiskach, profesorów Uniwersytetu, lekarzy ze sfer duchowieństwa, najwyższej arystokracji oraz z ludu.

Zainteresowani zechcą bezzwłocznie przed odwiedzeniem mnie w Poznaniu, żądać bezpłatnych prospektów od: **M. Tilleman**, specj. i wynalazca opat. band. Kraków, ul. Szlak 39 ng 6141

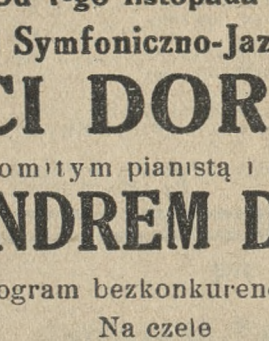

Porcelanę — Szkło stołowe

Alpakę — Umywalki — Sprzęty kuchenne — Wyprawy — Prezenty

w wielkim wyborze **po cenach niebywale niskich** poleca

„Ozdoba"

św. Marcin 4

dg 1 890 1

†

Za złożone wyrazy współczucia, wieńce oraz tak liczny udział w pogrzebie naszego ukochanego męża i ojca, ś. p.

Dr. Józefa Paczkowskiego

składamy J. Eksc. Ks. Biskupowi Laubitzowi, Przewielebnemu Duchowieństwu, J. Magn. JWielmożnemu Panu Rektorowi U. P. Prof. Dr. Rungemu, Senatowi U. P. JWielmożnemu Panu Prezydentowi Ratajskiemu, Przedstawicielom Wydziału Archiwów Państwowych w Warszawie i Archiwum Państwowego w Poznaniu, Wielebnym Siostrom Zakonnym Kołu Historyków U. P. i Studentom Wydziału historycznego, Uczniom VIIIa i Vb kl. Gimnazjum A. Mickiewicza, oraz wszystkim Przyjaciołom, Znajomym i Krewnym bardzo serdeczne

podziękowanie.

zg 20 296 **Józefowa Paczkowska z synami.**

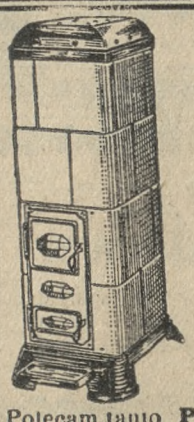

Oszczędność opału 50% - Zbędność remontu

Stałe, przenośne i kuchenne

Piece Szrajbera

z kafli stalowych

nadzwyczaj trwałe, hermetyczne, i oszczędne.

Grzeją dobrze, łagodnie i długotrwale.

Ceny znacznie zniżone

ST. KOWALSKI

Przedstawiciel na Wojew. Poznańskie

Poznań, pl. Wolności 17, tel. 29-76

Polecam tanio **Papę asfaltową, „Koriolit", dachówkę asbestowo-cementową** i wszelkie inne materjały dachowe **Obecnie tak korzystnie jak nigdy.** ng 6356

Koronki - Tiule - Hafty

najkorzystniej — w firmie

H. RAKOWSKA

POZNAN, ul. Pocztowa 1. zg 20 293

Za spowodowanie pięknego

porostu włosów na mojej łysej głowie

Kosmetyczce Franciszce Budziaszek, Kraków, Grodzka 8 I. p.

serdecznie dziękuję.

Knorecka, żona lekarza, Kraków, Katowa 4.

Pg 5471-70 155

Szkło

okienne ogrodowe dachowe, kit i t. d.

szyby wystawowe i lustra

hurtownie — detalicznie

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła

Sp. Akc. Pg 4785-32.91

Poznań, Małe Garbary 7a. Tel. 28-63.

Za złożone wyrazy współczucia, wieńce oraz tak liczny udział w pogrzebie naszego ukochanego męża i ojca, ś. p.

Dr. Józefa Paczkowskiego

składamy J. Eksc. Ks. Biskupowi Laubitzowi, Przewielebnemu Duchowieństwu, J. Magn. JWielmożnemu Panu Rektorowi U. P. Prof. Dr. Rungemu, Senatowi U. P. JWielmożnemu Panu Prezydentowi Ratajskiemu, Przedstawicielom Wydziału Archiwów Państwowych w Warszawie i Archiwum Państwowego w Poznaniu, Wielebnym Siostrom Zakonnym Kołu Historyków U. P. i Studentom Wydziału historycznego, Uczniom VIIIa i Vb kl. Gimnazjum A. Mickiewicza, oraz wszystkim Przyjaciołom, Znajomym i Krewnym bardzo serdeczne

podziękowanie.

zg 20 296 **Józefowa Paczkowska z synami.**

NAJWIĘKSZY — SPECJALNY — SKŁAD — DYWANÓW

Polecamy: Dywany ręcznie wiązane znanej marki „Dywan Żywiecki" — Dywany pluszowe — Axminster Bouclé imit. perskich — Pomosty — Dywaniki — Chodniki — Narzutki — Kapy — Serwety

Ceny najniższe *Zwracamy uwagę na nasze okna wystawowe*

DYWANY ŻYWIECKIE — BRACIA GÓRECCY

Pg 5 281-44.51 **POZNAŃ — UL. NOWA 2 — TELEFON 18-40.**

Dr. St. Janiszewski

specjalista chorób skóry i pęcherza

przyjmuje obecnie

***Stary Rynek 41** nad Apteką „Pod Białym Orłem".*

Pg 5 237/8-43.114

Lekarz-dentysta

odstąpi z powodu choroby swą starą i dobrze zaprowadzoną

praktykę

w średniem mieście Wielkopolski z całkowitem urządzeniem i materjałem. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zg 20 262

KAŻDĄ CHOROBĘ WYLECZYSZ

jeżeli regularnie zażywać będziesz

ZIOŁA Dra BREYERA

najskuteczniejsze w nast. chorobach:

Nr. 1.	— w kaszlu, astmie, rozedmie płuc	cena zł 3,50
Nr. 2.	— w reumatyźmie, artretyźmie, złej przemianie materji, nieczystości cery, chorobach skórnych	„ „ 3,50
Nr. 3.	— w chorobach żołądkowo-kiszkowych, wątrobowych, żółtaczce	„ „ 3,—
Nr. 4.	— w chorobach nerwowych, bólu głowy, bezsenności, ogólnem wyczerpaniu	„ „ 4,—
Nr. 6.	— w niedokrwistości i ogólnem osłabieniu	„ „ 3,50
Nr. 7.	— w chorobach nerkowych i pęcherzowych	„ „ 4,—
Nr. 9.	— przeczyszczające w chronicznem zatwardzeniu i hemoroidach	„ „ 1,50

Do nabycia w oryginalnem opakowaniu w aptekach, składach aptecznych i drogerjach lub w wytwórni **„POLHERBA"**, **Kraków - Podgórze**, Skrytka nr. 48.

Zainteresowani otrzymają na żądanie darmo z wytwórni broszurę **„Jak odzyskać zdrowie"**. Pg 4 824-70.132/134

Poszukuje się

emerytów wojskowych

jako przedstawicieli do sprzedaży materjałów bielskich na raty w wojsku i urzędach. Zgłoszenia Kurjer Poznański **zg 2 295**

Oddział fabryczny

oraz skład konsygnacyjny w Poznaniu, poważnego Tow. Akc. w Warszawie, zaraz do oddania, najchętniej reflektantowi z branży aptecznej lub pokrewnej. Wartość objektu ca. 60 tysięcy złotych. Do objęcia potrzeba 30 tysięcy, reszta w zależności od zdolności kredytowej na dogodnych warunkach. Wyjątkowa okazja dla zdecydowanego i przedsiębiorczego kupca. Oferty Kurjer Poznański zd 20 300

Proszę wyciąć i przechować!

TELEGRAM!

Co cię czeka w przyszłości

powie jasnowidzącą światowej sławy, Wilma Turay zamieszkująca na stałe w Katowicach ze swym eksperymentatorem, znanym grafologiem **J. Kartenem.**

Zdolności metapsychiczne p. Turay w kierunku widzenia w dal i w przyszłość są zadziwiające i nie mają nic wspólnego z pseudo-jasnowidzami itp. magikami.

Szereg ludzi ze sfer naukowych dało uznanie jej nadprzyrodzonym zdolnościom.

Pani Turay przepowiedziała śmierć nieodżałowanej pamięci pilotów-bohaterów Żwirki i Wigury dwa dni przed katastrofą, co jest stwierdzone sądownie zlegalizowanym dokumentem. Niejednokrotnie za jej pomocą wykryto sprawców morderstw i innych ciężkich przestępstw. We wszystkich decydujących kwestjach poleca się **zasięgnąć orzeczenia i porady Wilmy Turay, n. p. przed zawarciem małżeństwa,** dokonaniem **interesów,** w sprawach **zdrowotnych, zagnięcia osób,** lub mienia i innych. Wielu ludzi ochroniła ona od szkody i późnego żałowania.

W grze loteryjnej może zapodać numery odpowiednie dla danej indywidualności. Niejeden zawdzięcza jej w ten sposób majątek. Zapytania można też nadesłać listownie, za równoczesnem wysłaniem 5,— zł przekazem pocztowym. Przyjęcia osobiste od godz. 10—12 przed poł. i 4—6 po poł. Na listy odpowiada się odwrotną pocztą.

Adres: **Instytut Grafologiczny J. Karten, Katowice,** ul. Kochanowskiego 11 m. 13.

Podajemy kilka z wielu świadectw: Pani Wilma ma niezwykłą przyszłość przed sobą jako medjum jasnowidzące. Widzi obrazami lepiej jak Ossowiecki i dokładniej. (—) Ludwik Skoczylas, prof. gim. Kraków.

Poczuwam się do obowiązku stwierdzenia iż p. Wilma Turay-Karten w transie kilkakrotnie trafnie określiła chorobę i stan zdrowia z podaniem szczegółów zupełnie prawdziwych i następnie stwierdzonych. (—) Dr. med. Czesław Pordes, Katowice.

Podziękowanie! Znanemu, prawdziwemu, jasnowidzącemu medjum p. Wilmie Turay-Karten składamy podziękowanie za jej prawdziwy dar jasnowidzenia. Wszystkie szczegóły, które nam przepowiedziała spełniły się, jak np. **co do loterji, co do stanu zdrowia i co do zaginionych osób.** Jej dar jasnowidzenia i jasnosłyszenia co do przyszłości oraz stanu zdrowia jest nie do opłacenia. Polecamy gorąco wszystkim panią Turay. Każdy, kto poszukuje rady i pomocy może się śmiało do niej zgłosić, gdyż ona jest prawdziwem medjum jasnowidzącem. Wyrażamy staropolskie: Bóg zapłać!

(—) Marja Kurka, (—) Jan Falkiewicz,
(—) Władysław Soboczyński.

Tg 535

Każdy korzysta

kupując u nas!!!

Korzysta na czasie, bo u nas łatwo dobrać to co ładne i dobre!!!
Korzysta w efekcie pieniężnym, bo ceny nasze niskie!!!

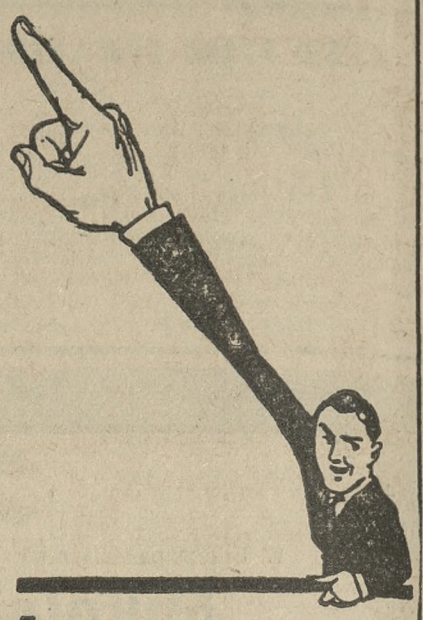

Tysiączne rzesze zadowolonych klientów

naszych świadczą o powyższej prawdzie!

Na SEZON JESIENNO-ZIMOWY

polecamy materjały na sukienki, kostjumy i suknie — gotowe płaszcze damskie — futra, spody do futer i wszelkie skóry futrzane — materjały męskie najprzedniejszych gatunków — Bieliznę, trykoty, swetry, pulowery, pończochy, skarpetki i rękawiczki — inlety, płótna i flanele — dywany, chodniki, firany, stołowiznę, serwety, narzuty i materjały meblowe. —

Dom Handlowy F. WOŹNIAK

Poznań, ulica Kramarska 16 (ulica Rynkowa)

ng 6 346/7

KTO U WOŹNIAKA KUPUJE — ZAWSZE ZYSKUJE!!!

Telefony-alarmy elektryczne

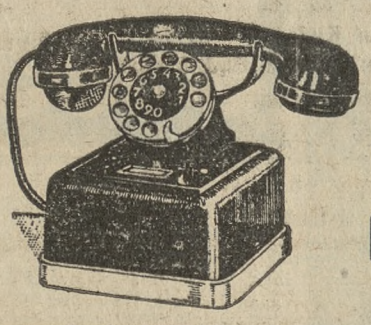

instalujemy: urządzenia telefoniczne wszystkich systemów.
Sygnalizację bezszelestna dla szpitali i hoteli.
Urządzenia alarmowe przeciw włamaniom ubezpieczające tresory oraz mieszkania prywatne.
Elektryczne zegary, dzwonki i zamki elektryczne.

Dostarczamy: Wszelkie materjały dla urządzeń słabego prądu, oraz syreny motorowe do alarmów lotniczych. Pg 4 812-37.101

Centrala Budowy Telefonów Idaszak i Walczak

Poznań, pl. św. Krzyski 4.
Dostawcy wojskowi.

---

ng 5693

MOTOPIRIN-MOTOR

MOTOPIRIN 0.5

PRZECIW GRYPIE KATAROM. BÓLOM REUMATYCZNYM.

ng 6 341

Największy wybór

Najtaniej kupisz

Tapety
Linoleum
Ceraty
Chodniki
i dywaniki

wszelkiego rodzaju u

Zb. Waligórskiego

Pocztowa 31.

Przyjmuje się asygnaty Tow. „Kredyt".

Pg 4 898-40.6

Bardzo korzystnie

sprzedam: 1. Masywny dom o 9 pokojach, 2 budynki w podwórzu z wielkim owocowym i warzywnym ogrodem przy głównej ulicy przy kościele a graniczący z rzeką Notecią. Nadaje się dla pp. lekarzy i amatorów pięknego ogrodu. 2. Mały domek z chlewikiem i ogródkiem zaraz, obok położony w całości lub każdy numer pojedyńczo. Wpłaty 15 do 20 000 zł, reszta podług umowy. Zgłoszenia przyjmuje: **budowniczy**

STROIŃSKI, Pakość.

zg 20 261

SKŁAD z pokojem

przy Wronieckiej 17

wydzierżawi gospodarz.

zg 20 301

Mamy na sprzedaż

preparaty radowe

(surowe półgotowe i gotowe) dla celów medycznych, kosmetycznych, technicznych i naukowych. Oferty pod **„Rad" do Towarzystwa Reklamy Międzynarodowej Sp. z o. o., Katowice, 3 Maja 10.** Tg 534

OKAZJA!

SAMOCHODY:

Minerwa - Cabriolet - Lux 6 osob.
Ford - Roadster - Cabriolet
Renault - Monastella - lim. 4 osobowa
Studebaker - Direktor lim. 5 osobowa

wszystkie w bardzo dobrym stanie na chodzie **sprzeda** po bardzo przystępnej cenie

Polskie Towarzystwo Samoch.

CITROEN

Dąbrowskiego 7 **Tel. 75-58**

Pg 5 488-44.32

Cegły - Tonówki

Ia jakości dostarcza wagonowo loko fabryka i w mniejszych ilościach poniżej wagonu loko własna składnica Poznań ulica Składowa 5/7, po cenach przystępnych: **M. PERKIEWICZ, Zakłady Ceramiczne i Cegielnie, LUDWIKOWO, p. Mosina.** Telefon: **Mosina nr. 1.**

Pg 5483-44.28

Dekoratorzy

blachy ponikłowane nadeszły.

Grabianowski

Wolności 11. Tel. 40-10

dg 1 959

---

2 dzierżawy

1000—2000 mórg dobrej ziemi od zaraz przy całkowitej gotówce wprost od Pp. Właścicieli **poszukuję** dla dwóch moich znajomych. Szczegółowe oferty pod **zg 20 297** do eksp. Kurjera Poznańskiego.

DZIECIĘCE

sukienki, sweterki, pończochy, trykociki

S. KACZMAREK

ul. 27 Grudnia 20.

dg 1608

DODATKOWE DNI WYŚCIGÓW KONNYCH Z TOTALIZATOREM

odbędą się w Poznaniu, na torze w Ławicy, w dniach 1 i 5 listopada b. r.

Początek gonitw o godz. 13,30. Komunikacja: Pociągiem z głównego dworca o godz. 13,15 i autobusami od Mostu Teatralnego.

Pz 5 413-43.51

SENSACJA DNIA!!

Czwartek 2 listopada

OTWARCIE MAGAZYNU BŁAWATÓW BIELIZNY, TRYKOTÓW, ARTYKUŁÓW DAMSKICH i chirurgiczno-sanitarnych.

WŁ. WIŚNIEWSKI

Poznań, Pocztowa 2 (naprzeciw Sądu Apelacyjnego).

Towary tylko pierwszorzędnej jakości po niebywałych bezkonkurencyjnych cenach umożliwią każdemu mimo kryzysu pokryć swoje zapotrzebowanie.

WSZYSCY na Pocztową 2, aby zwiedzić magazyn i przekonać się, że największą oszczędność osiąga się przy zakupie u mnie.

Pg 5 288/9-44.55/56

OSTRZEŻENIE!

Setki fabrykantów naśladuje opakowanie i markę pudru wszech światowej sławy

5 FLEURS FORVIL-PARIS

Gatunek i zapach pudru nie dadzą się jednak naśladować. Zwracajcie uwagę na opakowanie pudełka pudru, na którem winien być napis:

5 FLEURS FORVIL-PARIS

Puder ten jest wyrabiany jedynie w Paryżu.

Perfumy i wody toaletowe ng 6 104

5 FLEURS FORVIL-PARIS,

odbywają prawdziwie tryumfalny pochód przez wszystkie wielkie miasta Europy i Ameryki.

Ażeby uniknąć naśladownictw, sprzedawane są tylko w oryginalnych butelkach, a nigdy na wagę.

Kafle do pieców

szmelcowe i szamotowe w różnych kolorach, kamionkowe płyty posadzkowe, oraz glazurowane płyty ścienne posiada stale na składzie

Gustaw Glaetzner,
Poznań 3
Jasna 19 Tel. 63-28—65-80
Składnica: Kraszewskiego 10.

Pg 5 242-43.119

Wacław Żarnowski

POZNAŃ,
Tama Garbarska nr. 25/28.
Telefon 15-41.
Hurtowny handel skórami.

Rury i pręty aluminjowe

nadeszły.

Grabianowski
Wolności 11. Tel 40-10
dg 1 960

Tanio

wieńce i kwiaty na groby.
P. Skrzypczak
św. Marcin 37.
zg 27 274

Dom

nowy, 4 pokoje i 2 kuchnie. pół ogrodu sprzedam. 7 kilometrów od Poznania. cena według ugody. Władysław Rychlewicz. Lasek. zd 82 545/6

Ostatni dzień zakupu trutki w drogerjach związkowych Ratolu C.

Dnia 2 listopada ma być na całym terenie miasta wyłożoną trutka na szczury. Nie należy więc zapominać o tym obowiązku w interesie własnego dobra i zdrowia.

Jedna porcja Ratolu kosztuje 2.50 i wystarcza na jeden objekt średniej wielkości. Jeśli więc posesja składa się z większej ilości objektów, należy odpowiednią ilość zakupić. dg 1919

W rejestrze spółdzielni Liczba 275 wpisano dnia 23 października 1933 przy spółdzielni: Spółdzielnia Budowlana właścicieli nieruchomości Osady Dębina w Poznaniu z odpowiedzialnością udziałami Poznań że uchwałami walnych zebrań z dnia 14 kwietnia i 6 maja 1931 spółdzielnię rozwiązano Likwidatorami są: budowniczy Michał Wegner, Andrzej Häusler i Józef Kuźniak, wszyscy z Poznania Poznań, dnia 27 października 1933. **Sąd Grodzki.** ng 6221

Zwyczajne Walne Zgromadzenie

Akcjonarjuszów Spółki Akcyjnej Herzfeld & Victorius w Grudziądzu

odbędzie się w sobotę, dnia 25-go listopada 1933 r. o godzinie 12-tej w południe w Warszawie przy Al. Ujazdowskich nr. 41 m. 1.

Porządek obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu za rok obrachunkowy 1932/33 oraz przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków.
2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej,
3) Zatwierdzenie bilansu na dzień 30 czerwca 1933 r. i rachunku strat i zysków za rok obrachunkowy 1932/33, udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej i Zarządowi oraz uchwalenie zużycia zysku.
4) Powzięcie uchwały w sprawie dywidendy za rok obrachunkowy 1929/30.
5) Wybory do Rady Nadzorczej,
6) Wnioski, zgłoszone w sposób prawem przewidziany.

Właściciele akcyj imiennych mają prawo uczestniczenia w Walnem Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej na 7 dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia. Akcje na okaziciela dają prawo do uczestniczenia w Walnem Zgromadzeniu, jeżeli najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożone zostaną w biurze Spółki w Grudziądzu i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcyj mogą być złożone zaświadczenia (kwity depozytowe) na dowód złożenia akcyj w Banku Związku Spółek Zarobkowych (Centrali i oddziałach) albo też u notarjusza polskiego. W zaświadczeniach (kwitach depozytowych) należy wymienić liczbę, numery oraz rodzaj akcyj i stwierdzić, że akcje nie będą z depozytu wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. dg 1958

Grudziądz, dnia 30 października 1933 r.

HERZFELD & VICTORIUS, Spółka Akcyjna
Zarząd.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy. 5 liczb = jedno słowo. i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11

1. SPRZEDAŻE

Rękawiczki
skórkowe bawełniczke do haftowania różne towary z likwidacji. Lokal Licytacji. Wroniecka 4. Pg 5 471/72-44.17 18

Motor
elektryczny. ½ H. P., stały, tanio. Wojciecha 7. m. 7. zdg 82 543

Mój
hotel z salą teatralną, bezkonkurencyjny, sprzedam lub zamienię na ziemię. Objekt wynosi do 200 tysięcy zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 82 550

Jadalnia
elegancka tanio. Stolarnia. Bukowska. 9 zdg 82 555

Parcele
„Osiedle" ul. Warszawska przy ul. Kolskiej pięknie położona na sprzedaż wraz z planami etc. za 1 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 598

Futra gotowe i na miarę spody pod męskie futra
wydry, lisy i skóry wszelkiego rodzaju do naprawy futer poleca w wielkim wyborze i tanich cenach. — Józef Dawid. Poznań ul. Nowa 11 przy Starym Rynku. — Firma chrześcijańska. Pg 4 827-38.87

Frendzle
taśmy pasy gurty chwasty meblowe; dekoracyjne poleca po cenach fabrycznych fabryka pasmanterji Pasamon skład fabryczny Poznań św. Marcin 18. Pg 4803-38.1

Gramofony — Płyty
mechanizmy — reparacje poleca F. Baloń Wożna 12 zdg 79 539

Futra
karakułowe oraz wielki wybór skór karakułowych każdego gatunku polecam tanio w fachowem wykonaniu Łajewski Poznań Gwarna 20 dg 1 899

10 groszy
kołnierzyk połysk:em prasowany w Paryskiej Pralni filje Pasaż Apollo. ul. Kreta, naprzeciw Sądu, telefon 77-38. zdg 82 859

Meble najtaniej u Bakosia ul. Wenecjańska 1
Most Chwaiszewski przy Krzyżu zdg 78 824

Dywany
firany, chodniki, plusze, brokaty, gobelin, ceraty, narzuty oraz wszelkie dodatki do mebli wyściełanych poleca najtaniej Michał Pieczyński. Poznań. Stary Rynek 44. narożnik Woźnej. dg 1921/22 23

Skład
delikatesów i owocu centrum sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 82 610

Wilk
roczny, czysty czujny i ładny tanio sprzedam. Focha 61 mieszkanie 2. zdg 82 696

Płyty gramofonowe
bardzo tanio. Jarosz. Fredry 6. zdg 82 688

Gramofony, płyty
najtańsze ceny zamiana „Muzyka". Masztalarska 5a. narożn. Wronieckiej. zdg 82 687

Smoking
szafę, szafonierkę, duży obraz. Wały Król. Jadwigi 5a. m. 7. zdg 82 677

Skład
delikatesów i owoców — ulicy pryncypalnej centrum tanio sprzedam. Adres Kurjer Pozn zdg 82 708

Fortepian
okazyjnie Dolna Wilda 77. m. 5. godz. 3—4. i 1 880

Rower
męski, maszynę damska tanio sprzedam. Ostrówek 15. mieszkanie 13. zdg 82 900

Najkorzystniej Meble — Antyki
Porcelana — Dzieła Sztuki. „Mars". Wielkie Garbary 44. zdg 82 899

Meble starożytne
Dzieła Sztuki. Flasiński Woźna 9. Wielki wybór, najniższe ceny zdg 82 893

Drogerję
w bardzo ruchliwem mieście blisko Poznania sprzedam. do objęcia potrzeba ca. 12 000 zł gotówki. Oferty Kurjer Poznański zdrg 82 122

Kolonjalkę
na Wildzie, zaprowadzona, obszerne mieszkanie, tanio Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 993

Pianino
ładny dźwięk, nowoczesnej konstrukcji, tanio. Oferty Kurjer Pozn zdg 82 992

Dobrze
zaprowadzona pracownia krawiecka na Łazarzu — interes otwarty, zaraz do oddania. Gdzie? wskaże ul. Pocztowa 2. m. 6. zdg 82 983

Karakułowe
futro okazyjnie. Wierzbięcice 13, mieszkanie 3. zdg 82 401

Parasole deszczowe
oraz wszelkie reparacje wykonuje Wytwórnia Parasoli Wielka 27/29 dg 1648

Motocykle
Matchless oraz Raleigh po cenach wyjątkowo niskich. Dogodne warunki. Moto-Sport, dawn. Koszczyński. Wielka 12. m. 8. Pg 4821-32.17

Dywan
smyrna, jak nowy 3×4.30 za jedną trzecią ceny sprzedam Nowy Dom Komisowy Woźna 16. zdg 82 953

Sypialnia
okazała, prima wykonanie, jak nowa okazyjnie Nowy Dom Komisowy. Woźna 16 zdg 82 954

Sprzedam
cegielnię parową w pełnym biegu, produkcja 2 000 000 dużem terenem surowców, wartości 80 000, cena handlowa 50 000, wpłaty 30 000. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 82 945

Kawiarnię
Śniadalnię 7 ubikacyj urządzeniem aparat Expresso 4 500.— sprzedam Maciejewski, Zwierzyniecka 8. m. 8. tel. 62-66. zdg 82 941

Samochód
Austro-Daimler A. D. R. limuzyna 6—7 osób pod każdym względem w świetnym stanie za rewelacyjnie niską cenę. Zgłoszenia „Par", Marcinkowskiego 11 pod 44.30. Pg 5487-44.31

Dywan
ręcznej pracy 2½ × 3. salonik tanio. — Gen. Pradzyńskiego 11. m. 1. zdg 82 990

Futra
męskie okazyjnie Nowy Dom Komisowy. Woźna 16. Pg 5 201-57.204

Pianino
do nauki kupię gotówką. cenę podać. Pelka Hospiz Poznań, Wjazdowa 8. Pg 5 229-71.73

Magazyn mebli Józef Baranowski Wrocławska 19
Ceny najniższe. Pg 4798-33.97

Centralny Dom Pończoch
Wodna 26. najtańsze źródło zakupu. Pończochy Bemberga 1.25: skarpetki 0.85; rękawiczki 0.50: Bluski damskie, nowość, czysta wełna 4.95: Biustonosze 0.45: krawaty, koszule męskie, wierzchnie 3.50: Bielizna damska, dziecięca, trykotarze: Pulowery, swetry wszelka galanterja i artykuły D. M. C. wielki wybór, ceny najniższe. zdg 80 578

Sypialnie
polerowane tanio Stolarnia Dąbrowskiego 79. zdg 81 274

Maszynę
krawiecka, płaszczyki chłopięce. Romana Szymańskiego 9. m. 9. zdg 82 880

Tapczan
nowy tanio sprzedam. Pracownia Półwiejska 33. zdg 82 878

800 zł
3 pokoje dębowe kuchnie dostaniesz Fabryka Mebli, Śródka. zdg 81 754/5

Jadalkę
osobne bufety, stoły, zegar stojący. Lokal Licytacji. Wroniecka 4. piętro. Pg 5 48/79-44.20/21

Łóżka
dziecięce, magiel domowy, różne meble. Lokal Licytacji. Wroniecka 4. piętro. Pg 5 473/4-44.12/13

Miód
prawdziwy pszczelny z lipcowego zbioru z własnej pasieki wysyła za pobraniem franko z opakowaniem 5 kg zł 14.50; 10 kg zł 27. Pasieka Braci Kulmatyckich — Horodyszcze, poczta Kozłów koło Tarnopola. Pg 5217-43.76

Meble najtaniej A. Baranowski
Poznań Podgórna 13. Pg 4795-23.59

Piec
kąpielowy cały miedziany na węgiel. St. Łopiński, Wielkie Garbary 18, wchód Woźna. zdg 82 938

Skład
towary krótkie, papier itd. 2 500, łącznie 2 pokoje kuchnia. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 82 937

Sprzedam
2 łóżka nocne stoliki wózek dziecięcy Pocztowa 29 m. 6 10—12 Pg 5283-57.245

Kiosk
sprzedam tanio. Zgłoszenia Strzałowa 3. m. 23. zdg 82 927

Piece
kuchenki kaflowe, przenośne tanio. Millich. Dolna Wilda 21. zdg 81 369

Jesienno-zimowe płaszcze damskie dziewczęce
poleca gotowe wykonuje pierwszorzędnie miarowe najtaniej. Józef Szuster Stary Rynek 76. piętro naprzeciw odwachu Przyjmuje asygnaty „Kredytu" zdg 74 252/3

Samochody
Fiat 501 Fiat 503 nadaje dorożke Mathis tanio sprzeda Wojciechowski. Stawna 13 zdg 81 832

Tatra
polskie maszyny do szycia na spłatę aparaty do okrętki, mereżki, dziurek. — Fligierski. św. Marcina 23. zdg 82 622/3

Piece
przenośne, kaflowe, żelazne, na węgiel, gaz okazyjnie Lokal Licytacji. Wroniecka 4 piętro. Pg 5 480/81-44 8/22

Sprzedam
gospodarstwo ca 200 mórg przy Poznaniu z powodu choroby — Agenci wykluczeni. Tamże parcele dla ogrodników. Ziemia bardzo dobra. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 511

Sypialkę
kompl., tapczan, kanapę, leżankę. Lokal Licytacji Wroniecka 4 piętro. Pg 5 476/77-44.14/15

Futro
męskie używane czarny baranek. Za Groblą 5 m. 10. zdg 82 663

Koń
platforma tanio do nabycia. Opaldom. Grobla 22. zdg 82 655

Meble kuchenne
kuchnie reformowe tanio. Stolarnia. Łąkowa 4 a. zdg 82 654

Kolonjalkę
towarem maglem, mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 82 632

Skład
papieru w śródmieściu sprzedam. Oferty Kurjer Pozn zdg 82 646

Aparat
fotograficzny „Polly" 1 : 3.8 Compour 1/300 prawie nowy sprzedam 125 zł Pl. Działowy 3, drugi dzwonek 7—8 wiecz. zdg 82 505

Salony
francuskie, dwa prawdziwe korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 591

Szafy, łóżka
stoły, krzesła biurka lustra kanapy leżanki fotele garderobianki najtaniej Dom Komisowy ul. Wroniecka 6/8. Pg 5209-43.41

Meble
obrazy, żyrandole, stare rozmaite przedmioty antykwaryczne — wyprzedaje Antykwarnia, Marcinkowskiego 28. Pg 5 171-43.14

Uwaga
Okazałe lustro dekoracyjne z rama 200 × 255 cm. szafa pancerna maszyna do pisania i perskie dywany. Spółka Stolarska. Stary Rynek 46/47. zdg 82 757

Składnica
węgli w tem koń zaraz do nabycia „Opaldom". Grobla 22 zdg 82 486

Rzeźnictwo
nowocześnie urządzone z przyległem 3 pokojowem mieszkaniem warsztatem przy głównej ulicy Poznania Oferty Kurjer Poznański zdg 82 494

Dz. Ustaw R. P.
oprawne 1923—1929 sprzedam. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 496

Kolonjalkę
Marszałka Focha korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 634

Rower
męski damski Plac Wolności 3. m 19. zdg 82 225

Radjoodbiornik
prąd stały. Gwarna 11. m. 9. zdg 82 848

Okazyjnie sprzedam
kawiarnię — cukiernię. całkowitem urządzeniem. przyległem 3-pokojowem kuchnią. 800. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 82 842

Półwiejska 11
Kapelusze welour Goepperta. zdg 82 837

Półwiejska 11
Koszule popelinowe. zefirowe. zdg 82 838

Półwiejska 11
Krawaty wielki wybór. zdg 82 839

Półwiejska 11
Olszewski — Artykuły męskie. zdg 82 840

Półwiejska 11
Czapki. szale. getry rękawiczki. zdg 82 841

Płaszcz
męski. czarny. zimowy sprzedam Dąbrowskiego 54. m. 13. zdg 82 919

Skład nabiału
centrum. rzetelny tanio powód stosunki rodzinne. Odpowiedni reflektanci. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 777

Doga
niemieckiego dobrego stróża sprzedam. ul. Kopanina 98. zdg 82 770

Koszule męskie
38 nowe skrzynkę budowlaną Richtera. nikel niemiecki Kantaka 1 — 9 zdg 82 981

Skład
pokojem. nairuchl. punkcie nowym urządzeniem. ul. Wjazdowej 10 narożnik Towarowej tanio sprzedam. Dzierżawa niska. Zgłoszenia od 10—1 zdg 82 831

Piekarze — Cukiernicy
kuwesture masło kakaowe syrop biały 45% i ciemny tłuszcz kokosowy. margarynę. marmelade. powidła. mak cukrowy. agar. trufle itd poleca po cenach zniżonych. Śledziński Wronecka 17 tel. 12-42 zdg 82 962

Kasy
„National" dobrze utrzymane okazyjnie Nowy Dom Komisowy. Wożna 16 zdg 82 955

Najkorzystniej! Najlepiej! Najtaniej!
komisową sprzedaż mebli używanych
kompletne pokoje — pojedyńcze meble — najróżniejsze inne przedmioty załatwia szybko — sumiennie — rzetelnie tylko Poznański Dom Komisowy. Dominikańska 3. telefon 2442. Pg 5 191-43.28

Piece żelazne
największy wybór. Hurt Polski. Poznań. Wrocławska 9. tel. 15-81. zdg 82 816

Żyrandol
10-ramienny. elektryczny tanio. — Adres Kurjer Poznański zdg 82 814

Pokój
umeblowany. frontowy. osobnem wejściem. dla 1 lub 2 solidnych panów. ul. Szamarzewskiego 32. mieszkanie 8. zdg 82 813

Waga
decymalna. lodówka. Matejki 52. mieszkanie 1. zdg 82 904

Futro
prawdziwe foki — noszone. tanio sprzedam. Jankowski. Rzeczypospolitej 3. m. 12. zdg 82 902

Zakład fryzjerski
damsko-męski od 3 lat zaprowadzony sprzedam z powodu wyjazdu. Cena 2 500.—. Gdynia Morska 41. Ruta. ng 6 353

Buldog
francuski. ośmiotygodniowy Pocztowa 11. skład. zdg 82 876

Bibljoteki
krzesła. stoliki karciane. komody. biurka. szafy tanio. „Lamus". Strzelecka 1 zdg 82 873

Dwa saloniki
orzechowe po 450. — „Lamus". Strzelecka 1. zdg 82 874

Sztućce
półmiski. zastawy cukierniczki srebrne. platerowane. różne srebra kryształy. alabastry. bronzy obrazy. okazyjnie rozsprzeda „Lamus" Strzelecka 1. zdg 82 872

Piekarnia
z mieszkaniem w Poznaniu zaraz na sprzedaż Wskaże Kurjer Poznański zdg 82 508

Futro
sealowe modne okazyjnie Wierzbięcice 18 m 9 zdg 82 516

Drogerja
w Poznaniu zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 093

Jamniki
długowłose bronzowe 20 tygodniowe sztuka 30. czysto rasowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 101

Sprzedam
małe kurki kogutki (każełki) gołębie białe (turkoty). Lipiński. Ratajczaka 14 skład. zdg 82 805

Piec
kaflowy przenośny wanna z piecem gazowem. umywalnia do teatety. Telesfor Szubarga skład obuwia Stary Rynek 35 zdg 82 580

Płaszcze damskie, kapelusze oraz obsady futrzane
w olbrzymim wyborze przy cenach najniższych. specjalny dział miarowy poleca Szczawińska Ska. Wodna 1. — Przyjmujemy asygnaty „Kredytu". Pg 4 829 30-41 91

Baczność dla fachowca
stary zaprowadzony skład kolonjalny. restauracja z pełnym wyszynkiem zajazdem ogrodem kopalnia złota za 45 000 złotych przy wpłacie 20—25 000 zł z powodu choroby właściciela zaraz na sprzedaż. L. Narzymski. Nowe. ul. Sadowa zdg 82 809

Obudowania
do kanap garnitury klubowe. materace. tapczany szyfonjerka najtaniej Dom Komisowy Wroniecka 6/8 Pg 5411-43.44

Dom sześciopokojowy
sześć mórg ogrodu przy Poznaniu cena 6 000 wpłaty 3 000. — Biuro Ziemskie Kantaka 5. zdg 82 581

Żarówki
oszczędnościowe tanio. Żupańskiego 8. zdg 82 982

Płaszcz
suknię balową sprzedam Wielka 18 m. 14. zdg 82 735

5. KUPNA

Meble używane!
wszelkiego rodzaju kompletne pokoje oraz pojedyńcze sztuki kupuje przyjmuje do sprzedaży komisowej na bardzo dogodnych warunkach Poznańsk Dom Komisowy Dominikańska 3 Pg 4840-42 94

Dom
piekarnia miejsce powiatowem kupię Oferty podaniem ceny Kurjer Poznański zdg 80 846

Znaczki
polskie zbiory kupuje stale Batajczaka 9 m 8 zdg 81 564

Kupię
westfalski piec. Wskaże Kurjer Poznański zdg 82 289

Kupuję
i sprzedaje hurtownie każdą ilość różnych beczek. Berrmann. Trzebinia zdg 82 639

Wóz
reklamówkę kupię Stypiński. Górna Wilda 44 telefon 74-43. zdg 82 645

Maszynę
pisania — amerykańską walizkową kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 584

5 %
Pożyczkę Konwersyjna. Świadectwa ułamkowe kupię. Kreta 7. m 1. 4—7 zdg 82 536

Ciężarówkę
2—3 tonn. w dobrym stanie. za gotówkę kupię Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 82 539

Maszynę
damska używana kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 724

Kupię
50 blach piekarskich. Spieszne oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdg 82 744

Rower
mało używany kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 527

Skład
papieru śródmieściu kupię Oferty Kurjer Poznański zdg 82 626

Dom
dochodowy najchętniej Poznań kupię. wpł. 15 000. agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 731

Płaszcz
męski. zimowy średnia tanio. — Oferty Kurjer Pozn zdg 82 730

Wózki
dziecięce. lalkowe. odnawia. reperuje. używane kupuje. Razer. Szawska 11 zdg 82 729

Piec piekarski
cukierniczy. mały kupię. Firma Gaede. tel. 52-82. zdg 82 803

Kocioł
parowy. niskociśnieniowy do ogrzewania potrzebny. F-ma Gaede. tel. 52-82. zdg 82 802

Kupię
okazyjnie aparat powiększeń Zeissa 6.5 × 9 Mirafot. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 542

Jadalnię
gabinet męski nowoczesne. polerowane. okazyjnie kupię Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 620

Flet
bemowski kupię Oferty Kurjer Poznański zdg 82 684

W. S. H.
Kupie Arytmetykę Polityczną prof. Homana. Spieszne oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego 83 013

Kupię
piec kaflowy Oferty cenę Kurjer Pozn. zdg 82 789

3
okna mieszkalne. używane około 1.12×1 m. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 773

Dźwigary
1 W. P. 32. dług 6.10 3 WP 30 á 6.10 i 2 WP 24 á 6.10 mtr. kupię. Śledziński. Wroniecka 17. telef. 12-42. zdg 82 964

Sypialnie — jadalnie gabinety
oraz najróżniejsze inne przedmioty — najlepsze ceny gotówką tylko Poznański Dom Komisowy. Dominikańska 3 telefon 2442. Pg 5 100-43.27

Samochód ciężarowy
używany (starszego typu) ewentualnie z przyczepką 5 tonn poszukuje. Oferty Par" Aleje Marcinkowskiego 11 pod 57.246 Pg 5285-57.246

6. KAMIENICE

Kamienicę
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 79 668

Kupię
dom nowy lub kamienicę komfortowa słoneczne między ul. Focha a Dąbrowskiego przy dużej wpłacie Oferty Kurjer Poznański zdg 81 353

Dom
ogród sprzedam. Pochójka. Mosina. zdg 81 279

Kamienicę
Gniezno. dochód 1 100 cena 5 000 Piątek Gniezno. Sienkiewicza 2. Znaczek. zdg 82 638

Kamienice
wille przy różnej wpłacie poleca Kawecki Jeżycka 14 mieszk 13. zdg 82 749

Poszukuję
kupna domu komfortowego. dochodowego wprost od gospodarza przy wpłacie 100 tysięcy zł — Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 714

Zamiana kamienicy
Żabikowie. 10 lokatorów. ogród. na Poznań dopłacę. Zielke. Gen. Umińskiego 7a. rg 4 119

Kamienica
Poznaniu. czynsz roczny 11 500 — cena 68 000.—. w tem amortyzacja 13 000.— wpłata 45 000 — Oferty Kurjer Pozn zdg 82 771

Kamienicę
śródmieście 65 000 wpłaty 25 000 dochód ca 10 000.— sprzedam z powodu wyjazdu. Maciejewski Zwierzyniecka 8 m 8 tel. 62-66. zdg 82 942

7. PIENIĄDZ

10 — 15 000 zł
poszukuje na pierwszą hipotekę parowej cegielni wartości 80 000 Zgłoszenia Kurjer Poznańsk zdg 82 320

Pewna
lokata! Do odstąpienia hipoteka zł 13 500 I miejsce wartościowej kamienicy śródmieściu Oferty Kurjer Poznańsk zdg 80 592

Wspólnika
czynnego lub cichego przyjmiemy. Potrzeba 8—10 000 Pierwszorzędne oprocentowanie. — Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 82 603

50.—
kto pożyczy? bardzo krótki czas Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 606

Fabryczne urządzenie
z odlewnią i obróbką metali galwanizacją — bez zadłużenia — wniosę do istniejącego przedsiębiorstwa lub przyjmę udziałowca Oferty Kurjer Pozn zdg 82 959

2 000
potrzebne do spółki dobrej produkcji. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 82 950

1 000 — 2 000 zł
kto pożyczy nauczycielce — odpłata miesięczna wraz z procentem Spieszne zgłoszenia do Kurjera Pozn zdg 82 928

8. DO WYNAJĘCIA

300 wolnych
mieszkań. składów stróżostwo. ubikacje piekarnie. czynsz miesięczny. Pośredniczy bezpłatnie Związek gospodarzy. Wierzbięcice 27. zdg 82 906/7

6-pokojowe
komfortowe mieszkanie zaraz do wynajęcia Przecznica 9. I p zdg 81 953

Czteropokojowe
słoneczne. komfort wysoki parter czynsz miesięczny. Łazarz. Marynarska 11 Surdyk. zdg 82 382

Matejki 58
7 pokoi zaraz wolne centralne ogrzewanie. Zgłoszenia telefon 71-61. zdg 82 471

Willa
siedmio-pokojowa z komfortem. w dużym ogrodzie. nowowybudowana przy ulicy Lubeckiego — do wynajęcia — od 15-go listopada b. r. Wiadomości udzieli Prof. Hannytkiewicz. ul. Dąbrowskiego 25a. II. p. dg 1 878

3
pokoje kuchnię wynajmę zaraz. Palacza 27 zdg 82 524

Pięciopokojowe
komfortowe zaraz Romana Szymańskiego 4 I Zgłoszenia Wrocławska 31. parter. prawo od 2—4. zdg 82 590

6 — 4
pokojowe wolne. Zgłoszenia: Matejki 50. m. 12. zdg 82 567

Centrum
komfortowe 6 pokojowe mieszkanie. Marcina 38. mieszkanie 4. zdg 82 609

Pokój
kuchnia wynajme. — Błażeja Winklera 17. przy Jarochowskiego. zdg 82 723

4
pokoje przynależnościami częściowo umeblowane lub bez korzystnie do oddania czynsz tani — Tamże sprzedaż różnych mebli. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 627

2
pokoje kuchnia Łazarz. Bartczak. Błażeja Winklera. skład kolonjalny. zdg 82 807

Śródmieście mieszkanie
składające się z 6 pokoi. jeden z nich dla służącej. kuchni. łazienki. na II piętrze. balkonem. ul. Pocztowa od 1 listopada do wynajęcia za miesięczna opłata 150 zł. Bliższa wiadomość udziel. właściciel ul. Rzeczypospolitej 5 zdg 82 551

Pokój
kuchnia. I piętro 50 zł miesięcznie zaraz Adres Kurjer Pozn. zdg 82 560

Mieszkanie
4 pokoje kuchnia. ogród. uroczo położone stosowne lekarza. dentysty. emeryta Kórnik Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 82 612

Dwupokojowe
kuchnia do wynajęcia Główna. Wrzesińska 6. zdg 82 705

Dwupokojowe
willi zaraz. Sowińskiego 20. m. 2. boczna Słonecznej. zdg 82 850

2
pokoje kuchnia z przynależnościami we willi przy kościele w Górczynie. Częstochowska 11. 3 minuty od tramwaju. zdg 82 977

5
pokoi wygody I. piętro. Plac Świętokrzyski Kawecki Jeżycka 14. — 13 zdg 82 967

6, 5, 4, 3 i 2
pokojowe. mieszkanie wskaże Domus Plac Wolności 14 a Informacje bezpłatne. zdg 82 966

Trzypokojowe
komfortowe. Plac Wolności. Sołtysiak. Prusa 18. zdg 82 912

4 pokoje
komfort. zaraz. Strzelecka 25. portjer. zdg 82 911

Mieszkania
3. 4-pokojowe. dzierżawa rok zgóry. Asnyka 3. wydzierżawi właściciel. zdg 82 909

Mieszkania
różnych wielkości Związek Gospodarzy Wojciecha 2 m. 1. zdg 82 866

Dwupokojowe
słoneczne parkiet czynsz miesięczny zaraz. — Grześkowiak Łanowa 21 (koło Cegielskiego) zdg 82 858

Pięciopokojowe
mieszkanie wprost od gospodarza zaraz wolne. Informacje stróż domu Różana 22 zdg 82 951

Mieszkanie
7 pokojowe komfort I ptr. Matejki 60 zaraz do wynajęcia — Zgłoszenia portjer. zdg 82 931

9. SZUKA MIESZK.

Mieszkania
2 pokojowego z kuchnią od gospodarza poszukuje młodsze. spokojne małżeństwo. (Współpracownik niniejszego pisma). Punktualny płatnik. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 78 801.

Trzypokojowego
komfortowego Wildzie lub innej okolicy poszukuje Czynsz zgóry. Tylko od gospodarzy Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 79 118

2 — 3 pokoi
poszukuje wprost od gospodarza b. urzędnik państwowy gwarancja pewna. agenci wykluczeni. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 636

Dam
50 zł za wskazanie mieszkania 3—4 pokojowego komfortowego. centrum. czynsz do 100 zł. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 82 651

Emeryt
nauczyciel 2 osoby. poszukuje 2—3 pokojowego z łazienką — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 564

Małżeństwo
poszukuje stróżostwa wolnem mieszkaniem — Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 565

Bezdzietni
pokoju i kuchni. ewentualnie dwa. czynsz zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 754

3—4
pokojowego poszukuje. dam zgóry 2 lata. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 748

Willkę
lub inna nieruchomość. najchętniej Poznaniu. kupie 10 — 12 000 gotówki. Pośredników wykluczam. Oferty Kurjer Poznańsk zdg 82 726

Mieszkania
1—2 pokoi kuchnią poszukuje kupiec na kierowniczem stanowisku Oferty Kurjer Poznański zdg 82 820

Mieszkanie
pokój. kuchnię szukam. płacę pół roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 563

Bankowiec
na stałej posadzie poszukuje trzypokojowego. przynależnościami wprost od gospodarza Zgłoszenia Kurjer Pzn zdg 82 605

5 — 6
pokoi centrum zaraz poszukuje. płacę zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 608

3 — 4
pokoje kuchnia od gospodarza poszukuje urzędnik stałej posadzie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 766

3
śródmieściu najwyżej III. komfort. zapłacę zgóry emeryt. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 82 764

Jedno
lub dwupokojowego mieszkania poszukuje. czynsz zgóry. Oferty Kurjer Pozn zdg 82 985

Trzypokojowe
z kuchnią szuka emeryt regularny płatnik. okolica Różanej — Oferty Kurjer Pozn zdg 82 825

1—2
kuchnia rok zgóry Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. rg 4035

2—4 pokoje
z przynależytościami okolica Jeżyce poszukuje stały płatnik — czynsz ewentl za 2—3 lata zgóry Zgłoszenia „Par" Aleje Marcinkowskiego 11 pod 44.52 Pg 5287-44.52

11. POKOJE UMEBL.

Umeblowany
czysty. frontowy. Mickiewicza 18a. m. 4 zdg 81 763

Piękny
słoneczny dwuosobowy i jednoosobowy tanio. Marynarska 3 I ptr zdg 82 089

Marcina
27. m. 7. zdg 84 966

Dobrze
umeblowany u samotnej. Piekary 8a. m 34 zdg 82 389

Komfortowy
pani. Jackowskiego 11 m. 3. zdg 82 386

Ładny
Małeckiego 26 m 4. zdg 82 275

Umeblowany
odda Derfertowa Zielona 6 zdg 82 137

Jednoosobowy
Plac Działowy 6 m 8. zdg 82 141

Frontowy
Grunwaldzka 17 m 4. 2 lub 3. zdg 82 491

Mielżyńskiego
22 I m 7 niekrępujący. elegancki. jedno — dwuosobowy. wygodami. zdg 82 354

Jackowskiego
21. mieszkanie 11 słoneczny czysty też dwuosobowy. zdg 82 376

Dwuosobowy
elegancki z utrzymaniem i jednoosobowy z utrzymaniem Gwarna 9 m 4 zdg 82 446

Dwie
panienki na pokój przyjmie Plac Bernardyński 4 mieszkanie 16. zdg 82 667

Centrum
dwuosobowy frontowy. Kreta 22 m. 10 zdg 82 665

Pokój
Małeckiego 15 m 3 zdg 82 658

Frontowy
umeblowany Grobla 1 b m. 8. zdg 82 653

Dwom
panom. Strzelecka 3 b mieszkanie 6 zdg 81 497

Dwuosobowy
telefon centr. ogrzewanie łazienka Młyńska 2 m. 18. zdg 81 525

Pokój
Wały Król. Jadwigi 2 m. 3. zdg 82 630

Tanio
dwuosobowy utrzymaniem. frontowy. Wielkie Garbary 53, m. 5. zdg 82 631

Pokój
Skarbowa 2. m. 6. zdg 82 641

Umeblowany
zaraz utrzymaniem bez. Chwaliszewo 15/16 m. 11. zdg 82 647

Pokój
dwuosobowy. Małeckiego 5. mieszkanie 19. zdg 82 649

Focha
36. — 6. zdg 82 582

Klatki
schodowej. Urbanowska 11a. zdg 82 586

Dwuosobowy
Jeżycka 41 m 5. zdg 82 589

Pokój
elektryczność. Wierzbięcice 14. m. 17. zdg 82 593

Pokój
panu. Piotra Wawrzyniaka 32 mieszkanie 6. zdg 82 566

Frontowy
ogrzewaniem Niegolewskich 12 m 8. zdg 82 575

Pokój
dla 2 pań wolny. Ratajczaka 17. m. 15. zdg 82 509

Dwuosobowy
Rybaki 9 m. 9 zdg 82 760

Niekrępujący
Działyńskich 6. m. 2. zdg 82 759

Pokój
duży. Strzelecka 11 m. 4. zdg 82 758

Grottgera
2. IV. zdg 82 747

Duży
dobrze umeblowany Mostowa 16. mieszkanie 6 zdg 82 485

Pokój
próżny. Grunwaldzka 17 mieszkanie zdg 82 487

Centrum
1—2 osobwy telefon. 3 Maja 6. mieszkanie 9 zdg 82 489

Śniadeckich
15 — 9 jeden lub dwuosobowy. zdg 82 492

Utrzymaniem
bez. Słowackiego 29 wejście Asnyka mieszkanie 3 zdg 82 819

1 — 2
osobowy elektryczność Jackowskiego 40. mieszk 8 zdg 82 818

Pokój
skromny umeblowany lub próżny Św Marcin 22 mieszk. 28. zdg 82 817

Pokój
Św. Wojciech 25 m 16. zdg 82 746

Tanio
frontowy elektryczność zaraz. Słowackiego 41. m. 11 zdg 82 745

Panu
wynajmę Jeżycka 41 m. 4. zdg 82 521

Dwuosobowy
Wierzbięcice 11 — 9 zdg 82 236

Umeblowany
utrzymaniem — bez najchetniej urzednikowi Półwiejska 30 m 5 zdg 82 578

Pokój
Sew. Mielżyńskiego 25 a mieszkanie 10 zdg 82 625

Wrocławska
20 m 10. 1—2 osobowy dla inteligencji z całodziennem utrzymaniem. zdg 82 628

Klatki
słoneczny dla inteligentnej pani lub pana pościel pożądana Mostowa 3. m. 17 zdg 82 736

Dwuosobowy
lub 3 zaraz. Grunwaldzka 22a. parter. zdg 82 733

Pokój
Wodna 16 mieszkanie 6. zdg 82 727

Pokój
słoneczny elektryczność utrzymaniem solidnemu. Wodna 11. mieszkanie 3 zdg 82 671

Grunwaldzka
3. I. piętro Portj 678. zdg 82 742

Pokój
umeblowany 1—2 osobom. Ulica Dąbrowskiego 52. I. piętro. mieszkanie 5. zdg 82 741

Pokój
Ratajczaka 9. m 11 zdg 82 739

Kanałowa
3. m. 2 3 panów zdg 82 738

Ogrodowa
12 m. 6 pierwszorzędny. utrzymaniem — bez zdg 82 737

Aleje
Marcinkowskiego 20 tylny dom 36. zdg 82 806

Pokój
Kochanowskiego 5 m 10. zdg 82 801

Parterowy
mniejszy centralne. małopolski dom. inteligentnej osobie. Adres Kurjer Pozn. zdg 82 547

Półwiejska
5. m. 3. elektryczność zdg 82 553

Pokój
dobrze urządzony centralne ogrzewanie. utrzymanie lub bez. Wielka 7. m. 6 zdg 82 597

Dwuosobowy
wygody. W. Garbary 38 m. 14. zdg 82 601

Niekrępujący
kulturalnemu panu. Strzałowa 6 m. 2. zdg 82 602

Pokój
elektr. centr. zaraz Młyńska 4. m. 7. zdg 82 619

Pokój
umeblowany. Matejki 52. m. 9. zdg 82 700

Przyjezdnym
pokoje niekrępujące Ratajczaka 11a. m. 25. parter. zdg 82 699

Pokój
wynajme. wejście klatki schodowej. Kwiatowa 14 m. 7. zdg 82 697

Pokój
z klatki schodowej. Pocztowa 14 m. 5. zdg 82 694

Wolne
pokoje. dzwonić 32-69. zdg 82 690

Niekrępujący
Małeckiego 26 m 4. zdg 82 689

Panom
Kochanowskiego 24 m. 7. zdg 82 678

Kwiatowa
9. mieszkanie 12 zdg 82 682

Centrum
pokój utrzymaniem duży front, św. Marcin 57 m. 4 I p. zdg 26 680

Panience
pokój rano wieczór kawa 12.— Rybaki 14. m 21 zdg 82 679

Pokój
frontowy niekrepujący na 1 lub 2 osoby do wynajecia. Grobla 6. m. 10. zdg 82 685

Kręta
6. m 11. zdg 82 701

Pokój
dwom panom najchetniej urzędnikom utrzymaniem. bez telefon Piekary 18 m. 5 zdg 82 877

Pokój
czysty. Plac Bernardyński 2. m. 11. zdg 82 884

Pokój
wolny. Garncarska 10. 6. zdg 82 889

Pokój
Rybaki 10. m 8. zdg 82 896

Pokój
dwom solidnym studentom. Pocztowa 10. m. 5. zdg 82 897

Panienkę
Gwarna 9 — 7 podwórze. zdg 82 795

Niekrępujący
dwu — jednoosobowy. Kanałowa 7. mieszkanie 8. dg 1 954

Tylko
inteligencji. Podgórna 10 a. m. 4 zdg 82 895

20,—
centralne ogrzewanie. Masztalarska 7 a m 5 zdg 82 891

Dwuosobowy
Wierzbięcice 51 a mieszkanie 4. zdg 82 885

Romana
Szymańskiego 9 mieszkanie 9. zdg 82 881

Klatki
schodowej ciepły pokoik zaraz — Marcina 64 m. 25. zdg 82 721

Pokój
słoneczny. elektryczność. utrzymaniem — bez Szwajcarska 15 m. 6. zdg 82 720

Niekrępujący
pokój umeblowany. Skarbowa 14 m. 7. zdg 82 710

Frontowy
utrzymaniem. łazienka. telefon. Skarbowa 7. mieszkanie 8. zdg 82 851

Niekrępujący
Rybaki 22. parter. prawo. zdg 82 846

Pokój
zaraz. Żupańskiego 2a. III., m. 20. zdg 82 975

Dwuosobowy
dobre utrzymanie — fortepian, tanio zaraz. Focha 39 — 23. zdg 82 972

Wały
Królowej Jadwigi 5. mieszkanie 5, jednoosobowy. dwuosobowy. zdg 82 973

Długa
4. m. 10. cieply. słoneczny. 1—2 osobowy. zdg 82 482

Dwuosobowy
Dąbrowskiego 36 — 7. zdg 82 918

Klatki
I. piętro. miły. niekrępujący panu. Elektryczność. Zgłoszenia Dąbrowskiego 63. I., prawo. zdg 82 917

Niekrępujący
dobrze umeblowany. elektryczność. Rybaki 21a. mieszkanie 2. rg 4 115

Pana
na wspólny pokój. Wodna 24. mieszkanie 4. rg 4 103

3
panom małżeństwu niecykiem. — Poznańska 27 a. II Szolc. zdg 82 798

Dąbrowskiego
26. frontowy. m 3. zdg 82 793

Kopernika
10. mieszkanie 6 zdg 82 791

Śródmieście
dwuosobowy. elektr centralne. Młyńska 3. m 7. zdg 82 787

Pokój
umeblowany dla lepszego pana lub pani. Jeżycka 46. m. 4. zdg 82 788

Śniadeckich
9. — 8. dwuosobowy zdg 82 784

Frontowy
Aleje Marcinkowskiego 14. m. 7. zdg 82 783

Dwóch
panów Nowa 6 mieszkanie 7. zdg 82 782

Pokój
Żydowska 27 m 5 zdg 82 779

Pokój
zaraz. Ratajczaka 34. m. 12. zdg 82 775

Dwuosobowy
małżeństwu. czysty. niekrepujący Mostowa 30 m 11. zdg 82 767

Jeżycka
43. mieszkanie 7. zdg 82 978

Dwuosobowy
frontowy. Grunwaldzka 23 — 4. zdg 82 765

Słowackiego
34. m. 3. trzy — dwuosobowe panom. zdg 82 920

Słowackiego
42. m. 4. bez pościeli centralne ogrzewanie. zdg 82 921

Mickiewicza
32. m. 5. zdg 82 979

Pokój
umeblowany od zaraz Słowackiego 29 m 3. zdg 82 934

Pokój
Marcelińska 3 I lewo. narożnik Grunwaldzkiej. zdg 82 923

Pokój
niekrepujący Staszica 16 m. 5. zdg 82 922

Pokój
panów lub pań Grobla 27 a m 3 rg 4116

Pokój
Szewska 9. m. 8. rg 4113

Pokój
Kopernika 9 m. 6 rg 4107

Jedno-
dwuosobowy. Wielkie Garbary 40 m. 3. zdg 82 932

Pokoik
30 zł (niestudjującym) Kręta 4. II. prawo. zdg 82 926

Pokoik
czysty elektr Wały Jagiełły 18. m. 8. zdg 82 834

Niekrępujący
Długa 4. podwórze prawo I., 26. zdg 82 832

Dwuosobowy
Łąkowa 16. m. 9 zdg 82 829

Pianino
Masztalarska 7 m 6 zdg 82 828

Przyjmę
panne na pokój. wejście niekrepujące. W Garbary 43. m. 5. zdg 82 822

Elegancki
frontowy centr. elektr Słowackiego 31/33. m 8. zdg 82 965

Młyńska
12. I., prawo pokój zdg 82 956

Komfortowy
jedno- dwuosobowy (utrzymaniem) pianino Półwiejska 2 — 6 zdg 82 958

Taniol
Niekrepujący, utrzymaniem. Marcina 11, m. 2. zdg 82 815

Pokój
Wierzbięcice 18, m. 4. zdg 82 811

Pokój
ewentualnie z utrzymaniem. Patrona Jackowskiego 13. m. 2. zdg 82 908

Pokój
Grobla 19 — 8. zdg 82 905

Lepszy
niekrepujący wygodami. Wały Królowej Jadwigi 3 a. m. 13. zdg 82 867

Kraszewskiego
19. I. lewo. zdg 82 853

Wspólny
synem inteligentnemu. utrzymaniem obiady tanio Różana 4. 6. zdg 82 991

Pokój
Skarbowa 8 m. 3. zdg 82 984

Centrum
miły dobrem utrzymaniem. Wały Kościuszki 7 — 1. zdg 82 952

Pokoik
Śniadeckich 4. mieszkanie 9. zdg 82 944

Dwuosobowy
wygodnie. również uczciwa panienkę wspólnie. Kopernika 6. m. 11. zdg 82 943

Mickiewicza
3. mieszkanie 9. elektryczność. zdg 82 940

Przyjmę
od listopada na stancje gimnazjalistkę z dobrego domu. Staranna i kulturalna opieka. Zgłoszenia od godz 1—3. telefon 61- dg 1956

Pokój
dwuosobowy Szkolna 9 m. 8. Pg 5239-57.224

Plac Wolności
9. mieszkanie 13. słoneczny — wszelkiemi wygodami zdg 83 00

Strzelecka
25. m. 8. jeden — dwa. zdg 82 999

Przecznica
2 mieszkanie 6. zaraz dwa frontowe. utrzymaniem. zdg 82 998

Pokój
Ratajczaka 14 m. 15. zdg 82 827

Pokój
ładny bez pościeli. Ul. Łąkowa 18 m. 5. zdg 82 821

12. SZUKA POKOJU

Poszukuję
pokoju umeblowanego niekrepujacego na spokojne biuro centrum wraz spaniem 60 zł mies. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 183

Pokoiku
skromnego śródmieściu poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 804

Pokoju
solidnego. centrum. 30 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 82 533

Próżnego
śródmieściu Cena. oferty Kurjer Pozn zdg 82 725

Pokoju
próżnego szukam Oferty Kurjer Poznański zdg 82 587

Pokoju
klatki schodowej. elektryczność. okolica Plac Wolności. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 596

Niekrępującego
małego. miłego. elektrycznością. 20.—. ewentualnie 25.—. Jeżyce. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 986

13. LOKALE

Pokój
biurowy wynajme. Ogrodowa 5. m. 7. zdg 82 158

Wynajmie
się warsztat Rybaki 28 portjer wskaże. zdg 82 437

Skład graniczący z mieszkaniem
3 pokojowem obszernem i jasnem kuchnia łazienką. niski parter nadające się również na biura za czynszem miesięcznym wprost od gospodarza zaraz do wynajecia Zgłoszenia: K Loga Poznań ul Słowackiego 18 telefon 66-89 Pg 4836-42.4

Biuro
Skarbowa 17. m. 4. zdg 82 345

Lokal
mieszkaniem dla fryzjera. szczególnie do wynajecia zaraz — Wiadomość Marynarska 6. m. 4. zdg 82 637

Ubikacji
biurowych (1—2 pok.) parter od gospodarza poszukuję w centrum miasta. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 82 514

Wielkie
ubikacje parterowe nadające się na każdą branżę odda właściciel. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 528

Skład
obszerny do wynajęcia. Ul Wrocławska 18. zdg 82 734

2
pokoje na biura do wynajecia Kantaka 1. m. 6 zdg 82 548

Lokalu
z mieszkaniem lub bez na restaurację lub kawiarnię. okolica Jeżyce-Łazarz poszukuje. Oferty Kurjer Pozn zdg 82 799

Duży
pokój na biuro. jasny. telefonem I., przy Woźnej 14b m 12 zaraz wolny. zdg 82 790

Składu
z mieszkaniem najchetniej próżnego zaraz poszukuje. Oferty Kurjer Pozn zdg 82 835

Poszukuję
ubikacyj. nadającej na pracownię obuwia. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 836

Lokal
handlowy. obszerny frontowy lub pracownię wydzierżawi gospodarz. Zgłoszenia Jaroszewski. Masztalarska 6 zdg 82 934

Pokój
próżny od zaraz na biuro lub cicha pracownię Informacje Śniadalnia Plac Nowomiejski 6. zdg 82 939

14. DZIERŻAWY

Piekarnia
z mieszkaniem i urządzeniem korzystnie do wydzierżawienia — Oferty Kurjer Poznański zdg 82 211

Polowanie
zostanie publicznie wydzierżawiony Lulinek o obszarze 232 ha wione w lokalu soleckim w Lulinku dnia 3 listopada 1933 r. o godz 3 po południu. Zastrzega się prawo wyboru jednego z trzech najwiecej dających. Warunki dzierżawy beda przeczytane przed licytacja. Licytanci muszą złożyć przed licytacja 50 zł kaucji Przewodniczący Spółki Łowieckiej J Zieliński w Lulinku. pow. obornicki. poczta i st kol. Pamiątkowo dg 1 938

Lokal
fryzjerski gospodarz wydzierżawi komorne miesięczne. Zgłoszenia Jaroszewski Masztalarska 6 zdg 82 933

Koncesja
na wyszynk napojów alkoholowych zaraz tanio do oddania — Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 503

Ubikacji
nadającej się na mniejsza składnice. pierwszeństwo Wilda. — Oferty Kurjer Pozn zdg 82 713

Wydzierżawię
od zaraz plac na skład węgli z biurem i stajnia przy ul Kraszewskiego 26. Zgłoszenia Staszica 1. biuro. zdg 82 830

Piwnica
z dziennem światłem. wejście z ulicy. nadająca się na warsztat. wydzierżawi gospodarz. Wroniecka 17. zdg 82 963

Młyn
w śródmieściu, składający się z maszyn do śrutowania zboża. mielenia mąki razowej. kuchu. czyszczenia koniczyn i t. p., zapęd elektryczny (prąd 25 gr) od zaraz do wydzierżawienia. Możliwość ustawienia dalszych maszyn. — Zgłoszenia uprasza się pod Concordja, S. Kołodziejczak, Ostrów Wlkp. ng 6 349

Placu
z magazynem. ewentualnie bocznica poszukuje Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 530

15. OSOBISTE

P. Bogdan Z.
Za list dziękują. czekam na adres. E. zdg 82 633

Grafolog London wszechświatowej sławy! Poznań, Śniadeckich 4 mieszkanie 10
Odkrywa wszelkie tajemnice z charakteru pisma, anonimów, fotografji. Wyszczególnia najważniejsze fakty w sprawach: życiowych. majątkowych. rozwodowych oraz o wyniku spraw procesowych. Następnie określa charakter zdolności. przeznaczenie. Na życzenie eksperymenty medjalne. Dla niezamożnych i studjujących seans 3 zł. WP. redaktorom. przeprowadzanie eksperymentów bezpłatnie, by udowodnić fakty. Tysiące podziękowań! Dyskretne. niekrepujące przyjęcia od 3—8 wieczorem — prócz świąt! zdg 82 887

Panie
z długiemi. ciemnemi włosami. średniego wzrostu. na rewje mogą się zgłaszać od dziś do soboty. 27 Grudnia 20. m. 12 zdg 82 868

P. Irena
z firmy Kolendowicz - św. Marcin 16/17. pracuje obecnie firmie Janikowski. Szkolna 7/8. fryzjer dla pań i panów. zdg 82 856

PODZIĘKOWANIA

Hurtowni Liturgicznej
właśc. A. Szancer. Poznań Plac Wolności nr. 2 za dołożenie starania przy wykonaniu dwu naszych sztandarów dla Okręgu Katowice i Koła Jarocin oraz wszelkie poniesione przez Nią trudy składamy serdeczne podziękowanie Równocześnie polecamy gorąco wszystkim Stowarzyszeniom Związkom i Korporacjom powyższą Hurtownię Liturgiczną zaznaczając subtelne i nadzwyczajne staranne wykonanie sztandarów z pierwszorzędnych materjałów krajowych. Związek Zwrotniczych Kolejowych i ich kandydatów Zarząd Główny Poznań (—) Kierzkowski sekretarz (—) Surdyk. prezes. zdg 82 517

20. LICYTACJE

Licytacje
w Lokalu publ. Licytacji Wroniecka 4 piętro na różne meble (urządzenia domowe) rozmaite towary z likwidacji codziennie 8.00 do 18.00 Pg 5 482-44.4

21. ZGUBY

Legitymację
skradziona nr. 14 225. U. P.. unieważniam. Marja Wolska. zdg 82 531

22. ROZMAITE

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań. centrum ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego zdg 72 960 61

Dla Panów
Koszule wierzchnie sportowe. frakowe z zefiru. marquisetty. jedw popeliny Koszule nocne dzienne i robocze. Trykoty. skarpetki krawatki poleca po cenach najniższych Fabryka Bielizny Dom Płócień J Schubert. Wrocławska 3. Pierwszorzędn. Dział miarowy. Zamówienia wykonuje w 3 godzinach. Pg 4791-33.36

Ciała
swędzenie oraz wszelkiego rodzaju wyrzuty skórne usuwa krem Lain-Age (z kogutkiem). Idealny nieszkodliwy kosmetyk usuwający wady naskórka. ng 4513

Strojenia
i reparacje pianin. fortepianów oraz harmonjów wykonuje tanio i fachowo B. Sommerfeld. Poznań. 27. Grudnia nr. 15. tel. 19-18 ng 6 057

Zamiana
Zamienię na majątek ziemski przedsiębiorstwo samochodowe w Katowicach. nowowybudowane centralnem ogrzewaniem. 20 garaży. hala montażowa maszynami. 3 składy frontowe dom mieszkalny 2 piętrowy biura kompletnie urządzone. wolnem mieszkaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 346

Futra
na zamówienie pierwszorzędna praca. Wielka 12. m. 7. zdg 81 877

Maturzysta - sierota
w skrajnej nędzy. nie mając znikąd pomocy prosi litościwych ludzi o przyjście mu z pomocą w wyszukaniu korepetycyj lub jakiejkolwiek pracy. ewentualnie kilka groszy lub starą garderobę. Na żądanie poświadczenie. Tyle razy ogłaszał się i nikt nie przyszedł z pomocą. Wiem jednak że teraz Bóg nie opuści i okaże miłosierdzie swoje przez ludzi noszących imię Chrystusa. Zgóry „Bóg zapłać"! Zgłoszenia przyjmuje Wiśniewski Zbigniew. p. Piotrków Trybunalski. Poste-Restante. zdg 80 834

Futra
różne skórki serdaki skopiaki kożuchy. kurtki futrzane tanio. Hankiewicz Kramarska 1. zdg 80 800

Obiady
tanie smaczne 3 Maja 7. I. p. zdg 82 500

Siwym włosom
przywraca kolor „Axela" Regenerator 3.— zł. J. Gadebusch — Nowa 7 ng 5381

Wróży
słynna chiromantka Warszawy. bawiąca przejazdem Piekary 20/21 m 5. zdg 82 929/30

Siwym włosom
przywraca kolor „Axela" Regenerator 3.— zł. J. Gadebusch — Nowa 7. ng 5 381

Wyrabiam
ręczne robótk wszelkiego rodzaju. specjalność swetry wełniane. pończochy i stopy wykonuję jak najspieszniej. Plac Nowomiejski 1a mieszkanie 1 parter. zdg 82 302/3

Mody męskie
według miary pod gwarancją tanio. Stachowski W Garbary 38 zdg 82 600

Tapicer
małem wynagrodzeniem reparuje. Welman. Jackowskiego 17. zdg 82 698

Dziecko
jedenasto miesięczne. zdrowy silny. bystry. ładny chłopiec do oddania na własne. Oferty pod „Vera". Ekspozytura Kurjera Poznańskiego w Gdyni. ng 6 136

Wieńce
na groby tanio poleca kwiaciarnia. Wodna 7. zdg 82 888

Wykonuję
płaszcze damskie oraz futra. wszelkie przeróbki. Łukomski. Półwiejska 5. m. 21. zdg 82 879

Akuszerka
Strzelecka 2. przy placu Świętokrzyskim. udziela porady. pomocy położniczej. zdg 82 717

Krawcowa
wykonuje fachowo suknie 8.—. płaszcz 16. Również dziecięca. Gwarna 18. mieszkanie 7. zdg 82 847

Bezpłatnie
personal. służbę. majątki. składy. mieszkania poleca Inteligencja Mieszczańska. Wszystkich Świętych 8. m. 8. zdg 82 844

Czytelnia Dippla
nowości. polskie. francuskie. niemieckie. angielskie. Plac Wolności 11. zdg 82 796

Metapsychograf olog
Mobet rozwiązuje najtrudniejsze sprawy przeszłości aktualności bieżące. przyszłość. gwarantując skuteczność porad oraz środków wskazanych. R. Szymańskiego 9. m. 9. zdg 82 780

Folwark
450 mórg zamiana na kamienice Poznań Osiedel. Pfitzner Poznań. Grobla 25a dzg 82 948

Obiady
domowe. na maśle wydaje Warszawsko-Dietetyczna Plac Nowomiejski 10a. zdg 82 946

23. OŻENKI

Dziecko wsi
pozna inteligentnego pana najchetniej leśnika lub nauczyciela w celu matrymonjalnym. Zgłoszenia możliwe z fotografja którą się zwraca Kurjer Poznański zdg 82 501

Kawaler
mistrz piekarski. lat 27. poszukuje panny z gotówka celem powiększenia przedsiębiorstwa. — Oferty z fotografja do Kurjera Pozn. pod zdg 82 875

24. NAUKA

Korepetytorów
korepetytorki sumiennych i zdolnych poleca „Bratnia Pomoc" — Tow. Studentek Studentów U P św. Marcin 40. I p. tel. 39-46 zdg 80 581/2

Księgowości
stenografji. korespondencji maszyny wyuczamy. kurs rozpoczynamy 3 listopada Postęp — Plac Wolności 2. zdg 82 935/6

Kursy kroju
szycia robót ręcznych warunki bardzo korzystne. Marji Magdaleny 1 m 7 dg 1849/50

Szkoła Tańców Szczurek Szczurkówna
Gwarancja wyuczenia. Wrocławska 14. zdg 82 544

Służąca
z dobrem gotowaniem i dobrze polecona Zgłaszać się plac Asnyka 4. mieszk. 8. od godz. 2 do 4. zdg 82 504

Szkoła tańców Piotr Mikołajczak Stella Kledecka
Pocztowa 29 Kurs początkujących czwartego listopada. Pg 5 231-57.218

Kursy
stenografji. pisania maszyna. księgowości. Strzelecka 33. Słabym pomoc. zdg 81 713

On
cherche Francais conversation indiquer prix. Oferty Kurjer Poznański zdg 81 424

Kształcąca
przy inteligentnej starszej wdowie. Długa 13, m. 8. zdg 82 675

Profesor
udziela matematyki i fizyki. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 493

Kursy
kroju — szycia Nowak. Wrocławska 33 dg 1831

Kursy
stenografji. pisania maszyną. — Kantaka 1. m. 6 zdg 82 549

Szkoła Tańców Baletmistrza Szczurka
Aleje Marcinkowskiego 24. zdg 82 559

Studentka
energiczna udzieli sumiennie korepetycyj. wynagrodzenie skromne. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 82 595

Kursy Tańców Wituszkowskich
Gwarna 19 Pg 5161-57.183

Kto
i za jaką cenę podejmie się przygotować studenta W. S. H. do egzaminu z Arytmetyki politycznej. Tylko poważna siła pożądana. Spieszne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 83 012

Kroju
szycia wykwintnego wyucza — Szpotańska. Kantaka 1. III. zdg 82 980

Lekcyj
niemieckiego i francuskiego udzielam. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdg 82 969

25. MUZYKA

Gry
fortepianowej udzielam przystępnie Rencowa Dąbrowskiego 5. zdg 82 915/6

Lekcje
gry fortepianowej udziela dyplomowana nauczycielka (członek Związku Muzyków Pedagogów). Aleje Marcinkowskiego 1 1 III. piętro. mieszkanie 8 zdg 81 444

Gruntownych
lekcyj fortepianu udzielam. 7 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 537

Były
nauczyciel Konserwatorjum udziela lekcyj gry skrzypcowej w domu i poza domem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 561

Pianistka
zara zpotrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 722

26. ROZRYWKA

„Ekscentryczna"
Joan Crawford w swej potężnej kreacji tylko w kinie „Sfinks". Pg 5484-57.237

Kino Tęcza Wilda
Dziecko Grzechu zdg 82 666

Dźwiękowe
Kino Roxy Anny Onndra „Baby". zdg 82 695

Londyńska
Masztalarska 8. zapewnia swym bywalcom przyjemny wieczór. — Koncert artystyczny. zdg 82 988

27. SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Posługi
poszukuje Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 221

Tokarz
z dwuletnią praktyką szuka jakiejkolwiek posady Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod zdr 78 566

Kucharka
samodzielna z dobrem gotowaniem i świadectwami szuka posady w lepszym domu Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 80 689

Posady
wyręczycielki pani domu. albo wychowawczyni dzieci poszukuje. Oferty Kurjer Pozn zdg 82 121

Bezpłatnej wieczornej praktyki w biurowości handlowej
lub przemysłowej poszukuje absolwent Akademji Handlowej. — Oferty uprasza do Kurjera Pozn. zdg 82 390

Rutynowany
kelner poszukuje posady z kaucją 200 zł. Miejscowość obojętna. — Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego. Gniezno 162. ng 6 130

Wychowawczyni
samodzielna szuka zajecia. Marja Grześkowiakówna. Jutrosin. powiat Rawicz. zdg 82 358

Gospodyni
dobrem gotowaniem pieczeniem ciast chowem drobiu poszukuje posady majątku Oferty Kurjer Pozn zdg 82 309

Szofer
inteligentny szuka posady Oferty uprasza Kurjer Poznański. zdg 77 123

Destylator
fabrykant win i soków owocowych. samodzielny poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 81 981

Fryzjer
damsko-męski. dobry ondulator (wodny-żelazkowy) szuka posady. Łaskawe oferty podaniem pensji Kurjer Pozn. zdg 82 172

Krawcowa
poszukuje posady poza dom b. tanio Oferty Kurjer Poznański zdg 82 668

Młodsza gospodyni
samodzielna przyjmie posadę osoby samotnej lub wyjazd. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 621

Sierota
uczciwa, poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 642

Posady
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 583

TEATRY

Poznań, wtorek, 31. 10.

TEATR POLSKI: Dziś — „Stefek".

Środa, 1. 11. „Liljom"

TEATR WIELKI (Opera) Dziś o godz 20: Wieczór tańca japońskiego wystąpią Książe Yeichi Nimura oraz słynna tancerka Lisan Kay

Środa, 1. 11. godz 20: „Tosca" w roli tytułowej Marja Janowska, gościnnie wystąpi Stanisław Roy.

TEATR NOWOŚCI: (Operetka) ul M Focha 4. telefon 70-83. Dziś „Srebrny Motyl"

Środa, 1. 11. „Srebrny Motyl".

Czwartek, 2. 11. Teatr nieczynny.

TEATR NOWY: Dziś — „III piętro drzwi 17"

Środa, 1. 11. „III piętro drzwi 17"

Czwartek. 2. 11. „III piętro drzwi 17"

Bydgoszcz, środa, 1. 11.

TEATR MIEJSKI: godz 4: widowisko dla dzieci „Za Siedmioma Górami". premjera

Czwartek, 2. 11. „Fräulein Doktor".

ng 5 418/9

KINA

Poznań, wtorek, 31. 10.

APOLLO: „Marja".
CORSO: „Bohaterski komendant".
COLOSSEUM: „Flip i Flap robią karjerę"
METROPOLIS: Dziś „Królowa szybkości".
W środę: „Pod pręgierzem".
ORZEŁ: „Wieczny Wróg"
ODEON: „Ekstaza"
PROMIEŃ: „On albo ja"
RENAISSANCE: „W cieniu krzyża"
ROXY: „Baby"
SFINKS: — „Pożegnanie z grzechem"
SŁOŃCE: „Chandu".
TĘCZA-Łazarz: „Emma"
TĘCZA - Wilda: „Dziecko Grzechu".
WILSONA: „Ludzie w hotelu".

Bydgoszcz, środa, 1. 11.

ADRIA: „Syn Dżungli" oraz nadprogram
APOLLO: „Zła dziewczyna", „Dobrana czwórka" i „Jaś i Małgosia"
BAŁTYK: „Meksykanka" oraz „Policmajster Tagiejew"
KRISTAL: „Biała lilja" i „Świat roślin" oraz najnowszy tygodnik Foxa.
MARYSIEŃKA: — Blond Wenus" z Marleną Dietrich oraz „Dobroczyńca ludzkości".
REWJA: „Pat i Patachon jako strzelcy", na scenie „Górą rewja".
SŁOŃCE: „Bitwa nad Sommą" oraz „Pustynia w Płomieniach"
WOJSKOWE: wyświetla 27. 28. i 29. bm. „Golgota".

Posługi
poszukuje poleceniem 3 razy tygodniu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 588

Książkowy
rutynowany. obznajmiony w sprawach sądowych poszukuje zajęcia popołudniowego. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 82 592

Poszukuję
posady portjera. woźnego lub inkasenta. kaucja 500 do 700 złotych. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 82 535

Dziewczyna
do wszystkiego. cośkolwiek gotowaniem. szuka posady od 1. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 540

Bieliźniarka
na bieliznę męską szuka jakiejkolwiek posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 568

Biurowy
półtoraroczna praktyka. za 30.— miesięcznie przyjmie posadę. Zgłoszenia Kurjer Poznanek. zdg 82 569

Dziewczyna
samodzielna. szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 718

Krawcowa
domowa szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 572

Dziewczyna
poszukuje posady lub posługi. — Oferty Kurjer Pozn zdg 82 756

Szukam
pracy reperacyj bielizny w dom i poza dom. Kościelna 26 mieszkanie 12 zdg 82 502

Samodzielna
zajmie się całem domem od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 522

Czeladnik
krawiecki poszukuje pracy zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 82 526

Kucharka
poszukuje pracy tylko do lepszego państwa zaraz lub 15. 11. Oferty Kurjer Pozn zdg 82 755

Młody
pomocnik zegarmistrzowski obeznany z pracami złotniczymi. z własnemi narzędziami poszukuje od zaraz posady miejscowość obojętna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 82 341

Panienka
matura gimnazjalna. szuka posady biurowej. jako praktykantka lub wychowawczyni. nadzór. pomoc w lekcjach. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 890

Poszukuję
prania lub posługi na cały dzień zaraz uczciwa. pracowita dziewczyna. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 82 712

Gorzelany
25 lat praktyki. pierwszorzędne świadectwa. samotny. wolny od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 570

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady lub posługi cały dzień. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 843

Bezdzietne
urzędowy posadzie. poszukuje próżnego pokoju od gospodarza. czynsz półroczny. w śródmieściu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 82 976

28. WOLNE MIEJSCA

Przedstawiciela
fachowego poszukuje poważna warszawska fabryka czekolady i cukrów na województwo Poznańskie Oferty z referencjami sub: „Propozycja" przyjmuje Międzynarodowe Biuro Ogłoszeń Warszawa Wierzbowa 11. ng 6343

Bufetowa
przystojna potrzebna Wielka 2/3 zdg 82 488

Potrzebne
dobremi świadectwami personal. służba. „Mieszczanki". Zamkowa 4b. m. 5. zdg 82 692

Ekspedjentka
do składu papieru od zaraz potrzebna. gotówka 300 zł. Gwarancja zapewniona. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 82 683

Służąca
do wszystkiego. najchętniej Mazopolanka. Żupańskiego 21. III., lewo. zdg 82 681

Panienka
do kolonjalki jako wspólniczka z gotówką 500 zł zaraz potrzebna ożenek nie wykluczony. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 774

Dziewczyna
uczciwa. młodsza z dobrem gotowaniem potrzebna od zaraz. — Zgłoszenia Lisiecki Murowana Goślina. rynek 5. zdg 82 672

Na ból głowy tylko proszek z żabką
Pg 4820-31.5

Posługaczka
potrzebna na przedpołudnie — Grodziska 21 m. 4 Pg 5290-44.54

4 panowie
potrzebni natychmiast do pierwszorzędnej pracy zewnętrznej z dochodem miesięcznym zł 400 i więcej Przedstawiciele agencji handlowej mają pierwszeństwo. Awans na wyższe stanowisko zapewniony. Zgłoszenia osobiste z dokumentami czwartek 10—13, 15—16 św. Marcin 22 m 5. Pg 5286-57.243

Potrzebne
od zaraz dziewcze do posyłek z porządnej rodziny Zgłoszenia od 8—10 rano. Salon mód. Towarowa 20. dg 1965

Gospodyni
młodszej inteligentnej poszukuje samotnik świadectwa foto wiek pensja do Kurjera Poznańskiego dg 1957

Kamasznik
samodzielny który sam kroi i szyje katolik kawaler potrzebny zaraz. Gruszczyński. Świecie— Pomorze handel skór. dg 1955

Panie
do sprzedaży tanich codziennych artykułów. Matejki 58. m. 7. zdg 82 949

Kelnera
z kaucją do 300 zł poszukuje dobrze zaprowadzony lokal nocny. Oferty Kurjer Pozn zdg 82 987

Kucharka
pierwszorzędna. pomocnik gastronomiczny młodszy. obrotny. zaraz. Restauracja Wielkie Garbary 41. zdg 82 986

Dekorator ekspedjent
młody umiejący samodzielnie artystycznie okna dekorować oraz pisać plakaty poszukiwany. Hildebrandt Stary Rynek 73 r 4101

Z powodu LIKWIDACJI całkowita WYSPRZEDAŻ okazja KUPNA tanio
ANTYKWARNIA A. PIÓRO — ALEJE MARCINKOWSKIEGO 28
Pg 5 228-43.12

Posługi
do południu poszukuje zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 702

Służąca
kucharka. dobre świadectwa — szuka pracy. Kurjer Poznański zdg 82 898

Polecam
uczciwa. sumienna dziewczynę do wszystkiego. Łaskawe oferty Kurjer Pozn zdg 82 886

Dziewczyna
szuka posady lub posługi do wszystkiego od zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 883

Krawczyni
rutynowana. zna dobry krój. pierwszorzędne. gustowne wykonanie. szuka posady po domach także na wyjazd. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 562

Służąca
gotowanie do półtora rocznego dziecka. Sczanieckiej 2. m. 8. zdg 82 648

Służąca
dobrze polecona. do wszystkiego. do lepszego domu szuka posady. Kilińskiego 1. m. 6 Rabejewska. zdg 82 538

Poszukuję
dziewczyny do wszystkiego. samodzielnie gotującej. na wyjazd. Słowackiego 23. parter prawy. zdg 82 534

Służąca
dobrze gotująca. czysta. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 541

Uczciwa
i czysta dziewczyna do wszystkiego, potrzebna od 1 11 Zgłoszenia ul. Reja 2. m 15 od godz. 4—6. zdg 82 413

Służąca
do wszystkiego dobre referencje. Masztalarska 7 a. m. 1 zdg 82 892

Biuralistka
młoda. na stała posadę potrzebna zaraz Księgowość pisanie na maszynie. język niemiecki wymagane. — Oferty. wysokość wynagrodzenia Kurjer Poznański zdg 82 882

Potrzebna
młodsza dziewczyna z własną pościelą. Wybickiego 3. m. 5 zdg 82 719

Wydzierżawię
garderobę w pierwszorzędnym kabarecie w Gdyni. Czysty dochód dla wydzierżawiającego gwarantuje się najmniej 700.— zł miesięcznie. Zgłoszenia pod 3 000 Ekspozytura Kurjera Poznańskiego Gdynia. ng 6 352

Kino ODEON | Nowoczesny Robinson — Douglas Fairbanks | Kino Colosseum
zg 20 304

Służąca
uczciwa. poszukuje posady do wszystkiego lub posługi od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 576

Ekspedjentka
rzeźnicka dzielna dobremi świadectwami poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 510

Kucharka
restauracyjna bardzo dobrem gotowaniem. długoletnie świadectwa. szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 574

Szofer
uczony ślusarz szuka posady. — Miejscowość obojętna Oferty Kurjer Poznański zdg 82 497

Posługaczka
uczciwa. pracowita poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 554

Chłopiec
lat 17. poszukuje posady ucznia rzeźnickiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 558

Służąca
szuka posady 15 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 579

Dziewczyna
silna zdrowa. dobre świadectwa poszukuje posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 732

Dziewczyna
samotna poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 707

Dziewczyna
dobrem poleceniem do wszelkiej pracy z gotowaniem czysta. uczciwa szuka posady. Oferty Kurjer Pozn zdg 82 594

Posługi
za pokój poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 607

Mlecarz - serowar
z długoletnią praktyką poszukuje posady pomocnika lub samodzielnego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 613

Fryzjerka
początkująca. znająca prace biurowe poszukuje posady z kaucją 700.— Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 616

Dziewczyna
wiejska do wszystkiego zaraz z dobremi świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 617

Bezpłatnie
polecamy personal. służbę. „Mieszczanki". Zamkowa 4b. m. 5. zdg 82 691

Dziewczyna
do wszystkiego. umiejąca gotować z dobremi świadectwami poszukuje posady do starszych osób. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 674

Dziewczyna
wiejska dobrem gotowaniem. dobre świadectwa. szuka posady u lepszego państwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 974

Praczka
poszukuje prania. — Zielińska. Grunwaldzka 67. zdg 82 794

Wychowawczyni
młodsza poszukuje posady wyjazd. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 776

Dziewczyna
dobrem gotowaniem. do wszelkiej pracy domowej poszukuje posady od zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 82 772

Dziewczyna
gotowaniem szuka zaraz posady Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 769

Do niemowlęcia
poleca się osoba godna zaufania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 82 970

Młody czeladnik piekarski
(po wojskowości) poszukuje posady najchętniej w średnim warsztacie za drugiego lub trzeciego. Łaskawe oferty prosze kierować: Stefan Smurawski. Duszno. powiat Mogilno. poczta Wydartowo. zdg 82 810

Uczciwa
sierota poszukuje posługi. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 82 903

Elektromechanik
nawijacz samodzielny. wszechstronną praktyką. poszukuje jakąkolwiek posadę. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 82 901

10 000
pożycze pod gwarancje wzamian za odpowiednia stała posadę lub wspólnictwo. Absolwent Wyższej Szkoły Handlowej. Oferty Kurjer Pozn zdg 82 870

Wiejska
uczciwa. pracowita poszukuje posady zaraz lub od 15. 11. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 82 865

Dziewczyna
uczciwa. pracowita. lubiąca dzieci. z dobrem gotowaniem. do wszystkiego. zaraz. Adres Kurjer Pozn. zdg 82 852

Kupiec
poszukuje — przedstawicielstwa branży spożywczej. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 81 730

Ekspedjentka
do piekarni — cukierni Expressu pierwszorzędna siła potrzebna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 82 652

Poszukuje
się od zaraz na wieś emerytowanego profesora gimnazjalnego celem korepetycyj w zakresie I kl nowego gimn Oferty pod zdg 82 495 do Kurjera Pozn

Zdolni
chłopcy uczciwych rodzin potrzebni do nauki blacharskiej Rynek Łazarski 19 godz 14—16 zdg 82 518

Uczeń
ukończona szkoła handlową znajomość języka polskiego. niemieckiego potrzebny Hurtownia Liturgiczna Plac Wolności 2 zdg 82 520

Pomocnik handlowy
młodszy do pierwszorzędnego handlu delikatesów może się zgłosić. Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera Pozn zdg 82 629

Ogrodnik
młodszy do prac w ogrodzie i w domu potrzebny zaraz Adres wskaże Kurjer Pozn zdg 82 529

Piekarz
z cośkolwiek cukiernictwem. dobry piecowy piersiowego pieca. samodzielny potrzebny zaraz. — Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 82 604

Bezpłatna
nauka gotowania. kroju. książkowości. języków. fryzjerstwa. — „Mieszczanki". Zamkowa 4b. m. 5. zdg 82 693

Potrzebna
młodsza sympatyczna i uczciwa panienka do troje dzieci od 1—5 lat od zaraz do Murowanej Gośliny. H. Lisiecki. Rynek 5. zdg 82 673

Fryzjerka
dzielna na stałe Oleśniczak. ul. Szewska. zdg 82 711

We wszystkich miejscowościach
Panowie do organizowania kompletów pań. na naukę krawieczyzny poszukiwani. Tomaszewski. Poznań, Skarbowa 4. m. 15, 10—2. dg 1 966

Służąca
zdrowa. lubiąca dzieci. potrzebna. Wrocławska 38. m. 32. rg 4 114

Fryzjerka
posada stała. Rynek Jeżycki. zdg 82 781

Ekspedjentka
młodsza pensja 30 zł. „Roman". św. Marcin 70. zdg 82 676

6 pokojowe
mieszkanie Matejki wysoki parter, 165 złotych. gospodarz — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 869

Pisarz
podwórzowy. kawaler. sumienny. energiczny z kilkoletnią praktyką. znający prowadzenie ksiąg gospodarczych. korespondencję. sprawy soleckie. świadczenia socjalne chów inwentarza. gospodarstwo mleczne i podwórzowe. potrzebny na stałe stanowisko zaraz lub później. Oferty z odpisem świadectw podaniem pensji przy wolnym stole i stancji. Kurjer Poznański zdg 82 960

Służąca
może się zgłosić. Szelągowska 30. zdg 82 812

Portjer
kaucja 1 000 zł do pierwszorzędnego hotelu w Bydgoszczy potrzebny. Szczegółowe oferty pod „Sumienny" do Kurjera Pozn. ng 6 348

Akwizytorów
branży radjowej na miasto Poznań przyjmie poważna firma od zaraz. Zgłoszenia z podaniem dotychczasowej działalności do Kurjera Pozn. zdg 82 961

Posługaczka
potrzebna z praniem przedpołudnie okolica Łazarz dobrze polecona. Zgłoszenia 1. 11. godz. 4—6. Marynarska 17. parter. zdg 82 925

Służąca
Staszica 17. m 8. zdg 82 833

Dwie
zdolne młode ekspedjentki potrzebne od zaraz. Z. Derssow. Gwarna 8. zdg 82 824

Bufetowa
dzielna od zaraz potrzebna. — „Eska". Pobierna Gwarna 11. zdg 82 823

Służąca
kochająca dzieci. zaraz. Kanałowa 4 — 12. zdg 82 871

Uśmiech zdob obliczę — Tylko przy dobrze utrzymanych zębach
KARLEWICZ - dentysta, Podgórna 4.
Pg 5 414-41.96

Humor zagraniczny

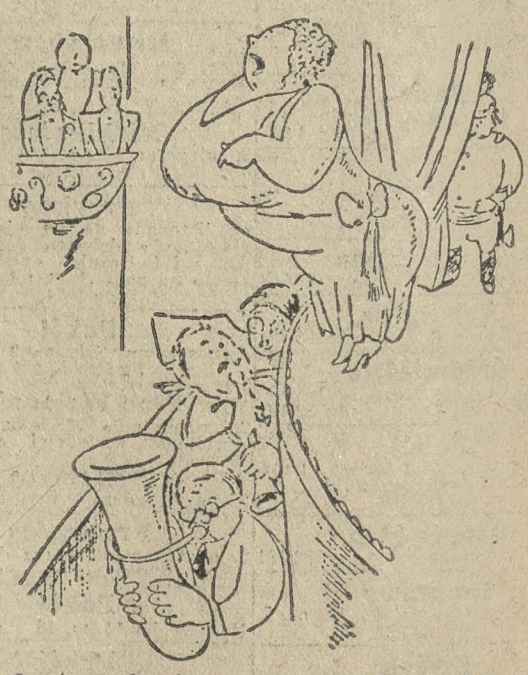

Muzykant w obawie, gdy śpiewaczka trochę gruba.
— Nie obawiaj się, ona jest bardzo zrównoważona...
(Humorist — Londyn). S F.

Przedpłata na miesiąc listopad 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz 22 u stróża; do wydania głównego (wieczornego) „drobne" do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych): słowo nagłówkowe tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76 33-07 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76 35-24 i 40-72, filja Stary Rynek 25-55. — P. K O Poznań nr 200 159.